

Speciale Operatie

In het Kremlin

Vladimir Vladimirovitsj ontwaakte Pinkstermorgen met een tollend hoofd. De geest van licht voor uitverkorenen en die van duisternis voor verdoemden waarden achter zijn oogkassen rond. In de spiegel dacht hij de ene keer een vreedzame man te zien en dan weer een schurk. Hij deed een paar stappen achteruit en observeerde zichzelf nog eens. Het beeld van de vredig kalme spookte door elkaar met dat van de gewelddadige redder van het Groot Russische Rijk. Weer dichterbij de spiegel schoof het eerste beeld voor dat van de criminele, moorddadige en onrechtmatige invaller in de Oekraïne. Starend naar zijn nieuwe zelf bekropen Vladimir nare gedachten. Wie was hij? Kon hij zichzelf nog wel vertrouwen? Waar was zijn gemoedsrust gebleven? Hoe raakte hij de opkomende angst kwijt? Hoe kreeg hij zijn oorspronkelijke identiteit terug? Wat moest hij doen? Zijn geweten begon op te spelen. Vladimir V raakte ontredderd en zodanig verstrikt in schizofrene gedachten, dat hij niet eens op het idee kwam om de afgesproken antipil in te nemen bij humane oprispingen. Hij moest biechten en niet zoals gebruikelijk, maar alsof zijn laatste uur was geslagen.

Zo kon hij onmogelijk verder.

Hij ontbood Meester, zijn pnevmatikos, Kirill zijn biechtvader. Deze zag de angst voor een ware biecht in de ogen van zijn president. Belijden alsof het de laatste keer is dat je op aarde berouw kan tonen over je hele leven, gold voor onderdanen, voor beminde gelovigen. Voor Vladimir VP was dit toch niet het moment waarop hij het juk van een leven lang liegen, bedriegen, martelen, moorden, onderdrukken, profiteren, zich onrechtmatig toe-eigenen, oorlog voeren enz. van zijn schouders moest werpen. Hij kon toch biechten zoals altijd: belijden, vergeving ontvangen, penitentie voldoen en weer verder, toch niet alsof hij voor het laatste oordeel stond. Hij hoefde voor een gewetensonderzoek toch niet meedogenloos oprecht en eerlijk te zijn, niet al die akelige situaties onder ogen te zien en al die mensen de revue te laten passeren die gewond, gedood, beledigd of opgeborgren waren. Dat was

misschien nodig als dreigde dat je voor de Opperrechter kwam te staan. Hier kon toch een gewoon standaard gewetensonderzoek plaats vinden? Een simpele biecht kon toch volstaan, zodat hij met zijn ware inborst weer verder kon.

Meester, het hoofd van de Russisch Orthodoxe Kerk aanschouwde indringend zijn verwarde vroegere medeofficier uit KGB tijden. Deze morgen had ook Kirill een humaan gevoel bekropen, maar het onmiddellijk herkend als in aanmerking komend voor de anti-capsule. Pinksteren was de bij uitstek christelijke feestdag waarop je alert moest zijn als zielenherder. Op wat er dan over de hoofden en in de harten van de discipelen werd uitgestort had je als plaatsbekleder van de Drie-eenheid op aarde, geen greep. Kirill was op zijn hoede.

"Eerwaarde Meester, ik kan niet biechten. Hoe onderzoek ik mijn geweten, als ik op de eerste vraag al geen antwoord kan geven: *'waar schaam ik me voor.'* Moet ik me schamen voor de inval in de Oekraïne? Voor de elektrische schokken, waarmee ik de Oekraïense geest uit de krijgsgevangenen laat jagen? Voor het penetreren van hun naakte vrouwen? Voor de breekijzers en ijzeren stangen die in anussen en vagina's verdwijnen? Voor de honkbalknuppels die over die nazi's rammelen? Beging ik criminele en moorddadige oorlogshandelingen? Moet ik me alleen al voor het opkomen van die gedachte, schamen? Eerwaarde Meester, vader, zonder alomvattend gewetensonderzoek en bezinning kan ik niet te biecht gaan. Otets, dit is een onmogelijke situatie."

VVP barstte in huilen uit.

Meester wist genoeg.

De Pinkstergeest die zich in VVP had genesteld, was menslievend en een bedreiging voor het systeem, onstoffelijk en dus niet operabel. Besmettingen moesten subiet de kop worden ingedrukt. Hem alsnog de antipil laten slikken had geen zin, de kiem van het kwaad had zich al genesteld: humaniteit was kennelijk al ontsproten in de president. Er was slechts één oplossing: quarantaine. Voortvarend optreden was nu geboden.

"Ga hier even rustig zitten. Ik ben zo terug."

Meester wist wat hem te doen stond. Hij riep twee hooggeplaatste leden van de Athos-club op en bracht ze op de hoogte van de situatie.

Zij en overige leden van de Athos-club, oligarchen, leden van de Wagnergroep en abten van Russische kloosters op Athos hadden allemaal gezworen bij gevoel van zwakte of vermoeden van vergiftiging, de antipil te nemen. Dat was destijds bij de plechtige inauguratie onder ede vastgelegd. Deze ingewijden waren afhankelijk van elkaar, mentaal getraind, rücksichtslos en stonden stevig in de schoenen. Het waren mannen van stavast die constructieve gevoelens negeerden, altijd de controle hielden met elkaar, onder elkaar en tegen elkaar en repressie

niet schuwden. Hun weerstand en gevoel van eigenwaarde was als in beton gegoten. Het waren doorzetters als bulldozers, overtuigd van zichzelf als despoten, elitair als Nietzsches geesteskind Zarathustra. Zelfs zonder uniform voelden ze zich sporadisch naakt.

Ze concludeerden dat de antipil op VVP geen effect had of dat hij hem niet had ingenomen. Hoe dan ook, de biechteling was aardig van het padje. Hoe kon je nou wroeging hebben van het weer in de moederschoot terugbrengen van de Oekraïne, van annexatie en dreigen met nucleair geweld, van het vermoorden van Navalny en andere terroristen?

Snel en hartgrondig waren ze het met elkaar eens: ferm doch onder strikte geheimhouding ingrijpen. Gedrieën betraden ze de kamer waarin VVP wachtte. Op de korte begroeting conform protocol, wisselde Meester een blik van verstandhouding met Michail, chef van de geheime dienst. Die gaf op zijn beurt achter de rug van VVP instructies door aan Sergej, beoogd opvolger van VVP. Met zachte hand werd de pruilende president naar het katholikon

geleid, de kerk op het Kremlin.

Nadat hij de belangrijkste iconen had gekust, kreeg de president het advies rustig neder te knielen en een half uurtje te bidden om met zichzelf in het reine te komen. Ondertussen zouden zijn vrienden alle lichten op groen zetten om een gedegen gewetensonderzoek mogelijk te maken. Ze lieten de biechteling alleen, deden de deur achter hem op slot en gingen achter zijn rug ogenblikkelijk met de hele Athos-club in verder overleg.

De chef van de Russische geheime dienst adviseerde, net als de vroegere commandant van de Russische eenheden in Syrië, om VVP op vervroegde en geheime pelgrimstocht naar Athos te sturen. Bezeten als hij kennelijk was door demonisch humane gedachten, zou een bedevaart naar het monnikeneiland hem goed doen. Daar kon hij veilig in quarantaine.

Nog voordat VVP bevrijd werd uit het katholikon, was vader abt van het klooster

Panteleimonos op de heilige berg al ingeseind. In de luxe appartementen die het staatshoofd normaliter ter beschikking stonden, zou VVP niet verblijven. Ook dat klooster, net als Esfigmenou, stond bij de Griekse overheid onder verdenking van spionage.

Onopvallend moest de president door een helikopter worden afgezet om direct daarna met een ezel in zijn eentje als pelgrim verder op weg te gaan naar de, in wildernis gelegen, skite van de Russisch orthodoxe kerk Prof. Ilias.

Na de patriarchale zegen te hebben ontvangen, werd hij op het regeringsvliegtuig gezet. Zijn telefoon en andere private bescheiden als paspoort en dergelijke, waren hem ongemerkt afhandig gemaakt. In Istanboel kon hij, gefaciliteerd door Recep, ongemerkt overstappen op een helikopter.

Tegen tien uur die ochtend van de eerste Pinksterdag kwam VVP aan bij het Russische klooster aan de zuidwestelijke kant van het schiereiland. Daar zat nagenoeg iedereen in zijn cel te bidden. Op Athos, waar men de Juliaanse tijdrekening aanhoudt, was het bijna vier uur. Er heerste rust. Gehaast, maar met alle egards, werd hij door de hegumen, de abt, ontvangen. Die alleen ging over de communicatie met de buitenwereld, zeker als het ging om instructies vanuit het Kremlin. De archondicaris, gastheer, bleef in dit geval dus buiten beeld. Vader wist wat hem te doen stond. De president moest zo snel mogelijk lopend noordoostelijk verder naar de in de bush gelegen skite. VVP veronderstelde dat hij om veiligheidsredenen nog een voettocht door de bush moest maken om daarna in de rust en geborgenheid van de skite zijn geweten te kunnen onderzoeken.

Op Panteleimonos kon hij zich wat opfrissen. Intussen werd een muilezel opgezadeld met wat commeatus , proviand, alvorens de pelgrim de barre tocht zou beginnen.

In zijn ogen was verwarring, onzekerheid en angst te lezen, toen hij nauwelijks een uur na aankomst begon aan zijn voettocht. Als het een beetje mee zou zitten, kon hij de skite in de middag bereiken, rond negen uur Juliaanse tijd. Pelgrimerend vond hij hopelijk bevrijdend antwoord op de kwellende identiteitsvragen die zijn geest al uren beheersten.

In het hiernamaals

In het hiernamaals waar de Drie-eenheid zetelt, was het in de dagen voorafgaand aan Pinksteren ongewoon onrustig. In het hiernamaals zou je eigenlijk een eeuwigdurende feestelijke stemming verwachten. Die had bij zielen sluipenderwijs plaats gemaakt voor ongenoegen, omdat hun core-bezigheid: het ontvangen van nieuwkomers, hemeltergend was geworden. De aardigheid van het welkom heten, luisteren naar de laatste aardse nieuwtjes, wegwijzen maken in de omgang met de Drievuldigheid tijdens de verantwoordings- en toelatingszitting en ze gerust stellen over de ultieme transitie die ze ondergingen, was er wel een beetje af. Het werd een onpersoonlijk gebeuren door de tsunami van zielen uit de Donbas en het Midden Oosten. De onafzienbare stroom kreeg het karakter van lopende bandwerk, zelfs niet te vergelijken met het handen schudden bij drukke condoleances in het hiervoormaals. Sommige zielen kregen nachtmerries waarin ze dachten kampbewaarder in Naziconcentratiekampen te zijn en meenden miljoenen Joden, Sinti's, Roma's, kinderen en mindervaliden niet het Holoversum, maar de Holocaust in te drijven.

Voor het ontvangstcomité was toen de maat vol. Zielen in het hiernamaals blijven zich kennelijk verbonden voelen met hun nabestaanden op aarde, zoals ook omgekeerd het geval is. Als er op aarde niet werd ingegrepen, dan maar vanuit het Holoversum.

Ze riep op tot een bezinningsbijeenkomst.

Tijdens de inloop werden herinneringen opgehaald over vroegere ontvangsten.

Die van Wim kwam ter sprake. Joop had toen de leiding genomen. Hij had de neiging Wim ter verantwoording te roepen. Dat kon natuurlijk niet. Die positie had Joop niet meer. In het Holoversum gaat de Drievuldigheid daar over.

“Joop, je eigen opwachting, hoe verliep die achtendertig jaar geleden?”, vroeg iemand. De vroegere premier van het kleine lage landje aan de Noordzee probeerde er onder uit te komen met: “Dat interesseert toch niemand.” Daarin vergiste hij zich. Er kwam bijval uit vele geledingen en nationaliteiten.

Joop voelde zich gevleid.

“De Drievuldigheid zaagde me door over de formatiebesprekingen in 1977. Ik was met 53 zetels de beoogde minister-president. Hoe kon het dan zijn dat ik toch in de tweede kamer

terecht was gekomen. Pijnlijke vraag. Ik heb lang gezwegen en kwam uiteindelijk tot de conclusie dat ik bij het Secretariaat maar beter open kaart kon spelen: 'Ik ben gepiepeld door Dries en Hans, zei ik.'

'Oké,' reageerde Geest, 'je komt er rond voor uit. Dat is prijzenswaardig, maar een man van jouw statuus laat zich toch niet door één streek van de kaart spelen?' Het leek me toen verstandig daar niet op te reageren.

De verantwoording van de benzinedistributie en de autoloze zondag tijdens de oliecrisis ging me beter af. De samenleving toen was nog niet zo verdeeld. Dat is tegenwoordig wel anders. De mensen accepteerden het en genoten van de positieve kanten: rust, fietsen, wandelen, skelteren op snelwegen, elkaar bezoeken. Het had ook wel wat liefs, saamhorigs en kneuterigs. Ik heb wel eens gedacht dat het model zou kunnen staan voor eventueel toekomstige energiecrises."

De kring toehoorders werd groter. Dat zag Joop als aanmoediging om meer te vertellen.

"Het omkooischandaal en de Lockheed affaire met prins Bernard, dat was andere koek.

Waarom ik het koningshuis en de monarchie had gered? Ik weet nog dat mijn antwoord was:

Ik hoef U niet te zeggen dat het geen gemakkelijke affaire was om in goede banen te leiden. Veel belangen speelden een rol. Het huwelijk van Juliana had ik voor ogen, evenals het bijeen houden van dat hele gezin. Ik weet dat is een christelijk kroonjuweel, ook mij niet vreemd, komend uit een streng gereformeerd nest. Mijn relatie met Juliana speelde eveneens mee. Die was hecht, open en persoonlijk. Dat wilde ik redden mede in het belang van Nederland als monarchie. Het volledig aan de schandpaal nagelen van de prins-gemaal zou weinig andere belangen dienen dan die van extreme anarchisten. Bevolkingsgroepen van allerlei aard zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de uiteindelijke straf en billikten die: nooit meer in militair of ander uniform. De anjer hebben we hem gelaten. Volledige opening van zaken zal het openbaar bestuur pas vijftig jaar na zijn dood geven. Wat voor die tijd naar buiten komt is wellicht schokkend. Het is aan Bernard zelf om er bij leven of voortijdig daarna, nog wat van prijs te geven, zoals zijn lidmaatschapskaart van de NSDAP, de Nazi-partij van Hitler. Mogelijk heeft hij hem bewust in een la op zijn kamer achter gelaten. Uit mijn gesprekken met Juliana over Bernard heb ik veel meegenomen de kist in. Met Uw welnemen, Heiligheden, zou ik het daar ook graag laten, tenzij U mij opdraagt uit de doeken te doen hoe het nou zat met zijn zogenaamde Stadhoudersbrief van april 1942 waarin hij Hitler vroeg Gauleiter, stadhouder van Nederland, te worden, hoe hij zijn echtelijke plichten vervulde, hij zich buitenechtelijk gedroeg en Juliana bejegende.

De Heilige Drievuldigheid stond me toe het te laten bij: ik vond Juliana moedig, inschikkelijk en tevens principieel.

Daarna ging het Secretariaat in conclaaf.

Ik had de indruk dat ik een goed verhaal had verteld.

Dat had ik.

Het Secretariaat van de Drievuldigheid, Vader, Zoon en Geest, verleende me toegang tot het Holoversum. De eindbalans over mijn aardse leven was positief. Daar had ik me wel zorgen over gemaakt. Tenslotte was ik een godloochenaar. Het Secretariaat heeft me dat niet al te zwaar aangerekend. Tegenover de afvalligheid stond de redding van het koningshuis. De doorslag gaf mijn inzet voor spreading van kennis, macht en inkomen en de strijd tegen armoede en overmatige rijkdom. Ik werd zelfs begiftigd met een graving in mijn ziel. Dat vind ik tof.”

Het gezelschap hing aan zijn lippen.

Er restte nog even voordat de bezinningsbijeenkomst zou beginnen. Nog steeds stroomden belangstellenden binnen. Aan ruimte geen gebrek.

“Hoe ging dat bij jou, Wim?”, kwam een vraag van een andere ziel uit het gezelschap.

Wim aarzelde.

“Beste medezielen, wij zijn hier om ons te bezinnen op de massa-immigraties. Ze zijn het gevolg van misdaden, rampen en oorlogshandelingen. Dat gevoel van onbehagen is na de komst van de 298 zielen van de MH17 niet minder geworden. De daaropvolgende niet afzienbare stroom van niet-voorzien zielen, grift diep. Het gedrag van verantwoordelijken in het Midden Oosten, dat van de president van de Russische Federatie, door zijn moeder Volodja genoemd, en zijn kompaan Meester, Kirill in het Russisch, tart tot het uiterste. Daarom zijn we hier, niet om ons te vermaken met een verhaal over mijn verantwoording aan het Secretariaat.”

“Ah, kom op Wim, vertel ons hoe je hebt uitgelegd dat een sociaaldemocraat het in zijn hersens kreeg om zaken van algemeen nut uit handen te geven en aan de markt over te laten met winst als oogmerk. Je hoeft er toch niet voor te hebben gestudeerd om te kunnen voorspellen dat marktwerking en behartigen van publieke belangen niet samengaan. Zelfs Nyenrode Business Universiteit verkondigde dat in jouw tijd al als een contradictio in terminis.” Joop kon het niet laten.

Het werd rumoerig. Een groot deel leek Wim met rust te willen laten. Een minderheid gaf de groep het karakter van een meute. Dat was aanleiding voor Joops aardse 'praatpaal' Juliana om tussenbeide te komen.

"Gezien zijn hele oeuvre en net als jij, Joop, redder van het koningshuis, is Wim niet zomaar toegelaten tot het paradijs. Bovendien is het nagenoeg tijd om te beginnen met de bezinning."

Joop vleide zich weer naast haar neer. Er kwamen nog steeds zwermen af op de bijeenkomst; sommigen in de hoop op een spektakel, de meesten omdat ze zich zorgen maakten om hun nabestaanden op aarde.

Ex-freule Christine, Hanja, Juliana, Claus, Ria, Marga, Els, Eberhard, Marcus, Piet, Willem, Abraham, Jelle, Ed, Max, Jan, Johan, Haya, Ella, Ien, Hans, André en Ed om maar enkele ex hotemetoten uit het lage landje te noemen, gaven acte de présence. Dat was te verwachten. Dat tientallen miljoenen zielen uit allerlei andere landen erop af kwamen, gebeurde zelden, maar was niet zo vreemd gezien de stand van zaken op aarde.

Die opkomst deed de Drievuldigheid deugd. Ze zag het als blijk van verbondenheid met het planeetje en hoopvol teken op weg naar het beoogde klasseloze paradijs.

Hoop is een kwaliteit van de ziel, bracht Vaclav Havel bij zijn komst mee als quote. Vanaf toen kreeg iedere ziel bij het opgaan in de eeuwigheid die aard ingegrift.

Joop verloochende zijn karakter niet. Hij hield aan.

"Kom op, Wim. Twee dingen."

"Uiteraard, Joop."

Die reactie was voor Joop voldoende om door te gaan.

"De sociaaldemocratie heeft altijd gestaan voor spreiding van kennis, macht en inkomen. Publieke voorzieningen als onderwijs, zorg, communicatie, vervoer, wonen, natuurbeheer en energie zijn daarin essentieel. Akkoord?"

"Ja zeker, mijn waarde, maar nu noem je er al zeven en niet eens de verwoestende, hemeltergende, mensonterende, levensverslindende, rechteloze oorlogen in de Oekraïne en het Midden Oosten."

"*Mijn waarde*, laat een bejegening zoals Dries bezigde, maar achterwege. Jij Wim, hebt de trend gezet voor het afschudden van de ideologische veren. Dat vond je weliswaar een probleem, maar ook een bevrijdende ervaring, getuige de naar mij genoemde lezing op 11 december 1998."

"Joop, ik onderbreek je even. Ik heb niet gesproken over **afschudden** van ideologische veren, maar over **opschudden**. Als Bram ons hier ooit komt vergezellen, kan hij dat beamen. Ga verder."

"Oké, wachten we af."

Joop vervolgde : "Dat is misschien bevrijdend voor zich liberaal noemende partijen, maar voor het overgrote deel van de mensen is afstoten van overheidstaken naar de markt, fnuikend gebleken. Uiteraard is dat jou niet allemaal persoonlijk aan te rekenen. Maar toch, ik geef je enkele voorbeelden.

Kennis spreiden doe je bij uitstek door onderwijs.

Welnu.

De greep van de markt op het onderwijs wordt steeds groter. Private scholen zijn trendy. Uitzendbureaus leveren leerkrachten en zzp-ers met flexaanstellingen. Schoolbesturen onderwerpen zich aan wurgcontracten met afkoopsommen. Op het vast aanstellen van een uitzendkracht staat een forse boete van vaak wel honderdduizend euro.

Het aantal onbevoegden voor de klas overstijgt de 30% volgens voorzichtige cijfers van de Algemene Onderwijsbond.

Het instroomniveau bij pabo's en lerarenopleiding is gedaald van atheneum en havo naar mbo, om over de examenpakketten maar niet te spreken. Particuliere bureaus verzorgen bijlessen en examentrainingen.

Spreiding van macht : door de lumpsumbekostiging van het onderwijs ontstonden autonome schoolbesturen met bestuurlijke almacht. Keuzes voor zo goedkoop mogelijke leerkrachten zijn het gevolg, evenals willekeurige besteding van gemeenschapsgelden en ondoorzichtig personeels- en onderwijskundig beleid.

Vrede.

Vanaf 1989, toen de muur viel, dacht men op aarde dat oorlog verleden tijd was. Och het Israël-Palestinaconflict zou langzaamaan met de Oslo-akkoorden wel opgelost worden. De Sovjet Unie? Verleden tijd? Buiten de waard gerekend met die zogeheten Volodja, Meester en makkers.

Zorg.

Is duur, onbetaalbaar en ontoegankelijker geworden voor minima en middeninkomens. De basisverzekering uitbreiden met aanvullingen is voor die categorie niet weggelegd.

Ziektekostenverzekeringen, ziekenhuizen en klinieken beogen winst te maken. De marktwerking en innovatie van nieuwe technieken zorgt voor een onevenredige verhouding tussen diagnostische en curatieve behandelingen. De DBC declaraties (Diagnose Behandeling Combinatie) leverden niet meer doorzichtigheid op, maar bleek fraudegevoelig. De DOT- wet moest dat uitbannen. (**D**iagnose **b**ehandeling **c**ombinatie **O**p weg naar **T**ransparantie) Sinds

januari 2012 is ze al onderweg en komt met slakkengang vooruit. Kortom, beste Wim, al die op de markt gebrachte nutsvoorzieningen, gefinancierd door de gemeenschap, komen haar steeds minder ten goede, terwijl de winsten verdwijnen naar elders." *

"Zijn dit de dingen die je bedoelde?", onderbrak Wim de woordenstroom.

"Nee, dat geldt ook voor de energievoorziening, wonen, vervoer, klimaat, natuur etc. Het aantal mensen op aarde dat de kosten voor bijvoorbeeld wonen en energie niet of nauwelijks nog kan betalen, groeit schrikbarend.

Al deze nutsvoorzieningen worden betaald met gemeenschapsgeld, maar de winsten stromen niet in de publieke kas. Marktwerving in de publieke sectoren heeft ertoe geleid dat de mensen niet eens meer beseffen dat zijzelf de overheid zijn. Het ongenoegen over de overheid veroorzaakt tweespalt in de samenleving.

Bij overheden verdwijnt het besef dat zij er zijn om dienstbaar te zijn aan de burgers en niet andersom. Deze bronnen van groeiende armoede bij velen en enorme winsten bij enkelen ontwrichten de samenleving."

"Mijn beste Joop, gelukkig schuif je mij dat persoonlijk niet allemaal in de schoenen. Ik ben het met je eens dat de uitspraak *opschudden van de ideologische veren*, zeer onvoorziene, ongelukkige, ongewilde en betreurenswaardige gevolgen heeft gehad.

Ik had het over opschudden, omdat het bekostigen van luchtkastelen niet langer door kon gaan. De erbarmelijke economische/financiële toestand van ons land in de tachtiger jaren, noodzaakte om in 1990 miljarden te bezuinigen. Ja oké, de huren en vervoerstarieven werden verhoogd, op zorg en welzijn moest bezuinigd worden. Wat mijn kwartje is gaan heten, kwam bovenop de benzineprijzen. Het hoogste belastingtarief ging omlaag naar 60% en later naar 52.

Allemaal waar.

Het neoliberalisme deed opgeld.

De partijen die sindsdien de term 'vrijheid' in hun vaandel voeren, zijn slaaf van dat liberalisme. Men dreigt niet vrij, maar juist gevangen te raken in een ideologie van plat individualisme en persoonlijke economische groei als levenscriterium.

Hopelijk met jou, Joop en allen hier verzameld, durf ik te stellen dat ingrijpen noodzakelijk is om humane spreiding van kennis, macht, inkomen en vrede weer op de agenda te krijgen. Ik heb daar ideeën over. De marktwerving terugdraaien in publieke voorzieningen, lijkt mij niet reëel. Het managen daarvan kan in stand blijven, maar dan zonder winstoogmerk. Eventuele winsten vloeien in de gemeenschapskas voor maatschappelijke doeleinden.

*zie: Kakel en Orakel www.geuzendamstories.nl

Eenieder die werkt ten dienste van algemene nutsvoorzieningen, ontvangt een salaris dat past bij de functie, niet meer en niet minder.”

Het gezelschap van toehoorders begon zich te roeren. Een stem uit de menigte riep: “Hou toch op met dit abstracte achterafgelul en futuristisch gebazel. Hoe verlossen we de aarde van de Volodja’s, Meesters en overheidsbestuurders overal ter wereld van Oost naar West, van Noord naar Zuid, in alle vierentwintig tijdzones, die niet het publieke belang, maar het eigen belang dienen? Daarvoor zijn we hier.”

In het Holoversum bestaan slechts astrale middelen om bijval of afkeuring te uiten. Zielen *'applaudisseren'* door het uitzenden van onderbroken stralen. Afkeuring wordt geuit door één langdurige. Een wirwar van stralen schoot heen en weer, over en weer, door elkaar, op en neer, keer op keer.

Toen dat tot rust was gekomen, nam een zekere Ien het woord.

Dat klonk imposant. Je zag haar vroegere ondermaanse uitstraling zo weer voor je. Aandacht kreeg ze. Gezag had ze ook hier. Vertrouwen, verwachting en nieuwsgierigheid straalden haar toehoorders uit.

"Zielsverwanten, inderdaad komen we hier niet samen om herinneringen uit het verleden op te halen, hoe vermakelijk wellicht ook. Ik leg dan ook maar meteen de hamvraag in uw midden: kunnen wij, allerzielen, concrete oplossingen bedenken én kunnen we iets betekenen in het bewerkstelligen van vrede op aarde? Wij, volkomen geestelijk van aard, moeten toch tot ongekende creatieve activiteit in deze kunnen komen. Wij zijn ingegrift met hoop. Laten wij die uitstralen. Laten we een feest van hoop hier maken. Geen invalshoek, gedachte, idee of ingeving mag verloren gaan. Wij gaan het ondermaanse helpen. Wij gaan een operatie bedenken die bevordert dat publieke voorzieningen gemanaged kunnen worden zonder winstoogmerk. We brengen de autoritaire systemen van de Volodja's en Meesters met hun armoedige rijkdom en geweld, naar de eeuwige verdoemenis." Ien sloot af met het voorstel een denktank, een brede inclusieve commissie, in het leven te roepen die op korte termijn audiëntie zou aanvragen bij het Drievuldigheidssecretariaat.

“Wie het daarmee eens is: laat het nu merken.”

Een gigantisch spetterend geluidloos vuurwerk van bijval barstte los. Stralen als morsetekens vulden het Holoversum. Dat schudde op zijn grondvesten.

Voor het Secretariaat van de Drie-eenheid bleef de oogverblindende instemming uiteraard niet onopgemerkt. Natuurlijk stond ze open voor een audiëntie en het in ontvangst nemen van ideeën en voorstellen.

Voor de installatie van een brede inclusieve commissie ging een oproep door het Holoversum.

Uiteraard bood ook Bram zich aan.

Struikelen over alledaagse problemen kon hij hier niet meer. Zonder overdrijving kon je wel stellen dat een visionaire ziel zich had aangemeld. Jules greep hem meteen in zijn denkbeeldige kraag.

"Kerel, beneden hebben ze met je afgerekend vanwege je bonnetjes en karakter. Hier hebben we je hard nodig, makker. Hier ligt een missie.

Ik zeg het maar zo: *Zij die vielen, zijn gevallen, maar staan hier weer op.* Omgang met mensen was nooit je sterkste kant, maar hier heb je met zielen te maken. Bram, kom mee en weet: *In Rotterdam verdienen z't, In Den Haag verdelen z't, In Amsterdam smijten z't over de balk, maar... hier in het Holoversum bedenken z't"*

"Jules, ouwe nachtburgemeester, je hield nooit een blad voor je mond, ook niet als het om mij ging. Kan ik wat betekenen?"

"Bram, ten eerste hoeft en kun je hier nergens een blad voor houden. Je bent ziel, zintuigen en de hele reutemeteut in zichzelf. *Wat nergens op lijkt, is echt.*" Dat moest Bram even tot zich door laten dringen.

"Bram, op aarde gaat het niet goed. Er moet ingegrepen worden. Men vecht elkaar de tent uit, privaat gemaakte openbare nutsvoorzieningen met winst oogmerk leiden tot armoede voor velen en rijkdom voor enkelen. Jij met je ego gedreven mentaliteit, diepzinnigheid en visie komt als geroepen."

"Jules, dat klopt, anders was ik hier ook absoluut nog niet geweest.

Laat ik je vertellen, zwarte nachtvlinder, er is veel meer aan de hand. Het kleinste planeetje gaat helemaal naar de kloten. Bewoners raken zo verhit dat ze elkaar afmaken, laten verrekken, besodemieteren, befaken, ophitsen en bestoken. Ze bedreigen en bedriegen, zaaien tweespalt, populariseren erop los, gedragen zich lomp, onbeschaafd, beledigend, onverantwoordelijk, egoïstisch, onwelwillend, ontmenselijkend, oorlogszuchtig en het zogenaamde volk, het klootjesvolk inclusief, maakt dat mogelijk. De mensheid heeft nauwelijks een idee wat op ze afkomt. Ze beschikt over de meest geavanceerde informatietechnologie en communiceert nauwelijks met elkaar. Volgens Yval Ioah Harari* staat het planeetje voor de opgave de grootste revolutie ooit, in goede banen te leiden: A.I. (Artificiële/kunstmatige Intelligentie)

Hij zegt: *'Tot nu toe is de cultuur op aarde gemaakt door mensen, A.I. creëert een nieuwe. Miljarden niet-organische instrumenten, computers en sociale media voorzien de mensheid*

van informatie. Die informatie is niet puur de waarheid. Het meeste berust op fictie, fantasie, leugens, waanideeën en massahysterie.

De mens is slimmer dan ooit, krijgt meer informatie en ontwikkelt dingen die haar uiteindelijk ten gronde richten, mits de mens er slim mee omgaat en niet destructief. Als je goede mensen verkeerde informatie geeft, desinformatie, dan nemen ze verkeerde beslissingen.’ De visionair had gesproken, zij het nog niet oplossend.

"Geweldig, Bram, op naar de brede inclusieve commissie."

"Oké."

"De groep moet nog wel officieel geïnstalleerd worden om audiëntie te kunnen aanvragen bij het Secretariaat, maar kom op. We gaan ze op de hoogte brengen van hoe volgens jou de aarde er aan toe. Raadpleeg met ons het Secretariaat van de Drie-eenheid. Dat is de instantie bij uitstek die met Pinksteren in het vooruitzicht, in staat moet zijn om een nieuwe geest over ons hiervoormaals te laten waaien. "

** Israëlisch historicus en futuroloog.*

Nexus. A brief history of information networks from the stoneage to AI 20

Op Athos

In dat hiervoormaals zwoegde Vladimir VP die late Pinksterochtend over het nauwe, moeilijk begaanbare pad. Hij besepte dat zijn conditie niet meer die van de getrainde KGB officier was. Bij een kluizenaarscel waaruit een bevoorradingsstouw naar beneden hing, kwam hij op een splitsing. Hij dronk wat water, stopte wat fruit in de mand aan het touw, waarna hij de catharsistocht wilde voortzetten. Links liep een pad naar beneden en rechts gingen twee paden omhoog. De navigatie op zijn telefoon kon uitkomst bieden. Hoe en waar hij ook zocht en wroette, zijn telefoon kwam niet tevoorschijn. Hoe was dat mogelijk? Was hij ...? Hadden ze hem een loer gedraaid? Kon niet waar zijn. Om zich heen kijkend probeerde hij de navigatievaardigheden die hij vroeger beheerste, weer te activeren. In gedachten overzag hij van boven het schiereilandje als een havik die het onder hem liggende gebied afspeurt op zoek naar een prooi. Met behulp van de zon en de denkbeeldige kaart, kwam hij tot het besluit het meest linkse pad omhoog op te gaan. Hij worstelde zich hijgend door de dichte begroeiing. De tas die hij had losgemaakt van de ezel, gebruikte hij als schild om de takken weg te duwen en zijn gezicht te beschermen. Een klein half uur later kwam hij op een soort plateau en merkte dat hij nog niet veel was opgeschoten. Tenminste één berghelling moest hij nog ronden, alvorens een blik op de skite te kunnen werpen. Er sijpelde bloed uit zijn elleboog en zweet in zijn ogen. Ondanks de dagelijkse bezigheden in de fitness voelde hij kramp opkomen in zijn kuit en dijbenen. Hallucineerde hij of hoorde hij echt knisperende geluiden naderbij komen.

Ook de ezel leek gevaar te voelen. Die legde zijn oren naar voren en bleef stokstijf staan. Gewoonlijk vluchten ezels bij onraad, maar intuïtief weten ze dat het in berg- en bosachtige omgevingen geen zin heeft. Bewegingsloos blijven. VVP wilde echter verder en wist niet beter dan zijn KGB machtsgedrag in stelling te brengen. Hij duwde van achteren, trok van voren, dreigde, maar kreeg het dier niet in beweging, maar wel aan het balken. Door alle inspanningen tuimelde hij achterover op het moment dat over de kim van het plateau eerst het hoofd en daarna de rest van een man verscheen, kennelijk ook een pelgrim op weg naar een skite of wellicht het klooster Pantokratoros. De vreemdeling knielde bij hem neer, bette zijn ogen met water en gaf hem te drinken. VVP stak zijn been naar de pelgrim omhoog: kramp.

Toen deze boven hem stond en in het vermoeide en vervuilde gezicht van de arme man keek, schrok hij. In de pelgrim meende hij de verguisde en bejubelde president van de Russische Federatie te herkennen. Lag de man die Oekraïense provincies volgens eigen zeggen, terugbracht in de schoot van het moederland, hier verkrampt op de grond onder hem? Dat kon niet waar zijn en..hoe kwam hij in godsnaam hier? De barmhartige, behulpzame bedevaartganger hielp de sloeber overeind. De president stond weer.

"Ya Vladimir."

"Ja, dachte ich schon gesehen zu haben. Früher in Dresden gewohnt, was? Also sprichst du auch Deutsch. Dan versta je ook wel Nederlands. Noem mij maar Jeîntje?"

VVP keek tegen twee benen aan in lichte outdoorbroek met afritsbare pijpen. Wat hogerop zag hij een rode rugzak. Leek meer een toerist dan een pelgrim.

"Jeîntje?"

"Ja, op weg naar de Russische skite. En jij, midden in de oorlog op retraite?"

"Ik ben niet meer in oorlog. Ik ...uh, ze hebben me hier naar toegebracht. Ik ben op weg naar de skite Prof Ilias voor onderzoek van mijn geweten, de biecht en penitentie." Jeîntje keek zijn metgezel onderzoekend aan.

Hij lijkt wel verdomd veel op de massamoordenaar uit St. Petersburg, spookte het door zijn hoofd.

Zou het een dubbelganger zijn? Daar gingen wel geruchten over.

Jeîntje besloot alert te zijn. Hij voelde aan de vochtige zakdoek waarmee hij 's mans gezicht had gedept. Die doek droogde natuurlijk op. Hij wist eigenlijk niet of daarop later nog DNA sporen traceerbaar zouden zijn.

Hij bekeek de kalende kop en probeerde recht in de onrustige, heen en weer flitsende onzekere oogjes te kijken, wat maar matig lukte, omdat de man zijn argwanende blik afwendde. Het hoge voorhoofd was duidelijk van de president. De dunne, schuin oplopende, wenkbrauwen vormden echter allesbehalve een V-teken, spraken meer treurnis uit. Op de smalle afhangende lippen was geen spot te bekennen. De slappe linkerhand probeerde de ezel in het gareel te houden. Het was een beklagenswaardige aanblik, maar Jeîntje liet zich niet meeslepen in eenzijdig medelijden, laat staan medeleven. Hij bleef op zijn hoede. "Nou, Vladimir, laten we elkaar dan maar vergezellen naar de skite. Je hebt het uiterlijk van de nietsontziende schurk, zoals de wereld die kent, maar ik hoop dat je zijn dubbelganger bent."

Met openheid en transparantie kwam je het verst, was hij van mening. Bovendien had Jeîntje nog een test in petto.

VVP knikte slechts en maakte zijn helper niet wijzer.

Met de ezel achter zich aan en in beslag genomen door zijn gedachten, kon hij Jeîntje maar met moeite bijhouden.

"Jeïntje," hield hij even later stil, "dat boek in je rugtas *Waarom schurken pech hebben en helden geluk* *, geeft dat antwoord op de waaromvraag die het stelt?"

Jeïntje draaide zich om: "Dit boek van Jurriën Hamer geeft geen onomwonden antwoord op de vraag wie schurk is en wie held. Wel gaat het in op het waarom van pech of geluk hebben. Stel dat deze ontmoeting ons allebei geluk brengt, zijn we dan helden?"

Hebben we pech of geluk?

Is één van ons tweeën schurk en de ander held?

Het stelt dat elk mens product is van veel. Vaak is er zelfs sprake van een tragische voorgeschiedenis en geen vrije wil. Hamer wijst erop dat ieder mens waarde in zich heeft.

Het verleden dat ieder met zich meedraagt, kan dat vertroebelen.

Nagaan waarom dat verleden zo heeft plaatsgevonden, kan die waarde weer te voorschijn halen.

Hamer roept de kwestie van verantwoordelijkheid en schuld op, van moreel kompas en beschaving. De zin van het leven acht hij: het ontwikkelen van een gewetensvol karakter, nieuwsgierigheid en zelfontdekking."

"Jeïntje, het is alsof je praat over Misdaad en Straf van mijn landgenoot Dostojewski. Ben ik Raskolnikov, de man die vele moorden beging en zich niet schuldig voelde? Heeft ook mijn innerlijk een duistere kant? Moet ik die onder ogen zien? Is dat wat deze Pinksternacht in me is gevaren?"

Ben ik schurk of held?"

"Als jij dé Vladimir Vladimirovitsj bent, Volodja volgens zijn moeder, dan ben je in elk geval geen held. Die verrichtte mis- in plaats van heldendaden. Ben jij die man, dan lijkt het alsof je opnieuw bezielde bent, dat je geweten opspeelt. Nou, duik erin en ga na waarom je leven tot nu toe zo is verlopen. Of dié Vladimir pech had, weet ik niet, maar hij is wel een gewetenloze schurk. Of hem geluk toelicht, valt te bezien. Al zijn slachtoffers zal dat in elk geval niet meer beschoren zijn. Wellicht voorkomt het nieuwe. Die hebben dan geluk, maar dat maakt hem niet vanzelfsprekend tot held."

Daar stonden ze in een doorkijkje tussen de bosschages. VVP wist niet meer hoe hij het had.

*Jurriën Hamer, *Waarom schurken pech hebben en helden geluk*. De Bezige Bij 2021

Hij ging op een steen zitten, uitkijkend over de heuvels waarachter de skite moest liggen.

"In Rusland en ook in India, China en vele Afrikaanse landen, word ik wél gezien als een held. Met alle macht en middelen probeerde ik het westen te bevrijden van nazi's en fascistten, van hypocrisie en decadentie, van slavernij en onderdrukking, van haar morele verdorvenheid en LBTQIA+ gedoe."

Hij is het dus echt, dacht Jeîntje, of hij speelt een spelletje met me.

"Ja, dat gelul ken ik, Vladimir. Waarom wil je dan gewetensonderzoek doen? De biecht is niet zomaar iets, zeker niet in jouw religie. Bij het gewetensonderzoek worden vragen gesteld als: waar schaam ik me voor in mijn leven? Wat wil je verbergen in eigen voordeel?

Waar ben je bang voor, je duistere kant?

Die vragen kan ik niet voor je beantwoorden. Ik heb met het diamonitirion slechts enkele dagen toegang tot deze heilige berg."

"Jeîntje, ben ik niet de strijder voor vrijheid en moraliteit. Ben ik niet de uitverkorene met bovengemiddelde eigenschappen die met de kennis van zijn land en volk haar geschiedenis in het juiste toekomstperspectief kan plaatsen. Gorbatsjov heeft de Sovjet-Unie verkwanseld, Jeltsin verzopen en ik breng haar terug in oude glorie. Dat is het hogere doel, maar er bekruipt me vandaag ook een gevoel van angst en twijfel. Dat is deze Pinkstermorgen ontstaan. Het wordt er niet beter op nu ik jou hier ontmoet. Om met Raskolnikov te spreken: als ik nu al zo bang ben, hoe moet het dan wel niet zijn, als ik de duistere kant bloot leg. Ik vrees de uitkomst van mijn onderzoek. Bij wie ga ik daarna te biecht? Wat zal de penitentie zijn? Ik begrijp dat de waarde van ieder mens vertroebeld kan raken door het verleden. Dat kan ook voor mij gelden. Oh, wat zijn dit zwaarmoedig makende gedachten. Ik moet eerst pissen."

Nauwelijks twijfel nog na dit '*moment suprême*'.

De ultieme test zou uitsluitsel geven. Jeîntje pakte ongemerkt zijn telefoon.

"Ja, goed plan, ik ook."

VVP maakte aanstalten om in het struikgewas te verdwijnen.

"Wat doe je nou, man. Er is hier geen sterveling te zien. Kom hier, we plassen gewoon hier naast elkaar." "Dat kan ik niet doen."

Jeîntje was gealarmeerd. Hij stond op scherp. Al jaren deed het gerucht de ronde dat de president van de Russische Federatie niet een chlamydia, druiper of herpes genitalis had opgelopen, maar een blijvend beschadigd geslachtsdeel. Hij kon ermee plassen, alhoewel zijn

eikel meer weg had van een onzorgvuldig besneden penisstompje of sproeikop. Of zijn kaai ooit aaiman is geworden, valt te betwijfelen.

"Geen gelul, man, verberg je niet langer."

De nood was kennelijk zo hoog dat VVP niet meer goed oplette. Jeïntje wel.

Toen de president haastig zijn apparaat uit de broek haalde, kreeg Jeïntje de gelegenheid het corpus delict te fotograferen. Een snelle eerste oogopslag bevestigde dat hij inderdaad te maken had met de president van de Russische Federatie: Vladimir Vladimirovitsj P. door zijn moeder Volodja genoemd.

Die had niet gemerkt dat voor het eerst in de westelijke wereld zijn verminkte Hannemanneke op beeld was vastgelegd.

Jeïntje moffelde onder het plassen zijn telefoon weer weg. Het besef drong tot hem door dat hij met een schurk op weg was naar Prof. Ilias. Die moest hij hier ter plekke in de wildernis toch meteen van kant maken?

VVP liep naast hem te jeremiëren: "Ga ik voorbij aan de zin van het leven? Ben ik gewetenloos? Ben ik niet nieuwsgierig naar mezelf? Durf ik de zelfontdekking niet aan? Ben ik schuldig? Is het beter dat de duistere kant verborgen blijft en ik de geschiedenis in ga als de genius die Rusland redde? Is dit geen verbanning? Hoe ben ik hier gekomen? Waarom hebben ze me hier naartoe gebracht?"

Ik word voor zoveel essentiële bestaanskwesties gesteld, dat ik je vraag Jeïntje: Wil jij, aanhanger van de filosofie van Hamer, met mij dat gewetensonderzoek doen? Wil jij misschien ook mijn biechtvader zijn?"

Jeïntje greep de leidsels van de ezel en hield VVP abrupt staande en drukte hem tegen de grond.

"Hou toch op man. Mijn geweten begint ook op te spelen. Zo makkelijk kom je er niet onderuit. Wat let me om je hier met een kei te vermorzelen en je als voer te laten aan de vogels, wolven, vliegen en maden. De samenleving doe ik er een groot genoeg mee, maar ik besef ook dat daarmee je handlangers nog niet weg zijn. Ben ik een schurk of een held als ik je dood? Dat interesseert me niet, ook al omdat de mensheid nooit zal weten dat ik de dader was. Dood, VVP, betekende je niets meer. Levend misschien nog wel als je een gewetensonderzoek doet, biecht en als penitentie een heldendaad verricht.

Jij hebt daarin nu geen keus, VVP, ik wel."

De uitlatingen van VVP verrieden dat hij eigenlijk al bezig was met een gewetensonderzoek. In elk geval had hij besef van zijn duistere kant. Hij voelde dat de vertroebelde waarde die in

hem zat, zoals in ieder mens, schreeuwde om helderheid. Tegelijkertijd had hij de wens dat die verborgen bleef. Een dilemma dat hem niet onbekend voorkwam, Raskolnikov kennende.

"Ik ga je misdaden niet opsommen? Zelf zul je de dreigingen aan het adres van de wereld onder ogen moeten zien. Je staat op een cruciaal punt, VVP. Niet voor jezelf, maar met het oog op de rest van de aardbewoners, zou ik kunnen overwegen je te laten leven." VVP voelde opluchting én woede in zich opkomen.

Wie was deze godverlaat die hem zo durfde toe te spreken en overheersen.

"Wie ben jij in vredesnaam?"

"Net als jij een eenvoudige ziel, maar met een andere historie. Ik begrijp dat ik je boos maak met wat jij ervaart als '*de les lezen*'. Dat ben je niet gewend. Commanderen, denk je, is aan jou voorbehouden. Je voelt nu hoe dat is als je aan de andere kant staat. Dit is nog maar een speldenprik. Je kunt je nader op je gemoedstoestand bezinnen of er voor wegduiken.

Aangifte kun je allereerst aan jezelf doen.

Straf?

Verder op dezelfde, oude en heilloze weg, kun je niet, kameraad, nu past berouw en deemoedige bescheidenheid. Als jij daartoe in staat bent, ontdek je de zin van je bestaan. VVP, een spiegel kan ik je voor houden. Je biechtvader kan ik niet zijn. Bovendien zou ik, agnost, dan optreden als onbevoegde. Je zult toch eerst voor jezelf de vraag moeten beantwoorden met welk doel je wilt biechten. Wil je door het biechtgeheim de duistere kant verborgen houden? Vrees je straf zonder je schuldig te voelen? Ben je overtuigd van de goedheid van je wandaden?"

VVP kronkelde als door een adder gebeten over het pad. Schuimbekkend trok hij zich omhoog aan de onbeschaamde vlerk die hem hier in de wildernis onbedreigd van replek diende, ja misschien wel doodde. Wie was deze onbeschofte lomperd?

"Dat zal ik je vertellen, VVP. Ik ben niet grof en onbeleefd, maar zeg als een heel gewone westerse sterveling die toevallig jou achterop komt en welwillend wat hulp biedt en naar je luistert, wel waar het op staat. Wil je wat meer over me weten?

Ben als iedereen naar school gegaan, heb in de zaak van mijn ouders geholpen, na de kweekschoolopleiding verder gestudeerd, was onderwijzer op de lagere school, het speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en leidde ruim dertig jaar onderwijzers op.

Ik ben dus onderwijzer.

Bij verkiezingen stem ik niet voor eigen, maar algemeen belang. Nu ben ik enkele dagen op Athos om tot mezelf te komen na het veel te vroege overlijden van mijn geliefde en ben ik

met jou opgezadeld. Daar zat ik niet op te wachten, maar nu het zo is, zal ik je vertellen, VVP, wat het betekent je geliefde te verliezen. Jij hebt er onnoemelijk veel op je geweten. Wat mij te wachten stond na achtendertig jaar huwelijk: een bestaan zonder mijn geliefde, sloeg in als een bom. Van dat soort inslagen heb jij er duizenden bevolen. Die zielenpijn heb jij aan ontelbaren berokkend.

Wie ik ben? Een man die zich nog steeds afvraagt hoe diep de pijn van het voortijdig gaan overlijden wel niet is geweest voor haar, mijn lief, en voor jouw duizenden creperende slachtoffers en hun nabestaanden.

Onpeilbaar. Mijn lief en zij die jij op je geweten hebt, wilden niet al uit de tijd komen. Ze hunkerden naar leven, wilden niet toen al sterven, hadden nog zoveel te doen, te geven, te beleven.

Pijn verlichten? Met hart en ziel zijn we bij mijn lief geweest tot de laatste zuchtende ademhaling. Paracetamol, ibuprofen, diclofenac, naproxen, codeïne, tramadol, morfine, oxycodon en fentanyl en een combinatie daarvan dienden we haar toe.

Jouw slachtoffers?

Zielenpijn?

Wee de ongelukkigen die moeten lijden en wachten tot hun bewustzijn zodanig is verlaagd dat de hersenen geen signalen meer opnemen. Maar wat als het leven hen zo genegen is en ze er graag zo lang mogelijk bij willen zijn? Wat als inslagen onaanvaardbaar, onmenselijk en ellendig sterven veroorzaken? Je liet ze verrekken, VVP, wel of niet in nabijheid van hun naasten.

Volledig genegen en toegewijd, weken we geen moment van de zijde van mijn geliefde. Jij hebt ontelbaren onthouden hun geliefden bij te staan.

De geliefden zelf?

Mijn lief?

Nauwelijks in woorden te vangen. Misschien een beetje met haar laatste volledig

uitgesproken zin: *"Ik had nog zo graag bij jullie willen blijven."*

Fysiek is de wereldvrouw uit mijn leven weg, maar geestelijk nog dagelijks bij me. Ik heb haar liefdesbrieven bewaard, met daarin haar verzoek ze voor mezelf te houden.

Haar naam was Theodora, de vrouwelijke variant van 'Godsgeschenk'.

Dat ben ik, VVP, en ik zou je nog veel meer over mezelf kunnen vertellen.

Over jou en vooral je duistere kant heb ik veel gehoord en gelezen. Voor mij hoef je daar niets aan toe te voegen, je niet schuldig te verklaren of je dilemma bij mij neer te leggen. Als je de waarde in jezelf wilt terugvinden, zie dan je geschiedenis onder ogen. Ik ben er nog niet uit of ik je hier zal doden gezien je verleden, óf hopen dat er voor mij ook een 'engel' komt zoals voor Abraham toen hij op het punt stond zijn zoon te offeren.

VVP haalde zijn armen van Jeîntjes schouders, rechtte zijn rug, greep de leidsels van de ezel en stootte verontwaardigd uit: "Proklyat." De geesten van licht en duisternis vochten in zijn brein en gemoed nog steeds om voorrang.

In het Secretariaat

De zielendelegatie werd door de Heilige Drie-eenheid hartelijk ontvangen. Dat wreef zich als het ware in de handjes. Het terugroepen van Bram bleek een schot in de roos. De enige planeet met water en zuurstof kon misschien nog gered worden. Het had allerlei vormen van bestuur gekend, van kleinschalige nederzettingen tot monarchieën, aristocratieën, oligarchieën, theocratieën, tirannieën en democratieën. Geen had het planeetje gebracht waar het Secretariaat op hoopte.

Ruim tweeduizend jaar geleden was Zoon al eens in menselijke gedaante naar de aarde gegaan om de bewoners de weg, de waarheid en het leven te wijzen. Enig effect had dat wel gehad. Wereldreligies waren bijvoorbeeld ontstaan. Allengs verwaterden hun waarden door degeneratie van de erbij passende normen. De vele misstanden met aflaten en dogma's leidden tot schisma's.

In de katholieke kerk ging een groot deel van het personeel zich misdragen. Misdienaars werden daar de dupe van en nogal wat jongens en meisjes die door hun ouders, vaak middenstanders, aan nonnen, broeders, fraters en paters waren toevertrouwd in internaten. Uit huis geplaatsten in justitiële inrichtingen, zoals De Goede Herder, gerund door nonnen, waren zelfs niet veilig. Kinderen in weeshuizen ondergingen niet zelden hetzelfde lot. Het misbruik door katholieke geestelijken over de hele wereld kon eeuwenlang ongehinderd plaatsvinden. Zelfs toen de bewijzen overstelpend aan het licht kwamen, wist een kardinaal in een ondoordachte associatieve verwijzing naar de Holocaust te zeggen: "Wir haben es nicht gewusst." Hij kwam er gewoon me weg.

In de islam werd seksisme, homohaat, antisemitisme en terrorisme gemeengoed. Zelfs bij het hindoeïsme, de oudst levende wereldgodsdienst met 'eerbied' en tolerantie hoog in het vaandel, raakte de aanvankelijk hoge status van vrouwen in het verdomhoekje en werd hun vrijheid beperkt. Homoseks raakte gecriminaliseerd en queerrelaties werden gemarginaliseerd door toegang tot medicatie, pensioenen, adoptie en lidmaatschappen van clubs te bemoeilijken. Weliswaar gebeurde dat allemaal onder invloed van kolonisatie, maar toch.

In het boeddhisme was sprake van grof grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik van jongeren door leraren.

Het bleek aan wereldreligies niet besteed om goed openbaar bestuur ten dienste van allen, te bevorderen.

De Verlichting dacht de oplossing te hebben, maar de rede bracht weinig verandering teweeg. Marx wakkerde de strijd aan tussen bezittende klasse en de werkende. Hij bedacht het communisme. Dat ontaardde in dictaturen. Het werd nog gekker, toen Nietzsche God dood verklaarde en propageerde dat alleen de Übermensch in staat was tot goed openbaar bestuur. Toen dat de Holocaust tot gevolg had, oorlogen, annexatie van de Krim en een lafhartige inval in de Oekraïne, overwoog de Drie-eenheid haar handen af te trekken van planeetje aarde. De druppel die de emmer deed overlopen, was de moord door Volodja op Aleksej Navalny, de door het Secretariaat graag geziene opvolger van de despoot VVP. Voor Aleksej was in het Holoversum een ereplaatsje ingeruimd, van waaruit de vroegere oppositieleider de actievoerende zielendelegatie van nabij kon volgen.

De gemoedstoestand van de Drie-eenheid Vader, Zoon en Geest voor de audiëntie, was enerzijds zeer ontvankelijk en anderzijds sceptisch, gevoed door verontwaardiging over het voortijdig moeten opnemen van Aleksej in het Holoversum.

Het Secretariaat was unaniem van mening dat de aardbewoners in de loop der eeuwen meer dan voldoende tijd, middelen en mogelijkheden hadden gehad om het welzijn van allen te dienen.

Vader sprak: "Het Drievuldigheidssecretariaat heeft uiteraard de laatste eeuwen de ontwikkelingen op planeet aarde gevolgd. Met voldoening hebben we vastgesteld dat het *'gaat en vermenigvuldigt u'* ter harte is genomen. Meer dan zelfs, de omvang van de kleinste planeet, in aanmerking genomen. De bevolkingsgroei is in verhouding tot de grootte van de aarde, explosief en schrikbarend toegenomen. Het is zeer wel mogelijk dat binnenkort de acht miljard wordt overschreden, als dat intussen al niet is gebeurd. Van enige rem op welke groei dan ook, is geen sprake. *Het is bij de konijnen af*, om het maar eens uit te drukken in een van hun eigen gezegden. Cynisch te weten dat er op de aardkloot stemmen opgaan om abortus en anticonceptie strafbaar te stellen. Ordentelijk bestuur spant het paard niet achter de wagen, maar begint bij bevolkingspolitiek die anticonceptie bevordert en niet bij strafbaarstelling ervan.

We hebben de zondvloed gestuurd en later Zoon. Het is hemeltergend dat op alle fronten de waarschuwingen in de wind zijn geslagen. Als ergens de term grensoverschrijdend gedrag op zijn plaats is, dan wel hier.

Jullie hebben deze audiëntie aangevraagd in de hoop dat wij als Drie-eenheid het tij nog kunnen keren. Je kunt alle ingebrachte feilen de revue laten passeren. Ik hou het bij de kern. De belangrijkste opdracht aan de bewoners van de aarde was: *maak haar bewoonbaar*. We constateren dat ze onbewoonbaar dreigt te worden. Een stelletje criminele Russen onder aanvoering van ene Volodja en Meester, is daar in de Oekraïne bijvoorbeeld druk mee bezig en heeft de hoop op vrijheid met de moord op Aleksej de kop trachtten in te drukken. Wij

laten dit niet over onze kant gaan. Jullie verzoek kon niet in betere aarde vallen. Maar...nog eens een zondvloed, een ark van Noach, een Jezus Christus? Geen sprake van. We neigen onze handen van deze planeet af te trekken. Wij als Drievuldigheidssecretariaat staan voor het totale heelal."

Bedremmeld en onder de indruk luisterde de delegatie naar de ontboezeming van Vader.

Deze audiëntie leek verder geen zin te hebben.

Na een eeuwigdurend lijkende stilte sprak Zoon:

"Ooit heb ik in stervensnood uitgeroepen *Eli, Eli, lama sabachtani, mijn God, mijn God, waarom hebt ge mij verlaten*. Nu dreigt de hele mensheid hetzelfde uit te gaan schreeuwen. Als we de neiging van Vader volgen, dan gaan in één klap alle nog levenden naar de verdoemenis. Wij hoeven daar eigenlijk niet eens voor in het geweer te komen. Dat doen ze zelf wel. Ze zijn in staat en bezig zichzelf te vernietigen. Zover is het al gekomen.

De aarde bewoonbaar maken?

Haar uit het heelal laten verdwijnen is momenteel onze reële optie. Ben ik dáárvoor ooit uitgezonden? Heb ik voor niets drieëndertig jaar lang de menselijke gedaante aangenomen? Is steenrots Petrus daarvoor de eerste paus geworden? Heb ik daarvoor geleden? Ben ik daarvoor verraden en gestorven? Zijn daar de vier evangeliën voor geschreven? Luisteren daarom jaarlijks miljoenen mensen naar de passieverhalen? Moeten we ons als Secretariaat neerleggen bij de feiten? Zijn we hopeloos en machteloos? Hebben we *hoop* ten onrechte tot onze quote gemaakt? Word ik nóg eens gevraagd een missie uit voeren? Moet ik weer mijn leven geven? Ik denk er niet aan."

De delegatie kroop, bij wijze van spreken, ineens. Het werd ijzingwekkend stil in het

Secretariaat. Zowel tegen de woorden van Vader als Zoon viel niets in te brengen. Het zag er weinig hoopvol uit.

Fatsoenshalve vertrok de delegatie niet, wachtend op een teken daartoe. Bovendien zou Geest nog kunnen gaan spreken.

Dat gebeurde inderdaad.

Zij sprak:

"Jullie betrokkenheid bij het planeetje is hartverscheurend, maar het is godgeklaagd dat de aardbewoners zelf het laten afweten. Het verzoek tot audiëntie hebben we ingewilligd, want hoop is onze leidende gedachte. Die is nu natuurlijk op mij gevestigd?" Zij monsterde de leden van de delegatie één voor één. Ze kreeg geen antwoord.

"Oké, dan stel ik deze vraag. Wat houdt Pinksteren in?"

Nou niet aankomen met: "*twee vrije dagen, op zondag en maandag, muziekfestivals, woonboulevards, autoshow's en pretparken.*"

Tja, was Marga er maar bij. Die had vast het goede antwoord geweten. Ze was er wel, maar zat niet in het comité. Bij haar schuilen kon dus niet en de hielen lichten was ook geen optie. Toen deed Els, geheel in stijl als vroeger arts en hoogleraar, een poging de diagnose bij te stellen. Patiënt aarde had een adequate behandeling nodig. Onmerkbaar voor de rest, seinde ze Ien in.

Doortastend en onverstoord, zoals op aarde gebruikelijk, klonk het bars: "Laat mij er eens door verdikkeme." De delegatie week opzij.

"Met alle respect," sprak ze de zielen aan, "in het hiervoormals praatten jullie alsof je niets beters te doen had. Al dat gepraat over jezelf was zonde van de tijd en bracht ons geen steek verder, maar dit zwijgen ook niet." De delegatie veerde op.

Ien ging verder: "Niet zeuren nu, maar doorpakken. Niet halfbakken, onder de druk wegkruipen. We nemen onze volle verantwoording. Een beetje integer bestaat niet. Geest stelde een strikvraag. Ze daagde ons uit, ze testte ons. Natuurlijk weten we wat Pinksteren inhoudt. Elk jaar vierden we het feest van de geest om opnieuw bezield te raken. Een ingeving, daar zit ze op te wachten. Daar vroeg ze om".

Ien gaf het woord aan Els.

"Bram", sprak ze hem aan, "jij bent ooit naar een cabaretvoorstelling geweest van filosoof Tim Fransen.* Klopt het dat hij de diagnose van Vader, Zoon en Geest toch in een wat ander daglicht zet? Kun je ons daar iets meer over vertellen?"

Bram voelde zich vereerd en stak meteen van wal. "*Maak de aarde bewoonbaar*, is inderdaad de kernopdracht die de mensheid heeft. *Het gaat en vermenigvuldigt u* is met verve opgevolgd. Ook aan de kernopdracht is hard gewerkt. Om de groeiende bevolking te kunnen blijven voeden, kreeg de landbouw kunstmest. De technologische ontwikkeling van stikstof maakte dat mogelijk, anders zou zeker meer dan de helft van de mensheid van honger zijn omgekomen.

Aan de andere kant heeft dat grootschalig ingrijpen in de natuurlijke stikstofcyclus geleid tot luchtvervuiling, bodemverzuring, terugval van biodiversiteit en verstikking van oceaandleven. Fransen heeft mij doen inzien dat technologische ontwikkeling het logische gevolg is van de opdracht die we van Vader, Zoon en Geest hebben meegekregen."

*Tim Fransen, Het leven als tragikomedie. Das Mag Uitgeverij 2020 en Brieven aan Koos 2021

Hoe durfde Bram? Verschrikt sloeg de delegatie de Heilige Drie-eenheid gade. Dat verroerde geen vin.

Bram ging onverstoorbaar verder.

“Die heeft namelijk twee kanten, ze is tweezijdig.

Neem kernsplitsing. Het kan gebruikt worden als energiebron, maar je kunt er ook uraniumkernwapens mee maken en dreigen de Donbas en de rest van de wereld ermee te verwoesten.

Recenter kernfusie: je kunt waterstof maken, maar ook waterstofbommen.

En wat te denken van CO₂: het verbranden van fossiele brandstoffen was lange tijd een zegen voor de mensheid en is nu een van de grootste bedreigingen.

AI? Idem dito.

Het uitvoeren van de kernopdracht kan zowel constructief als destructief uitgevoerd worden. Niet de technologie, maar het menselijk handelen bepaalt hoe de opdracht van Vader, Zoon en Geest uitpakt.

De aarde bewoonbaar maken kan heilzaam én bedrieglijk zijn. Kennelijk hangt het er van af hoe je ermee omgaat.

Boeren droomden over vruchtbaar maken van de grond, waardoor met behulp van stikstof, fosfor en kalium kunstmest ontstond, zodat de groeiende bevolking gevoed kon worden. Otto Hahn, Fritz Strassman, Albert Einstein droomden over kernsplitsing en kernfusie als geweldige bronnen van energie.

Turf, kolen en gas verbranden was een zegen voor de mensheid.

Natuurlijk er zaten ook bedrieglijke kanten aan. Stikstof leidde ook tot bodemvervuiling en verzuring. Kernsplitsing en -fusie brachten ook kernwapens en waterstofbommen. Co₂ vormt nu vooral een bedreiging.

AI is de meest geavanceerde communicatietechniek en toch vervreemden mensen steeds meer van elkaar.

De mens gaat niet altijd wijs om met haar kennis en verworvenheden.”

Bram viel stil toen hij bedacht dat hij uit de tijd was. Had hij niet beter een bijdrage kunnen leveren toen hij nog op aarde was? Behoorde hij tot dezelfde categorie bestuurders die pas in pensioentijd probeerden zoden aan de dijk te zetten, zoals een vroegere premier in de al eeuwen slepende Palestinakwestie. Of zoals Martin Wolf, het vroegere boegbeeld van de

Financial Times, die op zevenenzeventigjarige leeftijd in *The Crisis of Democratic Capitalism* beschreef dat de financiële sector grotendeels een machine is om geld te verdienen zonder waarde toe te voegen en zowel menselijke talenten als productiemiddelen verspilt. Hij achtte die sector op zijn best: sociaal nutteloos.

"Dat is, beste Els, wat ik erover kan vertellen."

"Wat is uw conclusie?", sprak Els Geest aan.

"Nou ja, we kunnen er kort en lang over praten. De mensheid moet wijs worden gemaakt.

Jullie achten mij daar natuurlijk het meest geschikt voor".

Een instemmend stralenfeest brak los. Geest genoot er even van en maande toen tot aandacht.

"Oké, dat roept de hamvraag op. We weten wát er moet gebeuren, maar nog niet hoe. De mensheid heeft haar best gedaan om de aarde bewoonbaar te maken. Fantastische inspanningen zijn er verricht op allerlei gebied: wetenschap en techniek, onderwijs, vervoer, communicatie, zorg, wonen, bestuur, noem het allemaal maar op. Echter in toenemende mate wordt er dom en destructief mee omgesprongen. Wijzer is de mens niet geworden in het omgaan met alle verworvenheden. Op die manier trekt de aarde aan het kortste eind en heeft ze haar langste tijd gehad.

Ieder jaar met Pinksteren stort ik me welgemoed uit over de wereld. Het is mijn core business. Nou kan ik wel opnieuw hoopvol afdalen, maar in de huidige deplorabele toestand van dit planeetje, zie ik daar weinig heil in.

In het Secretariaat van de Drie-eenheid hebben we gade geslagen hoe het coronavirus over de aarde raasde. Een enkel virusje hield de hele wereld in haar greep. Bovenop de reguliere en geplande, hebben we hier vele, vele extra zielen moeten opnemen. Enigszins opgelucht zagen we tenslotte dat de aarde het virus wat onder controle kreeg.

Een van die aanpak afgeleid model kan de verhitte planeet misschien redden.

Dat VTD-model, Vaccinatie Tegen Destructie, kan korte metten maken met het destructief toepassen van technologische ontwikkelingen, het privatiseren van openbare nutsvoorzieningen met winstoogmerk en het oplossen van meningsverschillen door oorlogen. Gezien mijn gedaante kan het vaccin niet stoffelijk zijn. Het is geestelijk en bezielend van aard."

De delegatie luisterde belangstellend en verwachtingsvol.

"Het vaccin bevordert wijsheid, zodat gehandeld wordt vanuit het inzicht dat weliswaar niet ieder mens gelijk is, maar wel gelijkwaardig. Overheden nemen publieke en primaire voorzieningen weer zelf in handen. Het vaccin bevordert het besef verantwoordelijk te zijn voor zichzelf, elkaar, flora, fauna en de planeet.

We verwachten dat er na toediening van dit bezielend vaccin wereldwijd op micro- meso- en macroniveau uit democratieën holocratieën gaan ontstaan en dictaturen, tirannieën en alleenheerschappijen verdwijnen. Allen werken samen, ongeacht ras, geslacht, taal, geloof of seksuele oriëntatie, aan hetzelfde doel, de grondwet: de aarde bewoonbaar maken. Ieder doet dat autonoom en op eigen niveau binnen het gestelde doel. Kennis, macht en inkomen zijn gespreid.

De drie gescheiden machten in deze bestuursvorm bewaken elkaars functioneren. Alleen de wetgevende/controlerende macht wordt gekozen. De rechterlijke macht worden benoemd.

De uitvoerende macht wordt eveneens benoemd naar model van de rechterlijke.

Zo bezielde gaat onwijs en destructief gebruik van verworvenheden tot het verleden behoren. Mocht het onverhoopt toch opnieuw de kop opsteken, dan kunnen boostervaccins worden ingezet."

Ze monsterde het geïmponeerde gezelschap. Dat keek elkaar aan, afwachtend, zo van: zou er nog meer komen?

"Om jullie dan maar meteen uit de droom te helpen: voor de toediening ben ik niet beschikbaar. Daarvoor zijn jullie, zielen, zeer geschikt. Acht miljard zijn er nodig, net zoveel als er te bezielen aardbewoners zijn."

De delegatie veerde op. Dat was een onverwacht uitje. Weliswaar als ziel, maar toch: nog eens terug naar aarde.

"Als enig zelfstandig bevoegde, verklaar ik de uitgezonden functioneel bevoegd om de vaccinatie uit te voeren. Het is namelijk een aan zielen voorbehouden handeling.

Vanuit het Holoversum neem ik de algemene leiding over deze operatie op me. Wat jullie nu te doen staat is de groep van acht miljard samen te stellen. Daarbij moet in acht genomen worden het aantal landen op aarde en hun geografische ligging. Zoals gebruikelijk met Pinksteren vindt bezieling plaats vlak voor zonsopgang. Het vaccin wordt dus toegediend vanuit het oosten."

Het Secretariaat van Drie-eenheid had gesproken.

Ien en Els ontvingen het teken dat de delegatie het bureau kon verlaten om de meegekregen opdracht uit te gaan voeren.

Voor een dilemma

Met de ezel achter zich aan, zette VVP zich sjokkend en met tegenzin in beweging, onverstaanbaar mokkend achter zijn metgezel aan, hem zowel verdoemend als waardierend. Zwijgend bereikten ze na enige tijd een punt vanwaar ze de skite konden zien liggen, een prachtige nederzetting met vijf ronde koepels. De grootste was van het katholikon. De vier torens en de omringende muur werden geflankeerd door slanke cipressen tegen de etages van de berg.

Op dit zeer zeldzame idioritmische klooster leven monniken in afzondering, idios, als kluizenaar met inachtneming van de rytmus, regels. Voor deze oorspronkelijk vorm van kloosterleven werd in 1785 de dependance van Panteleimonos opgericht. In het moederklooster leeft men in communiteit, cenobitisch.

De twee hielden halt.

“Met de leidsels van de ezel bind ik je nu vast aan een boom, zodat ik tijd heb om na te denken over de keus die ik moet maken: je hier doden of vergezellen tot aan de skite en bijstaan in wat je te doen staat. Hoe rustiger je me die tijd geeft, des te meer kans maak je de vertroebelde waarde in jezelf terug te vinden, dood of levend”

Er restte VVP niets anders dan zich neer te leggen bij wat hem werd verteld. Als hij zich verzette zou Jeîntje hem ongetwijfeld meteen doden en verdonkeremanen. Hij koos tijd te geven.

Naast elkaar zaten ze in het gras. Het uiteinde van de teugel zat om Jeîntjes middel. Op dit ‘geschenk’ zat hij niet te wachten na het verlies van zijn “Godsgeschenk”. Hij was hier om zich in rust en stilte te bezinnen op: ‘hoe verder’ en nu kruiste deze crimineel zijn pad. Naar de achtergrond verdwenen waren de misselijkmakende busrit door de bergen van Thessaloniki naar Ouranopolis en het unheimische gevoel dat hij in Ouranopolis had toen hij heen en weer beende aan de kade op zoek naar een ‘kantoortje’ waar hij aan een diamonitorium kon komen.

Niet meer ter zake deed het gevoel van ondergeschiktheid omdat monniken en orthodoxe pelgrims uit vooral Balkanstaten, kennelijk andere rechten hadden dan hij en zonder plichtplegingen de weg over water naar Athos konden gaan.

Nu speelde hij de eerste viool.

Hoe ging hij dat doen? Taptoe, einde VVP?

Weg was het gevoel van verlatenheid dat hij had in het achterafstraatje in Ouranopolis naast een restaurantje vol Russen waar hij het douanekantoor had gevonden en niet erg vriendelijk te woord was gestaan.

Irrelevant de zorg over hoe het bewijs van visumaanvraag van de ambassade in Thessaloniki en zijn aanbeveling zou worden beoordeeld. Die was niet van een kerkelijke autoriteit, maar van een wereldlijke. Hij had zich jaren geleden al laten uitschrijven uit de kerkregisters. Dat vertelde hij daar maar niet. In plaats daarvan had hij zijn paspoort overlegd.

Johannes Maria.

Doorslaggevende doopnamen. Vooral Maria joeg de kogel door de kerk.

De allesoverheersende moeder Gods werd op Athos 24/7 vereerd: biddend, bekruisend, kussend, geschilderd op iconen, anderszins afgebeeld en vooral alom in gedachten aanwezig.

Johannes Maria kreeg voor drie dagen een visum voor Athos uitgereikt.

De agnost was één van de tien niet-orthodoxen die per dag het visum mogen ontvangen.

Voor orthodoxe christenen, waarvan het wemelde rond het haventje, was de daglimiet 120.

De kloosters voeren gastvrijheid hoog in het vaandel: gratis kost en inwoning.

Zijn maag voelde hij nu niet, naast de Rus gezeten met enkel wat water en een homp brood. Dat was wel anders toen hij in het hotelletje, waar hij de enige gast was, te horen kreeg dat eten daar er niet meer in zat. Misschien in het Russenrestaurantje nog. Inderdaad, daar kreeg hij nog een Wiener Schnitzel met salade. Heel graag, want op de kloosters wordt het gehele jaar door gevast. Gratis kost was dus ook maar een betrekkelijk begrip.

Ook die vastenperioden op Athos hielden hem niet meer bezig. Derde fase: water, brood, vegetarisch voedsel en olijfolie. Prima. Eergisteren speelde zijn maag nog de hoofdrol tussen de drinkende pelgrims. Het kopje Griekse koffie met drab kon hij weer verdragen. Dat alles deed er nu niet toe. Nu was alles overheersend de keuze die hij moest maken. Wat te doen met VVP op oogafstand van de skite? Doden of bijstaan?

De tijd nemen, kop en hart erbij houden. Niet te ver vooruit kijken. Niet teveel zorgen maken: de situatie is zoals hij is. Monniken maken zich ook geen zorgen. Waarom zouden ze ook? Hun leven onder middeleeuwse omstandigheden op de Heilige Berg is uitgetekend en uiteindelijk wacht hen na de begrafenis zonder twijfel de Heer, terwijl hun fysieke restant na enige tijd wordt opgeslagen in knekelhuizen. Alles duidelijk van begin tot eind. Niets morele dilemma's.

Gisteren hield hem de boottocht naar Dafni op Athos nog bezig, maakte hij zich nog zorgen over de lange vermoeiende voettocht door de bush naar Stavronikita die hem te wachten

stond, tenzij hij een stukje mee kon met de oude bus die was achtergebleven bij het duizendjarig bestaan van de Aghion Oros. Dit Pinksterweekend voeren nogal wat orthodoxen uit Griekenland, Albanië, Noord Macedonië, Roemenië, Rusland en andere oosterse landen mee. Was er voor hem als enige 'ongelovige' wel plaats nu de gelovigen twee vliegen in één klap konden slaan: pelgrimeren en gratis kost en inwoning, 'vakantie'?

Het bleek allemaal nogal mee te vallen. De stemming aan het kleine haventje was geanimeerd, ontspannen. Van het volksmennerige, zenuwachtige, opjutterige, aanmanende 'Ella, Ella', zoals in grotere Griekse havens, was geen sprake.

Nu, hier, ook al leek alles vredig, stil en rustig, ging zijn hart tekeer, bonsde het in zijn hoofd, werd zijn keel dichtgeknepen bij de gedachte dat hij moest beslissen of hij wel of niet een mens ging doden.

Hij nam de man naast hem in zich op. Die was languit gaan liggen, machteloos ter aarde, ogen dicht. Lag hij in afwachting een zware steen op zijn harsens te krijgen, vermorzeld te worden? Drong het langzaam tot hem door dat hij zijn hele leven op het verkeerde paard had gewed? Dat hij per slot van rekening een gewetenloze, miserabele moordenaar was? Einde zinloos geweld, zinloze macht, einde verhaal? Of lag hij te mediteren over wat hem te doen stond? De pelgrimsgezellen voerden allebei een tweestrijd: de een over wegduiken of gewetensonderzoek, de ander over doden of bijstaan.

De ezel stond te grazen. Dat was voor Jeïntje het sein de hectiek in zijn hoofd wat rust te gunnen, het dilemma even tijd te geven, te laten bezinken, zijn gedachten te ordenen door zijn dagboek bij te werken.

"Ik werk nu eerst mijn notities bij. Daarna gaan we verder."

VVP sloeg zijn ogen even op. Er restte hem weinig anders dan lijdzaam afwachten.

'Pinksterzaterdag.

Tja, nu al Pinksterzondag. Had gisteren mijn bevindingen moeten opschrijven toen ik nog niet met vreselijk dilemma zat. Jammer toen belevenissen te onderbreken met schrijven. Hou het kort. Vanavond over vandaag. Wat doen met die.. naast me? Was maar rechtstreeks naar Pantokratoros gegaan en niet eerst naar Stavronikita. Was me dit bespaard gebleven.

Vroeg wakker. Goed ontbijt. Proviand, schrijfgerei, haventje. Monniken kregen van de Griekse, Russische en Balkanpelgrims voorrang. Als

laatste over de loopplank de schuit op. Overdwars geplaatste houten zitbanken snel vol. Schipper wees op mijn korte broek.

Niet toegestaan op Athos. Twijfel, ter plekke verwisselen? Monnik wenkte me. Knikte als dank, nam naast hem plaats. Dieselmotor stampte.

Gleden het haventje uit richting Athos.

Onverstaanbare Griekse, Slavische en Russische talen uit bebaarde kelen. Monnik sprak me aan in het Engels. Op terugreis van diplomatenmissie naar Amerika. Thuis klooster Cyprus. Als pelgrim tussenstop op Athos.

Vroeg waarom er op Athos geen vrouwen mogen komen.

Verbaasde Cyprioot.

"Ja, waarom is dat? De verering van Maria op Athos overstijgt zelfs die van Lourdes en Fatima. Zij is de moeder aller tijden, zinnebeeld van de leven schenkende vrouw en juist vrouwen zijn buitengesloten op Athos."

Monnik legde arm op mijn dijbeen: "Juist daarom, mijn beste. Ze is de zuiverheid zelve, onbevlekt ontvangen, moeder van onze verlosser. Wat ook een rol speelt, zo wil de overlevering, is dat Maria met de apostel Johannes op weg naar Cyprus in een storm schipbreuk leed op Athos. Ze zou toen gezegd hebben: 'Dit is voortaan mijn tuin en geen enkele andere vrouw zal hier ooit een voet zetten.'

"Nogal egoïstisch," reageerde ik. "Mij is een altruïstische Maria voorgehouden, voorvechtster van gelijke rechten voor vrouwen en moeder van alle mensen."

"Nou, hoe dan ook, Athos is verboden gebied voor vrouwen en jongeren, ook vrouwelijke dieren mogen er niet komen."

"Er zijn toch wel poezen, heb ik gelezen, om de kloosters vrij te houden van ongedierte."

"Ja, dat kan zijn, ook kippen. Eierdooiers zijn noodzakelijk voor het schilderen van iconen. Bovendien kunnen monniken zonder de aanwezigheid van vrouwen zich ongestoord richten op devotie." "Zijn er om die reden ook geen vrouwelijke dieren zoals geiten, koeien, paarden, schapen en lastdieren?"

De hand van de Cyprioot op mijn dijbeen werd vaster. Vaten nagenoeg afgekneld.

"Aha, die kant wil je op, mijn vriend". Nou, wilde ik helemaal niet. "Tijdens je bezoek zul je gauw genoeg merken dat die kwestie niet speelt.

Monniken lossen dat onder elkaar op."

Haalde de gezegende hand vastberaden van mijn been.

"Kan het zijn dat de echte reden de canon is die mannelijke bezoekers verbiedt vrouwelijke kloosters te betreden en omgekeerd?"

"Mogelijk, mijn waarde vriend."

Liet het erbij. Russische pelgrims gingen aan wal bij Panteleimonos. Bleven nu dicht langs de kust varen. Eindbestemming Dafni naderde. Iedereen van boord. De meesten, ook de Cypriotische monnik, stapten over op de gereedstaande oude, verroeste bus die ons naar Karies bracht. Daar zetelt het bestuur van de soevereine staat binnen Griekenland en het patriarchaat van Constantinopel. De gammele bus schommelde over de verbrede zandweg, af en toe langs steile bergwanden soms 10% omhoog en weer omlaag, hossend en stotend in een tempo van bijna tien kilometer per uur.

Plotseling Karies, soort dorp met straten, huizen en gebouwen waar vertegenwoordigers van de 21 kloosters het bestuur vormen van de monnikenstaat.

Chauffeur bulderde door de bus: over een uur verder naar Stavronikita en dan door naar Lavras. Had natuurlijk moeten luisteren en op zijn minst mee moeten gaan tot Stavronikita, had ik nu niet met die Vladimir gezeten. Eerst nu een dikke kei op zijn kop, in de bossen slepen en wegwezen met de ezel? Notities wachten wel. Toch maar het hoofdstadje van Aghion Oros. In soort parlamentsgebouwtje officiële zaken afgewikkeld: bestempelen van het diamonitirion.

Toegelicht hoe ik als niet orthodoxe aan de aanbeveling kom en Athos mag bezoeken. Jonge Griekse soldaten in de deuropening. Om de drie maanden afgelost door dienstplichtigen van het vaste land. Zijn ontspannen. Eén vertelde dat het wel drie maanden is uit te houden zonder vrouwelijk gezelschap: aantrekkelijke soldij, kameraadschappelijkheid en drank compenseren veel.

Winkeltjes in Karies. Kunt er telefoneren, elektriciteit en mondjesmaat televisie.

Korte rondgang door het 'stadje'. Op een muurtje gewacht tot de enige bus op het schiereiland, verder ging richting Stavronikita. Had niet eerder moeten uitstappen. Achteraf gepraat lost probleem niet op. Cypriotische monnik kwam aanwandelen. Maakte aanstalten naast me te gaan zitten. Op weg naar Lavras, het eerst gestichte klooster in 963 door Athanasius. Die monnik was de oorzaak dat ik nu zit te dubben, wel of niet doden.

"Mis, als je daar komt, niet de fabelachtige bibliotheek met bijvoorbeeld originele brieven van Paulus."

"Ga ik zeker doen, maar ik heb eerst een overnachting op Stavronikita en daarna zie ik verder. Is de zandweg van Dafni naar Karies, Stavronikita en Lavras de enige weg op Aghion Oros?"

"Bij het duizendjarig bestaan van Athos mocht koningin Sophia als vrouw bij uitzondering de monnikenstaat betreden. Daartoe werd een bus naar het schiereiland gebracht. Van Karies naar het klooster Lavras is het smalle ezelpad met een bulldozer verbreed en enigszins begaanbaar gemaakt. Ik adviseer je er gebruik van te maken om in elk geval op tijd op Lavras aan te komen."

"Eigenlijk zou ik ook nog graag naar Esfigmenou willen, maar ik weet niet of ik dat wel red in die enkele dagen dat ik hier mag verblijven." "Ik denk niet dat mogelijk is. Ik kan me ook niet voorstellen dat je toestemming hebt."

"Klopt, maar als ik voor de poort sta, dan zullen ze me toch niet in de duister- en wildernis laten overnachten en aan mijn lot overlaten, overgeleverd aan kou, honger en wilde dieren?"

"Nou, luister. Na de val van de muur zijn de geld- en novicestromen uit de voormalige Sovjet-Unie weer op gang gekomen, omdat het orthodoxe geloof weer vrij beleden mocht worden. De communisten moesten niets hebben van religie. Orthodoxen kunnen tegenwoordig zelfs per taxibusje over de karrensporen hobbelen van het ene naar het andere klooster. Maar naar Esfigmenou gaan ligt ingewikkeld. Dat heeft te maken met Poetin die zeker tweemaal per jaar op Esfigmenou verblijft in luxe suites. Het klooster ligt strategisch op de noordwestkust aan de Egeïsche zee. Er zijn spanningen ontstaan met het Patriarchaat van Constantinopel. Men vermoedde duistere activiteiten en beschouwen het klooster als een spionagehol. Er is zelfs gedreigd het klooster op te blazen. De Griekse politie heeft geprobeerd er met een bulldozer binnen te dringen. Er is met molotovcocktails gegooid. Er zijn gewonden gevallen onder de 'monniken', bouwvakkers, landarbeiders, politieagenten, onderzoekers en overige los- en landlopers, die op Athos een vluchthaven hebben gevonden. Zet Esfigmenou maar uit je hoofd, mag ik je raden. Als je toch naar een Russisch klooster wilt, dan is de Skite Prof. Ilias een mogelijk alternatief. Dat ligt niet ver uit buurt van Pantokratoros en is te voet goed te bereiken vanaf Stavronikita.

Advies had ik niet moeten opvolgen. Gewoon van Stavronikita naar Pantokratoros. Niks Russische skite en Vladimir.

Waarom ben je eigenlijk geïnteresseerd in Athos, vraag ik me af, terwijl je ook zo kritisch bent?"

Poetin tweemaal per jaar op retraite?

Jeïntje keek naar de man die naast hem lag. Was hij hier om een schurk te doden? VVP was rechtop gaan zitten en maakte aanstalten te gaan staan. "Mocht je ervan door willen gaan, kameraad, dan maak ik je eerst even los en leg je daarna zonder pardon om. Mijn dilemma opgelost. Aan jou de keus. VVP koos eieren voor zijn geld en ging weer liggen. Diens tweestrijd was ten einde.

Die van Jeïntje niet. Doorgaan met schrijven over gisteren of eerst de tweestrijd in zichzelf oplossen, stond natuurlijk in geen verhouding met het dilemma dat hij kende uit de laatste levensfase van zijn Godsgeschenk: tot op het bot vermoeid even gaan rusten of hoe dan ook aan de zijde van je stervende echtgenote blijven. Hart en hoofd nog niet in evenwicht in de kwestie Vladimir.

"Geïnteresseerd in Athos? Niet simpel. Rouw en onbegrip over de wereld. Oorlogen, of ze nou plaats vinden tussen Rusland en de Oekraïne, tussen Israël en Palestijnen, Syrië en Irak, Iran en bevolkingsgroepen in Afrika, het zijn vooral vrouwen, kinderen en ouderen die onschuldig de dupe worden. Altijd lijken oorlogen gerelateerd aan religies en geloven. Opvallende verbondenheid. Christendom: kruistochten, schisma Oosters-orthodoxe kerk en Rooms Katholieke, ellende en onbegrip.

Moslims: Soennieten en Sjiïeten vechten elkaar de tent uit. Taliban onderdrukken meisjes en vrouwen en schenden op grote schaal mensenrechten.

Overheden beschouwen hun burgers vaak als verdachten, onderdrukking in plaats van bescherming en constructief, altruïstisch delen van verworvenheden.

Planeet warmt snel op. Binnenkort hele gebieden die onleefbaar zijn, och, moet ik doorgaan. Hoe daarmee omgaan? Elk jaar met Pinksteren hoop op bezieling ten goede. Tevergeefs tot nu. Uit laten schrijven uit de Katholieke kerk en sinds kort leven zonder mijn veel te vroeg gestorven lief. Hoop op Athos rust en bezinning te vinden."

Bus startte. Zwarte walm uit de uitlaat blies door de open ramen in onze gezichten en bevrijdde de monnik van een reactie.

Na een kwartier stopte de bus bij een splitsing. Rechts de verbrede zandweg verder richting Lavras. Min of meer rechtdoor smaller pad dat naar Stavronikita voert. Afscheid van metgezel en haastig naar voren in de bus. De chauffeur maakte al weer aanstalten verder te rijden.

"Opschieten, per gratie Gods mocht je als niet-orthodoxe mee. De kleinere bestelbusjes die je mogelijk morgen of overmorgen tegenkomt, laten je absoluut langs de kant van de weg staan. Hou daar rekening mee. Ze zijn uit gastvrijheid van de kloosters uitsluitend bedoeld voor orthodoxe pelgrims."

Handdruk, bus uit, nieuwsgierig nagefronst door vele in het zwart geklede mannen. Walmende bus, rugzak over beide schouders, weg over naar het Stavronikitapad.

Alleen. Maar niet voor lang.

De ezel stootte tegen zijn notitieblok. Werd kennelijk ongeduldig. VVP keek vragend op. Jeïntje liet de scène op zich inwerken. De ezel wilde verder. Zijn metgezel vroeg. Onder gewone omstandigheden zou hij nu de tocht voortzetten, maar Jeïntje was er nog niet uit.

"We gaan zo verder."

Zonder het goed te beseffen, lag in die uitspraak zijn keuze al besloten. Innerlijk wat rustiger, besloot hij de tijd te nemen voor zijn dagboek.

Thuis uitgerekend: afstand Dafni aan de westkust tot Stavronikita oostkust ongeveer negen kilometer. Pad naar klooster dus ongeveer drie kilometer. Fluitje van een cent. Enorm kronkelpad steil omhoog eerste kilometers. Half zes. Nog anderhalf uur de tijd, voordat de poort van Stavronikita dicht gaat.

Laatste kilometer dalend en slingerend omlaag richting kust.

Klooster doemde op. Meer dan een simpel gebouw zoals op vasteland.

Hoge smeedijzeren poort tussen twee enorme zuilen van natuursteen.

Aan weerszijden muur die het hele complex met allerlei gebouwen, akkers, schuren, nederzettingen, tuinhuisjes en kapschuren omringt.

Stad in de middeleeuwen.

Liep binnenplaats op. In het midden een beschaduwde bron. Recht voor het dominante katholikon. Links een steegje met aan weerszijden gebouwen met kleine ramen en overdekte houten gaanderijen op de eerste verdieping: cellen.

Rechts gebouwen waarin waarschijnlijk refter en allerlei andere ruimtes als keuken, stallen en verblijven voor al die mannen die op het kloosterterrein leven en geen monnik zijn. Nergens een gastenmonnik, de archondicaros. Überhaupt geen monnik te zien. Misschien nog in hun cellen biddend of mediterend. Al tegen half zeven, half één Juliaanse tijd.

De aanwezige mannen op het pleintje, zaten rustig te wachten of stonden met elkaar te kletsen. Ging op natuurstenen bank zitten rond de bron. Net wat geacclimatiseerd en moed verzameld om het steegje in te lopen, kwam daaruit een novice, te zien aan het habijt dat hij droeg. Stak zonder groeten het pleintje over naar de immense poort.

Linkerdeel naar binnen, stalen pin in de grondbuis. Rechterdeel in het slot, draaide sleutel om en zichzelf naar ons. De pelgrims kwamen als op bevel overeind toen hij de baard van de sleutel in de palm van zijn hand legde ten teken dat de eetzaal werd geopend. Gebaar ook vaak op iconen afgebeeld. Symboliseert het afsluiten van ziektes en het openen van genezing. Met de pelgrims enkele stenen trappen af. Souterrain waarin lange tafels met daarop borden gevuld met bonensoep en een homp brood ernaast.

Pelgrims, landarbeiders en andere mannelijke vogels van diverse pluimage haastten zich naar binnen en namen plaats op de banken rond de gedekte tafels, waar de damp uit de borden omhoog sloeg. Novice sprak een dankgebed uit. Mannen vielen aan als hongerige roofdieren op hun prooi.

Slechts het ratelen en klepperen van de lepels in de borden en de smakkende geluiden vulden kortstondig de ruimte. Zo plotseling als de slurppartij was begonnen, zo snel en abrupt was het ook weer voorbij. Al met al duurde het misschien vijf of zes minuten.

De mannen stonden op, verlieten het souterrain. Ik zat nog voor een half bord soep zat. Novice gebaarde verder te eten. Borden en lepels afgeruimd. De stukken brood had nagenoeg iedereen meegenomen naar de binnenplaats. Daar verscheen na niet al te lange tijd een monnik die de slaappleatsen kwam aanwijzen. Gebeurde zonder woorden en omwegen. Ieder kreeg in de zaal een slaappleats.

De bedden stonden aan weerszijden langs de lange wanden, sommige onder een openstaand raam, waar de noodzakelijke frisse lucht door naar binnen kon, maar ook ongedierte als muggen.

Van bed wisselen, verder weg van zo'n raam. Ogenblikkelijk terecht gewezen. Ook rusten op bed nog niet de bedoeling. Zonsondergang afwachten. Monnik verordeneerde iedereen weer naar buiten. Volgde met enkelen naar het katholikon. Streng protocol: geen handen op de rug, maar naast of voor je houden. Het waarom ervan ontging me. Order trouw gevolgd en fraaie fresco's en iconen bewonderd.

In schemering kloosterterrein verkend, wandelend over de geplaveide straatjes tussen gebouwen en cellen door. Waande me in een middeleeuws stadje.

Terug op de binnenplaats aangesloten bij een groepje druk pratende pelgrims. Athener, groothandelaar in drank, merkte dat ik niet veel meekreeg van de discussie. Ging over op Engels. De Griek vertelde dat de patriarch van Constantinopel contact heeft gezocht met de paus van Rome. Daarom erkenden ze het gezag van de patriarch niet meer. Wees op het bordje "Orthodox or death". Ook op Athos dus al sprake van tweespalt en destructie. De Bulgaarse, Roemeense, en Albanese bedevaartgangers uitten hun angst voor Turken. "Die bevolking groeit als kool van 60 naar 80 miljoen. Moeten die bij de Europese Unie komen?" "Dan overspoelen ze onze Griekse eilanden," vulde Athener aan. "In Athene zijn er stadsdelen waar je na 6 uur 's avonds niet meer durft te komen vanwege de illegale asielzoekers. Vroeger waren het nog de Albanezen. Dat is nu 'a minor problem'."

Een Noord Macedoniër uit Skopje sprak hem daarop aan. Athener negeerde hem totaal. Oud zeer kwam boven: voor Grieken is er maar één Macedonië met Thessaloniki als hoofdstad.

De sfeer werd losser en luidruchtiger toen er illegale drankjes rondgingen. Na de ontladingen over Cyprus, Makarios, de Turkse invasie en het Israëliisch Palestijnse conflict, maande een monnik vanaf het bordesje voor zijn cel, tot stilte. De Athener beëindigde de discussie met een gebaar naar zijn heupflesje in zijn binnenzak.

"Nightcap?"

In het voorportaal van de slaapzaal kreeg iedereen zijn slaapmutsje, zelfs de man uit Skopje. De pelgrims slopen zachtjes naar het hen toegewezen bed. De snurkende, gorgelende, reutelende, piepende, krakende, borrelende pelgrims met hier en daar vanonder de paardenharen dekens indrukwekkende gasontladingen, nam bijna net zulke groteske vormen aan als de onbetaalbare gezondheidszorg, het achteruithollend onderwijs, ongelijke rechten van vrouwen, milieuvervuiling, paupercontinenten, dierenleed, zoönose, oorlogen, armoede, bestaansonzekerheid, criminaliteit, woede, corruptie, vermenging van de drie machten, electoraal eigen belang, cliëntelisme, wanbestuur, tweespalt....

Slaap zacht, monnikenengelen houden de wacht.

Iets voor middernacht, kwart voor zes Juliaanse tijd de semantron.

Dienst in de katholikon aanstaande. Vanonder verschillende dekens

kropen pelgrims uit hun bed en verdwenen stilletjes van de slaapzaal om aan de oproep te voldoen.

Draaide me nog eens om. Voor de hand liggend. Makkelijk besluit. De huidige kwestie is eigenlijk ook niet zo moeilijk. Waar maak ik me druk over. Dit is mijn pakkie an niet. In mijn oor wordt 'gerechtelijke uitspraak' gefluisterd. Mijn hart klopt nog voor: maak af die schurk, maar ook: in ieder mens schuilt waarde. Als ik zowel mijn hoofd als hart laat spreken, ben ik er dus wel uit.

"Vladimir, ik denk dat ik weet wat me te doen staat." VVP lag met gesloten ogen en reageerde niet. Jeïntje schreef de laatste notities.

Pinkstermorgen.

Om vijf uur ook ik uit de veren. Uitslapers konden laatste stukje van de dienst nog meemaken om daarna het ontbijt van brood, water, fruithapje met dadels, vijgen, peer en rozijnen te nuttigen voor de reis naar het volgende klooster.

Voor mij wandeling van anderhalve kilometer terug tot het paadje rechts dat naar de Russische skite Prof. Ilias leidt. Vandaar oostwaarts om naar Pantokratoros te gaan.

De anderen gingen of te voet verder naar Ivion of per vissersboot naar Lavras. Deed uitgeleide tot aan het haventje. De Atheense drankhandelaar en kornuiten bijeen op de achterplecht, zwaaiden en ik terug. Uit het zicht draaide ik me om en liep buitenom omhoog langs de muren van Stavronikita. Pinkstermorgen monter begonnen aan mijn tweede dag op Athos. Op dat moment nog onbewust van dilemma dat me te wachten staat.

Eerste stuk van Stavronikita naar de Russische skite Prof. Ilias tot aan het paadje naar de skite bergaf. Bij de afslag weer bochten nemend klimmen. Haastte me niet. Voor bezoek aan de skite enkele uurtjes gepland. Ruim voor zeven uur Pantokratoros te bereiken.

Tegen het middaguur geluid van een balkende ezel en menselijk hijgen. Na een haarspeldbochtje in de verte op een heuveltop een man voorovergebogen worstelend met een touw waaraan een ezel leek vast te zitten.

Die man ligt nu naast me in de berm en ik ben eruit.

VVP leek in slaap te zijn gevallen. Hoe was het mogelijk? Hoe kon je met zo'n bezwaard gemoed zomaar in slaap vallen? Was hij niet wanhopig? Voelde hij geen zielenpijn? Gokte de

moorddadige opportunist erop dat hij in handen was van een barmhartige Samaritaan die hij kon vertrouwen, omdat die niet de ballen had om hen te doden? Had hij zich neergelegd bij het onvermijdelijke en vertrouwde hij verder op hem, zijn pelgrimsgezel die hem nog een paar kilometer gezelschap kon bieden en een kans op gewetensonderzoek, biecht en penitentie.

Van hem onverhoeds in zijn slaap omleggen, zag Jeîntje af. Niet alleen gemakkelijk, maar ook onrechtmatig. Hij ging geen eigen rechter spelen. Bovendien zou er dan geen sprake meer zijn van een gewetensonderzoek, biecht en penitentie. Hij wilde zichzelf niet opzadelen met een knagend geweten, al was het een moord die een groot deel van de wereld zou billijken, zo niet toejuichen .

Hij observeerde het beest met vertroebelde waarde naast zich nog eens en besloot met een schoon geweten de schurk levend af te leveren bij de Russische skite.

Vurige tongen

Gerenommeerde zielen van voorheen vrouwelijke kunne stonden klaar om de leiders van de tien grootste landen te vaccineren. Ze lieten zich de onverwachte kans niet ontnemen om zich nog eens in te zetten met een constructief strijdmiddel, waarbij succes verzekerd was. Ten aanzien van een zekere VVP deed zich even de vraag voor of met een standaarddosis kon worden volstaan. Gezien zijn KGB achtergrond, annexatie van de Krim, inval in de Oekraïne en zijn überhaupt onwijze en destructieve instelling en wereldbeeld, adviseerde

Raisa Maksimovna een dubbele dosis. Nog niet zo lang weer herenigd met haar echtgenoot Michael, greep ze ogenblikkelijk de kans aan om de despoot te mogen bezielen met een dubbel portie VTD vaccin.

De van oorsprong rebelse ex magistrate Emily Murphy, popelde om Justin van Canada te vaccineren.

Voor Madeleine Albright was het een mooie gelegenheid om Donald te bezielen. Ze stelde zich beschikbaar onder het motto: Niet geschoten, altijd mis.

Xi van China was een ander geval. Zelfde categorie als VVP? En wie durfde het aan? Volstrekt te duiden was de man niet. Chinese tentakels strekten zich in toenemende mate uit over de hele wereld. Of zijn intenties altijd even zuiver waren, viel te betwijfelen, gezien zijn omgang met bijvoorbeeld mensenrechten. Het was dus niet zo vreemd dat Qiu Jin pas na lang aandringen bereid was Xi te vaccineren. De angst voor machthebbers zat er bij haar nog in na de publiekelijke onthoofding destijds als straf voor deelname aan een revolutionaire actie. Uiteindelijk kon ze de aandrang om Xi het VTD vaccin toe te dienen, niet weerstaan. Ze zette haar angsten opzij voor een menselijk en constructief Chinees openbaar bestuur.

Isabella van Brazilië hoefde niet lang na te denken. Luiz Inácio zou ze zodanig bezielen dat hij de ontbossing van de Amazone ging stoppen, zoals zij zelf ooit als laatste westerse land tekende voor afschaffing van de slavernij.

Edith Cowan, voormalig voorvechtster voor vrouwenrechten en eerste vrouwelijke parlamentslid in Australië, greep dankbaar de kans aan om Anthony met het VTD vaccin een hart onder de riem te steken.

Noor Inayt Khan, de Indiase spionne voor de Fransen in de Tweede Wereldoorlog, kon niet wachten om deze operatie als onzichtbare ziel uit te voeren. Angst voor verraad, gevangen worden genomen en geëxecuteerd, zoals in Dachau, hoefde ze nu niet te hebben. Narendra van India zou geen notie hebben door wie hij bezield werd.

Als Alberto van Argentinië zelf zijn inentster had mogen kiezen, dan was hij ongetwijfeld ook uitgekomen bij de *Spiritueel leidster van de Natie*, Evita Peron.

De legende over Aisha Bibi, de adellijke afstammeling van de Profeet in Kazachstan, kreeg een epiloog. Op weg naar haar geliefde Taraz, werd Aisha toentertijd gebeten door een slang en overleed. Taraz bleef ongetrouwd en werd *heilige vader van het land*. Aisha zou met de toediening van het wijsheidsvaccin Alikhan van Kazachstan tot een tweede heilige vader maken.

Hassiba Ben Bouali, in de onafhankelijkheidsoorlog ooit dood gebombardeerd door de Fransen, was niet van plan Aymen van Algerije hetzelfde aan te doen. Hem begiftigen met antistof tegen destructief gebruik van technologische ontwikkelingen, zou haar ultieme genoegdoening geven.

Golda Meïr, de vroegere premier van Israël, aarzelde geen moment om Benjamin te voorzien van een genadeloos portie VTD.

Verderop in het Holoversum werd al snel bekend welke zielen op de tien wereldleiders zouden worden losgelaten. Dat had tot gevolg dat voor het vaccineren van de G20, de V.N., de zeven continenten en overige bewoners van de 235 landen, zich drommen assis van vrouwelijke oorsprong aanmeldde.

Aangezien er sprake was van een holoversisch vaccin, werd voor de belangrijkste vertegenwoordigers van de vijf wereldgodsdiensten zoals paus, kardinalen, bisschoppen, patriarchen, rabbijnen, emirs, dalai lama, pandiks, goeroes, sadhoes en dergelijke meer, een speciale groep geïnstalleerd.

Extra pikant: boegbeelden van feministische bewegingen kregen de leiding bij het bezielen van de mannelijke religieuzen. Aletta Jacobs, Louisa May Alcott, Doris Lessing, Wilhelmina Drucker, Charlotte Perkins Gilman en Fatima Mernissa werden daarvoor door Ien en Els aangewezen.

In no-time, althans voor aardse begrippen, kreeg de gehele werving en selectie gestalte.

Ien en Els konden zich ermee laten zien bij het Secretariaat.

Dat was onder de indruk en Geest voorop, zeer gecharmeerd van de feminiene bezetting. Alle geselecteerden werden opgeroepen voor de instructie over toediening van het VTD vaccin. Dat gebeurde door Geest.

"Op Pinkstermorgen ruim vóór zonsopgang op aarde, verzamelt ieder zich. Voor één keer kunt u als ziel terugkeren naar de aarde om de Speciale Operatie Wijswording uit te voeren.

Op mijn teken daalt u af.

De opstelling is als volgt. U groepeerde zich overeenkomstig de vierentwintig tijdzones op aarde. Vooraan zwermen zij die het meest oostelijk deel van de planeet voor hun rekening nemen. U zweeft naar beneden en hebt voor uw zone een uur de tijd om te vaccineren. De in dat uur niet actieve zielen zweven ter plekke rond wachtend tot het werk in de zone klaar is. Na gedane arbeid sluit iedere ziel weer aan bij de langzaam westwaarts wervelende anderen tot alle 24 zones zijn bediend. Daarna wordt u weer teruggezogen het Holoversum in. Het lijkt simpel en dat is het ook. Over de wijze van vaccinatie krijgt u nader informatie

van Els en Ien. Wij horen graag hoe u de vaccinatie gaat uitvoeren." Els en Ien vormden daartoe een comité.

Dat resulteerde in vijf mogelijkheden waaruit een keuze gemaakt moest worden. In hun eerste bespreking kwamen ze tot de conclusie dat op de aarde nauwelijks regio's waren zonder religie. Pinksteren gaf geweldige mogelijkheden om de vaccinatie een speels religieus karakter te geven. De brainstorm leverde woorden op als vuur, tongen, heilige geest, neerdalen, uitstorten, bloemen, pinksterbruid, spraakverwarring e.d.

Daar gingen ze mee aan de slag.

Els stelde voor ongeconsacreerde ouwels te verstrekken gedoopt in vaccins voorzien van softdrugs.

Bram werd geïnspireerd door de VVP methode: zenuwgas novitsjok dat hij in het ondergoed van Navalny liet inbrengen waarna het door het lichaam werd opgenomen. Als variant bedacht Bram het laten neerdalen van een herderlijk schrijven in de vorm van flyers die bij lezing het vaccin inbrachten door poriën in de huid.

Joop ging voor duiven die het vaccin bij iedere geadresseerde persoonlijk bezorgde. Wim leek een engelenmars van zielen een schouwspel om nooit te vergeten. In elke zone zag hij een Pinksterprocessie inentend rondgaan.

Ien had een meer moderne vorm voor ogen. Ze wilde laserstralen verzenden die als vurige vlammen neerdaalden op de aardebewoners en ze injecteerden zoals signalen in mobiele telefoons binnenkomen.

Jules mocht de knoop doorhakken.

De met softdrugs bewerkte ouwels sprak hem erg aan. Maar heiligschennis plegen op de christelijke feestdag van verlichting? Daar gaan we niet aan beginnen, dacht Jules, alhoewel geestverruiming wel het doel van het comité was.

Bleven vier bedenksels over.

Bij een herderlijk schrijven kon Jules zich weinig voorstellen. Hij had er wel eens van gehoord, maar lag verder buiten zijn religieuze en politieke blikveld. Vaag stond hem iets bij van een

bisschoppelijke oekaze uit mei 1954. De Nederlandse bisschoppen verboden katholieken lid te worden van socialistische organisaties als VARA en NVV. Het lidmaatschap van de PvdA werd ontraden, evenals het erop stemmen. De KVP moest worden gered en de zogenaamde doorbraak voorkomen. Regelmatig naar de VARA luisteren was ongeoorloofd. Jules kon zich nog herinneren dat als zijn vriendje in de vijftiger/zestiger jaren van de vorige eeuw oppaste op zijn kleine neefjes bij zijn tante, zij de radio al op de KRO had gezet. Dat werkte heden in social mediatijden toch niet meer.

Niet aan een herderlijk schrijven beginnen.

Een combinatie van geestverruimende ouwels en een herderlijk schrijven was eveneens geen optie. Als men daar het ludieke niet van inzag, zou het wel eens averechts effect kunnen hebben op het beoogde doel: destructie uit de wereld helpen.

Ook niet aan beginnen.

Tja, dan moest de actie komen van de resterende drie: Pinkstermarsen, laserstralen of duiven.

Duivenmelkers genoeg in de wereld. Geen duivenbezitter kreeg je echter zover dat ze bij aanvang van het nieuwe vluchtseizoen hun duiven met Pinksteren beschikbaar zouden stellen. Jammer, maar helaas, besloot Jules.

Bleef over Pinkstermarsen of laserstralen.

Wandelen prima. Marsen, zij het door engelen? Ging lijken op protestdemonstraties, terwijl juist de geest van saamhorigheid aangewakkerd moest worden. Geen marsen.

Daar zat de nooit voor één gat te vangen Jules met nog slechts laserstralen als mogelijkheid. Hij kende ze wel. In de weekenden kon je ze wel eens waarnemen vanuit het Holoversum. Hij had zich laten vertellen dat ze dienden om de jeugd de weg te wijzen naar heilige gralen van vermaak. Dat zou zeker in het Pinksterweekend tot enorme verwarring leiden. Injectiestralen en uitgaansstralen door elkaar aan het firmament. Die gingen elkaar in de weg zitten. Dat wekte eerder irritatie, dan verheldering van geest.

Hoe moest hij die knoop doorhakken?

Net als Archimedes destijds toen die ontdekte hoe een schip op het water kon drijven, dacht hij diep na. Er speelden twee essentiële vragen door zijn hoofd. Kunnen alleen duiven vliegen en boodschappen overbrengen?

Wat werkt behalve softdrugouwels nog meer geestverruimend?

"EUREKA", schalde hij plotseling door het Holoversum, "Drones vervangen de duiven en vorige tongen de ouwels."

"Oké, hoe zie je de zielen dat doen," vroeg Ien.

Jules oogde ontspannen, bijna nonchalant en zelfverzekerd, niet eens arrogant. Het comité kende zijn stijl en gaf hem vooralsnog het voordeel van de twijfel. Die was snel verdwenen toen hij eenmaal van wal was gestoken.

Hij volgde de berekening van Geest.

"Iedere ziel krijgt als vlam een vurige tong met vaccin mee en ze verspreiden zich op drones met ingebouwd GPS systeem. In de zone aangekomen, wordt elke bewoner in de slaap vurig gekust door de tong en krijgt zo het Vaccin Tegen Destructie toegediend." Holoversisch applaus straalde door tot in het Secretariaat.

Dat stemde, onder indruk van de creativiteit van haar zielen, van harte in met de gekozen opzet.

In de verschillende tijdzones hoorde je met Pinksteren bij het ochtendgloren aanzwellende geluiden van windvlagen veroorzaakt door drones voorzien van vurige vlammen als schijnwerpers.

Als de mensheid de naar beneden wervelende zielen op drones had kunnen waarnemen, voorzien van vurige tongen, dan zou ze misschien gedacht hebben dat er sprake was van een mondiale atoomwolk in de verneukeratieve vorm van een verlicht spreekuwballet dat het totale planeetje definitief in een keer verwoestend ging bestralen.

Het uitspaniel leek vanaf de aarde gezien, echter onberoerd. Vanuit het Holoversum waren de acht miljard afdalenden wel prachtig te volgen. In steeds wisselende formaties zwierden ze van zone naar zone, fascinerende en hypnotiserende vormen dansend alsof het inderdaad spreekuwbakolonies waren die zich voor één keer hadden verzameld om een nog nooit vertoond dans- en bezielingsfestijn te vieren.

Het was maar goed ook dat vanaf de aarde het geen schouwspel was. Hoogstwaarschijnlijk hadden de autoriteiten dan gedacht dat er een ongekende plaag op hen afkwam, waarbij corona slechts kinderspel was. Dan zouden ze waarschijnlijk wereldwijd alle beschikbare bestrijdingsmiddelen de lucht in hebben gespoten en gebouwen, plantages, weilanden, akkers en velden bedekken met mistflarden giftige wolken. Onophoudelijk zouden oorverdovende luchtalarmen hun sirenes laten loeien, zou de mensen verzocht worden ramen en deuren te sluiten en binnen te blijven, lijdzaam het zelfverspreide gif afwachting, universum, mens en bodem verder vernietigend.

Gelukkig namen nergens op het planeetje sterrenwachten, satellieten en dergelijke, vreemde bewegingen waar. Ongestoord kon de bijzondere bezieling die Pinkstermorgen plaats vinden.

Snel na toediening begon het vaccin te werken.

Bij het ontwaken voelde men een aangename rust van constructieve gedachten en ideeën over zich komen. Iedereen verstond elkaar, welke taal ook gesproken werd.

Speciale Operatie Wijswording werkte.

Met Aleksej Navalny voorop, wachtten het Drievuldigheidssecretariaat, Ien, Els en de overige achtergebleven zielen in spanning af hoe vooral de leider van het grootste land op de planeet, de dubbele dosis die Raisa hem had toegediend, zou verwerken.

Op de skite

Beschroomd liep VVP naast Jeîntje de binnenplaats op van de skite Prof Ilias. Ze werden ontvangen door monnik Apóvlitos. Een officiële archondicaris, gastheer, kende de skite niet. De skite was in 1914 gereed gekomen en werd tot 1914 ondersteund door de Russisch orthodoxe kerk. In de communistische periode was het daarmee afgelopen. Vanaf 1989 is de skite weer in '*vol bedrijf*'.

Apóvlitos toverde twee borden heerlijk gebraden aubergines met uien en knoflook op tafel in de schaduw op het middenpleintje. Uit de bron takelde hij een kan helder fris drinkwater. Op de heilige berg was men in de derde vastenperiode. In de eerste leven de monniken slechts van water en brood. In de tweede nuttigen ze water en brood en vegetarisch voedsel zonder olie. In de vierde gaat men zich te buiten aan al het voorgaande plus vlees van koudbloedige dieren.

Tijdens de maaltijd vroeg VVP hoe lang zijn gastheer al op de skite woonde. Apóvlitos had geen idee wie hij voor zich had. Ze spraken Duits.

De monnik liet zich deze kans om zijn verhaal eens te vertellen, niet ontgaan. "Ik ben in februari 1946 geboren in Berlijn als zoon van een Duitse Trümmerfrau. Mijn verwekker was een Russische soldaat, een verkrachter beter gezegd. De bombardementen hadden van mijn geboortestad één gigantische puinhoop gemaakt. Mijn moeder ruimde met vele andere vrouwen het puin. Daartussen ben ik geboren. Na de Kindergarten ging ik op zesjarige leeftijd net als alle kinderen tot mijn zestiende naar de Polytechnische Oberschule. Wij woonden in de Atzpodiënstrasze in de wijk Lichtenberg, in de Russische sector dus. Ieder kind werd Jungpioniere en droeg op appèl de blauwe doek. Vanaf de vierde klas werd ik Thälmannpionier met rode doek. In de achtste klas werd ik lid van de *efdejot*, de FDJ, de Freie Deutsche Jugend.

Ik was toen veertien jaar en besepte steeds meer dat we gevangen zaten. Sommige van mijn kameraadjes waren soms zomaar verdwenen. Met hun ouders waren ze dan naar de Franse,

Engelse of Amerikaanse sector verhuisd. In de nacht van zaterdag op zondag 13 augustus 1961 werd plotseling begonnen met de bouw van een muur tussen de Russische en de andere sectoren. Het IJzeren Gordijn verscheen tussen onze heilstaat en het verderfelijke westen. Een leuk leven had ik tot dan toe niet gehad, maar ik wist niet beter, alhoewel ik steeds vaker hoorde: "Hasst kein Vater, Halbstarke? Mutti eine Hure?" Uiteindelijk begreep ik dat ik '*zum kotzen*' was. In de zomer van 1972, toen ik werkzaam was bij VE Verkehrs und Tiefbaukombinat, besloot ik naar het westen te vluchten. Je kon op vakantie binnen het Warschaupact.

Met twee vrienden ging ik naar Tsjecho-Slowakije. Bij Mariënbad waagden we 's nachts de groene grens over te gaan naar de Oberpfalz in West-Duitsland.

Twee van mijn kornuiten werden neergeschoten door patrouillerende grenswachten en teruggesleept de DDR in. Gealarmeerde westelijke grensbeambten pikten mij op. Mijn identiteit was niet moeilijk te achterhalen." Apóvlitos liet zijn vroegere DDR Ausweis zien.

"Mijn Ausweis is doorboord met een kogel. Ik was wel in het westen, maar als product van een Rus die een Duitse jonge vrouw had verkracht. Officieel was ik een DDR burger, maar fysiek ook van Russisch Duitse oorsprong, eigenlijk niet welkom en in feite tweederangs.

Later probeerde ik mijn heil te zoeken in de Sovjet-Unie. Ook daar werd ik niet gezien als een der hunnen. Verstoten in moeder- en vaderland zocht ik troost in Amerika. Daar zaten ze ook niet op mij te wachten. Overal verstoten, belandde ik op Athos als verstekeling, want ik had geen visum.

Uiteindelijk stemden de twintig bestuurders van het schiereiland ermee in dat ik als gast terecht kon op Panteleimonos. Toen ik daar uiteindelijk werd geaccepteerd als novice, koos ik de naam Apóvlitos, Verstotene, als kloosternaam. Na mijn eeuwige geloften werd me toegestaan op deze skite als kluizenaar, iconenschilder, tuinman en klusjesmonnik verder zin te geven aan mijn leven. Zo ben ik oud geworden."

Ademloos en af en toe met gefronste wenkbrauwen luisterde VVP naar de levensgeschiedenis van de Verstotene, mens van vlees en bloed, half landgenoot. Mede door het VTD vaccin kreeg de geest van licht bij hem de overhand. Hadden ze in het westen dan toch gelijk?

Hij was zelf een paar jaar jonger, had als KGB agent lang in de DDR gewoond, gewerkt en geholpen dat systeem zo lang mogelijk in stand te houden. Hij had verbannen naar de zogenaamde Goelag, onwelgevallige medemensen opgesloten in gevangenissen en werkkampen en ga maar door. Nu werd hij geconfronteerd met een slachtoffer, een generatiegenoot. Hij kreeg te horen wat de gevolgen zijn van beslissingen die met een kwade geest worden genomen. Tot op de dag van gisteren verordonneerde hij ze zelf: de instructies tot afwijzen, vermoorden, vergiftigen, verbannen, martelen, onderwerpen, kidnappen en speciale militaire operaties, oorlogen.

Ongestoord diende hij in het openbaar bestuur de duistere kant in zichzelf. Hij was niets tekort gekomen, maar deze generatiegenoot wreef hem in, zonder er zich bewust van te zijn, dat hij de leider van een schurkenstaat was.

Het was tegen acht uur 's avonds, twee uur plaatselijke tijd. Over enkele uren, om precies te zijn om middernacht, dus 6.00u Juliaanse tijd, zou de semantron worden geslagen als oproep voor de mis.

Voor Jeîntje was de tijd verstreken dat hij zich nog op tijd kon melden op Pantokratoros. Er zat niets anders op, dan de nacht door te brengen op de skite. Apóvlitos stuurde hem niet de nachtelijke wildernis in. Bovendien zou Jeîntje bij het klooster geen gehoor vinden midden onder de urenlang durende liturgie.

Hij mocht op de skite blijven om wat te rusten, de mis bij te wonen, te ontbijten, om daarna alleen verder op pad te gaan.

En VVP?

Die was op plaats van bestemming. Apóvlitos wees hem het kamertje waar hij kon verblijven. Daar probeerde hij op een rijtje te zetten wat er allemaal was gebeurd op deze eerste Pinksterdag.

Vooraf het levensverhaal van Apóvlitos had indruk op hem gemaakt.

Wat men in het westen moorden, verkrachten en martelen noemde, had VVP gezien als uitvloeisel van intrinsieke waarden.

Een klopp op de deur door Apóvlitos maande Jeîntje op te staan. De kerkdienst begon over enkele ogenblikken. Ook VVP verscheen, in gedachten verzonken. Hij was een schurk, maar een met geluk. Hij was schuldig aan zoveel, zoals hij ook product was van veel, maar dat was toch moeilijk tegen elkaar weg te strepen.

Tot nu toe lachte geluk hem toe en was de pech voor stakkers. Zijn voorgeschiedenis was tragisch en had de waarde in hem zelf vertroebeld. Hij kon die terugvinden door schuld te bekennen, boete te doen, straf te ondergaan.

Verward en in gewetensnood was hij 's ochtends opgestaan en op pelgrimstocht gezet. Zijn schurkenmaten hadden hem '*buiten bedrijf*' gesteld, uit de 'service' verwijderd. Was het pech of geluk dat hij Jeîntje ontmoette? Die had hem geconfronteerd met zijn daden tot nu toe. Hij kon schoon schip maken. Gedrieën liepen ze naar het katholikon.

Jeîntje bleef staan in het voorportaal, de Narthex, waar je het stof aan je schoenen en je ziel kunt achterlaten. Apóvlitos en VVP liepen, links en rechts iconen kussend en zich bekruisend, door naar het Heilige, de Naos. Dat is bestemd voor orthodoxe gelovigen waar liefst staande de gebedshouding wordt aangenomen.

Jeîntje was de enige in de Narthex. Hij ging in een van de bidplaatsen staan die aan weerszijden waren aangebracht.

Uit het Heilige der Heiligen, van de rest van de kerk afgescheiden door de ikonostase, een iconen- en beeldenwand, klonken byzantijnse litanieën.

Jeïntje verzonk in gedachten. Met gesloten ogen dwaalde hij door zijn geest. In de muziek klonk zijn naam als een liefkozing zonder aanraking, een omarming zonder knuffel. Hij raakte als het ware in trance. Hij hallucineerde. Met zijn makkertjes speelde hij achter zijn geboortehuis op de oude Joodse begraafplaats bij het metaheerhuis waar reinigingen plaats hadden gevonden van overledenen. Het wanhopige gezicht van VVP flitste door de beelden. Het vermengde zich met dat van Jeïntjes vader die verhalen vertelde over de wisseling van Weimarrepubliek naar het Derde Rijk en de onheilspellende massahysterie aan de oostkant van de grens. De stal/boerderij, woonhuis, winkel en scheerkamer veranderde in een modern woonhuis met kapsalons en winkels. Hij zag zijn vader Hitler spelen in *'De naamlozen van 1942'* en feest viere langs de Moezel. Dan weer zat hij in de kapsalon op de eikenhouten bank onder de kaart waar met knopspelden en vlaggetjes de vorderingen van de geallieerden werd bijgehouden. NSB-klanten en Duitse soldaten hadden het maar te accepteren. Een te vrijpostige Duitse soldaat die dacht niet op zijn beurt te hoeven wachten, kreeg een rechtopstaande verticaal gedraaide zitting aangeboden en besepte door de onverwachte druk op zijn edele delen, dat de oorlog kloten was. Hij zag hoe zijn vader een punaise in zijn duim drukte bij het aanbrengen van de kerstversiering. Dat werd fijt. De duimstomp aan zijn rechterhand waarvan het eerste kootje was weggezwemd, danste mee in de wirwar van begoochelingen. Zijn moeder, dochter van een keuterboer en klompenmaker, scheurde als burgerdame in een DAF drieëndertig weg van haar afkomst. De onophoudelijke a capella gezangen, byzantijnse litanieën en gebeden werkten op hem zins begoochelend. De lyrisch dramatische gezangen brachten hem in een spirituele sfeer, maar geen prettige.

Zijn gedachten gingen naar het gesprek met VVP en het levensverhaal van Apóvilos. Hij kwam weer bij zinnen doordat hij opgeschrikt werd door de haastig voor hem langs strompelende VVP.

Welke vertroebelde waarde zat er in hem verborgen? Hoe kreeg hij die voor het voetlicht als de zin van zijn leven tot nu toe was geweest het bouwen van een Groot Rusland door onderdrukking, verbanning, moorden, bombarderen, annexeren, verdraaien, bedriegen, manipuleren, faken, martelen en oorlog voeren.

In plaats dat de liturgie VVP in een heilzame, kalmerende en ontspannen roes bracht, treiterden de wisselzangen, de byzantijnse litanieën, zijn hoofd en hart.

Hij kon er niet langer aan meedoen. Zweet brak hem uit. De duistere kant kneep zijn keel dicht. Hij hapte naar adem. De normaliter hemelse sfeer was nu een hel voor hem. De opkomende eruptie stond op het punt uit te barsten. Om te voorkomen dat de belijdenis als een explosie in het Heilige zou plaatsvinden, wankelde hij door de Narthex langs Jeïntje,

naar buiten. Die sloop stilletjes achter hem aan en zag de biechteling, hangend over een rotsblok, open barsten als een vulkaan.

VVP kotste in een schier onophoudelijke stroom zijn duistere daden en gedachten uit als stinkend braaksel. De totale oppervlakte van Athos zou als knekelhuis niet voldoende zijn geweest om het aantal doden en vermoorden te herbergen dat hij op zijn geweten had en als het ware in slierten uit de muil van de biechteling kolkte. De 336 vierkante kilometer van de Heilige berg zouden niet kunnen volstaan om het puin van de door bombardementen aangerichte vernielingen te bergen.

VVP bezweek nagenoeg onder het gestaag naar buiten komen van de rotzooi in heftig samentrekkende ritmische golven van buikkrampen. Als een slappe, uitgewrongen dweil kronkelde hij tenslotte door zijn eigen ellendige kots.

Eindelijk kwam hij moeizaam enigszins overeind. Frisse lucht stroomde binnen. Vladimir Vladimirovitsj Volodja draaide zich om en keek recht in de ogen van zijn barmhartige Samaritaan. Nagenoeg schrijdend kwamen de twee op elkaar af. De een was steunpilaar voor de ander, niet meer afhoudend nu, maar omarmend.

"Khorosho, slava Bogu."

Uitgeput zeeg Vladimir Vladimirovitsj Volodja neer onder de eik. Jeïntje ging naast hem zitten. De maan en de sterren verlichtten het catharsische tafereel.

Jeïntje observeerde de schurk die al zijn wandaden had uitgekotst. VVV lag met gesloten ogen naast zijn duistere zooi. Slimheid had hij tot toe altijd uitgestraald in de betekenis van slecht. Ging hij die nu in het zweet zijns aanschijns wijs inzetten bij het uitvoeren van de kernopdracht aan de mensheid: meehelpen de aarde bewoonbaar maken door er constructief in plaats van destructief mee om te gaan? Jeïntje hielp hem rechtop te gaan zitten tegen de stam.

Uit het katholikon klonken nog steeds het vredige a capella gezang en de gebeden zonder stiltes in verbindende frases. De biechteling kwam weer tot benul, wat nog niet hetzelfde is als besef. Wel werd hem steeds helderder dat een straffe penitentie wachtte. Hij keek zijn helper deemoedig, bijna smekend aan.

Die zweeg.

Deze penitentie moest uit hemzelf komen, was geen doekje voor het bloeden, niet voor de Bühne of simpele schoon- of witwasserij. Deze boetedoening was niet het nemen van een hobbel om daarna op dezelfde weg voort te gaan richting volgende biecht, hobbel, biecht etc. etc. tot in eeuwigheid amen. Het moest een intentieverklaring worden het roer radicaal

om te gooien naar bevordering van holocratie, naar zelf organiserend openbaar bestuur op alle niveaus.

Betrokken hielp Jeîntje hem op weg.

"Vladimir Vladimirovitsj Volodja, tot nu heb jij gedacht de Russische Federatie en eigenlijk de hele mensheid het beste te dienen als autocraat. Voor enkelen was je een held, bij velen riep je angst op. Je was een dictator, een tiran. Je kunt jezelf democraat noemen, maar de drie machten heb je allemaal naar je toegetrokken: jij máákte de wetten en voerde ze uit. Je oordeelde en veroordeelde en sloot onwelgevallige mensen op of vermoordde ze. De rechterlijke macht was je dus óók zelf.

Nog voel je je als uiteengereten, gevierendeeld, uitgeperst, machteloos, maar bedenk dat je duistere ik eruit is. Wat je rest is penitentie doen.

Je kompanen denken je onschadelijk te hebben gemaakt. Ze hebben je uitgestoten. Als verworpene lig je hier ter aarde. Vladimir Vladimirovitsj Volodja, voldoe de boete niet door gebed, maar door een goed werk. Je kunt hier verder biddend je leven slijten als monnik, kluizenaar, landarbeider of verschoppeling, maar je kunt ook je vaderland gaan bevrijden van het geteisem waar jij leiding aan gaf. Je kunt een aanzet geven tot ware democratie in Rusland. Ruim ze op om autoritair gezag uit wereld te helpen. Help mee aardbewoners, nieuwe bazen en burgers, een eigen rol te geven in het bewoonbaar maken en houden van hun planeet. Help mee de weg te effenen voor zelforganiserende cirkels die aan dat doel werken. Help mee verworvenheden constructief te gebruiken. Help mee nutsvoorzieningen te beheren zonder winst oogmerk. Help mee iedereen daarin een taak te geven. Help mee die taken regelmatig aan te passen. Ruim je vroegere handlangers op. Wees constructief: vernietig ze. Doe boete door je vroegere kameraden, je tovarishchi, uit te leveren.

"Uit te leveren?"

Oog in oog staande, stamelde Vladimir Vladimirovitsj Volodja : "Hoe pak ik dat aan? Nooit zal ik meer kunnen terugkeren naar Moskou. Zonder paspoort en telefoon ben ik gedoemd in de wildernis op Athos te blijven. Zelfs de abt van Panteleimonos zit in het complot."

"Die situatie is je sterkte, man. Laten we de koelte van het gastenverblijf opzoeken om slim en snel gebruik te maken van de mogelijkheden die zich voordoen."

Zwijgend staken ze het pleintje voor het katholikon over en verdwenen in het gastenverblijf waar fris water op hen wachtte.

"Hoe kan deze hopeloze situatie nou mijn sterkte zijn", vroeg VVV zich hardop af. "Je bent nog geen etmaal weg uit Moskou. De hele wereld weet niet beter dan dat je daar nog de scepter zwaait. Buiten het Athoscomplot is er niemand van op de hoogte dat ze

probeerden jou af te zetten. Op de coupeplegers na ben je voor acht miljard mensen nog steeds president van de Russische Federatie.

Mocht bekend worden dat je niet meer in Moskou bent, dan rest je niet anders dan hier verder je leven te slijten en biddend de penitentie te voldoen. Je kan ook kiezen voor het verrichten van goede werken. Veel tijd heb je niet om te beslissen. Nog is er geen nieuwe president aangesteld. Dat biedt kansen om de Athosgroep en haar getrouwen die nu nog in het Kremlin hun roes uitslapen, te elimineren. Destructief gedrag is je niet vreemd. Dat kun je nu constructief inzetten en heb je de macht terug."

"Maar dan verandert er niets."

"Nee niet als je de uitgekotste duistere kant volgt, nee dan niet. Maar wel als je die onverwijld inzet door een holocraat aan te stellen als je opvolger."

"Ik ben vogelvrij. Op het moment dat ik me laat zien, word ik dood geschoten of val ik uit een raam, word ik vergiftigd, verdwijnt ik naar de Goelag óf men sleept me voor het Internationaal Strafhof in Den Haag om me te verantwoorden voor het plegen van genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden."

"Oké, dan is je verschuilen hier op Athos het enige dat overblijft."

"Waarom noem je dan deze situatie 'mijn sterkte'?"

"Omdat je er boetvaardig gebruik van kunt maken. Onder de penitentie kom je niet uit, of dat nu kluizenaarschap betekent, dood of Den Haag. Door snel naar buiten te treden kun je voor circa acht miljard mensen verlichting betekenen en holocratie bevorderen. Voor zo lang je gegeven is, kun je de kennis, tools, ervaringen en privileges uit je duistere periode constructief gebruiken."

De boeteling fronste zijn wenkbrauwen, trommelde met zijn vingers op tafel, schonk nog eens wat water in, nam een slok, rechtte zijn rug tegen de stijve leuning van de eenvoudige houten stoel en stond daarna op om een rondje door de kamer te lopen. Hij begreep het.

Bashr al Sadat. Bashr al Sadat.

"Je telefoon, geef me je telefoon? Bashr kan me een wederdienst bewijzen. Zijn nummer heb ik paraat."

"Nee, makker dat ga ik niet doen. Ik wil niet het risico lopen dat ik in het bestand van die boef kom. Bovendien wie garandeert mij dat jij inderdaad de tegenovergestelde weg inslaat van het criminele pad dat je tot nu toe bewandelde. Misschien kan Apóvlitos je helpen, als hij tenminste al niet op de hoogte is van je verbanning."

Vladimir Vladimirovitsj V haastte zich terug naar het Katholikon. Bij de rots waar de biecht had plaatsgevonden, stond Apóvlitos. Wat voor beest had zich hier geledigd? In de Naos had hij ongewone van buiten komende geluiden opgevangen.

Toen die op het hoogtepunt langzaam stil vielen, sloop de oude monnik gealarmeerd naar de Narthex. Het voorportaal was leeg. Buiten zag hij de pelgrimsgezellen evenmin. Hij speurde rond en zijn oog viel op de besmeurde rots. Hij nam de puinzooi die daar uitgebraakt lag, in zich op. Op het geluid van de naderbij komende voetstappen, draaide hij zich om en zag het bleke gelaat van een van zijn gasten.

Van hem?

Deze ontlading kon toch niet van een mens zijn. Vragend observeerde hij zijn gast. Die knikte en zei: "Apóvlitos, ik heb je hulp nodig. Zo snel als maar kan moet ik weg van deze Heilige Berg. Kun je me aan een telefoon helpen en een urn waarin ik deze restanten van een vorig leven kan meenemen om later te cremen?"

Jeîntje stond in de deuropening van het gastenverblijf. Over de schouders van VVV heen zag Apóvlitos hem knikken. Een amfoor was wel te regelen, maar een telefoon? Alleen het hoofd van de skite had er een in zijn cel.

De dienst zou nog wel even duren. Die tijd wilde de boeteling graag benutten om naar het haventje van Pantokratoros te komen.

"Wijzen jullie me allebei de weg. Jij, Apóvlitos, naar de cel met de telefoon en jij naar het haventje van Pantokratoros," draaide hij zich om naar Jeîntje die hem gevolgd was.

Na enige aarzeling stemden beiden in.

Toen VVV bij de cel was afgeleverd, vervolgde Apóvlitos verder de dienst vanuit de Narthex, zodat hij ook de rots in de gaten kon houden, waar hij een urn had neergezet.

"Bashr, beste vriend, niet schrikken. Ik zit op Athos, maar wordt dringend teruggeroepen, ook om jouw veiligheid te waarborgen. Moskou kan in verband met de Pinksterafterparty zo snel geen vervoer sturen. Kun jij regelen dat er een jacht wordt gestuurd naar het haventje van Pantokratoros om mij naar Istanbul te brengen en vandaar met één jet naar het Kremlin?"

Het was even stil in Moskou.

"Vla, ik heb een beter idee. In de Egeïsche zee ligt het vliegdekschip INS Vikramaditya van India. Dat is jouw oude Gorskov die je aan ze hebt verkocht. Ik zorg dat zij je over een uurtje oppikken om daarna met een tweezits Mig 29 KUB door te vliegen naar hier."

" Bas, spasibo za vashu otvetnyo uslugu, do skoroy vstrechi " VVV liet de telefoon voor wat die was en vloog de deur uit.

"Jeïntje, het duurt niet lang meer of de zon komt op. Breng me nu het nog donker is, zo snel mogelijk naar het haventje. Daar word ik opgepikt."

Bij de rots nam VVV de amfoor met zijn duistere ik onder de arm en in het licht van de maan zochten de twee het pad naar Stavronikita.

In het haventje nam Jeïntje afscheid en zag hoe VVV aan boord stapte van een jacht. In het Holoversum sloeg men het instemmend gade. Wat ging VV Volodja doen met zijn herwonnen eigenwaarde? Gekluisterd alsof ze voor de televisie zaten, bleven de zielen de gebeurtenissen geboeid volgen.

In Moskou

In het Kremlin hadden Michail, Sergej en Meester het geruststellende bericht van de hegumen van Panteleimonos ontvangen. Ze kwamen tot de conclusie dat nu VVP onder strikte geheimhouding, veilig op weg was naar zijn bestemming, er voldoende tijd was om te schakelen naar de ophanden zijnde heilige Pinksterdienst in de Nicolaaskerk. Vandaag hoefden er nog geen nadere mededelingen of oekazes naar buiten. De inner circle zou in de loop van de tweede Pinksterdag bijeen komen voor overleg en het benoemen van Sergej tot nieuwe president. Eerst nu een religieus feestje en daarna een profane after party voor de ruim vijfduizend genodigden. Tijd zat en de antipillen werkten.

De patriarch moest zich nog wel even in zijn religieuze werkkleding steken. Hij trok zich terug in de sacristie. Daar lagen de pontificalia klaar. Na de stickaar en het kanten surplice, een soort onderkazuifel, de stola, de zona, een soort riem en de phelonion, de plechtige cape, zette hij de mitra pretiosa op zijn al wat kalende hoofd. Tevreden monsterde hij zijn vermomming in de spiegel. In optocht trokken de machthebbers naar de Nicolaaskerk, die al uitpuilde van de beminde gelovigen. Onder de menigte heerste een ongedwongen opgewekte verwachtingsvolle sfeer. Bewust was men zich niet van het ontvangen Pinkstermanna uit het Holoversum. De hymnen werden trouw meegezongen, maar ongeduriger dan anders, alsof men nog iets afwijkends mocht verwachten, een bijzondere preek bijvoorbeeld op deze laatste feestdag van het liturgisch jaar. Die kwam niet, want de vaststaande obligate liturgie werd strikt gevolgd. De geest die de patriarch en de zijnen vanuit de Narthex de gelovigen inbliezen, was de gebruikelijke: niet de mens centraal, maar de voorgeschreven ceremonie. Dat wekte vertwijfeling, ook hier en daar kritiek en soms boosheid omdat hun hoopvolle geest niet werd aangevoeld door de ecclesia. Het volk ging onvoldaan huiswaarts. De rust en constructieve gedachten waarmee ze deze Pinkstermorgen waren opgestaan, werd door de kerkvaders niet beantwoord.

De heersende happy few, uitsluitend van mannelijke kunne, trok naar de Vladimirskyzaal in het Kremlin. Ter ere van de kerkelijke feestdag wachtte de patriarchale, bestuurlijke en militaire intimi daar een profaan vermaak; voor wie wilde tot diep in de nacht. De achthoekige zaal was daartoe in gereedheid gebracht samen met de daarachter gelegen Georgioszaal en wat kleinere vertrekken waar men zich indien gewenst of noodzakelijk, een wijle terug kon trekken. Niets kon de pret drukken met nog een vrije Pinkstermaandag in het verschiet.

De festiviteiten begonnen met een Russische roulette in een modern jasje. In het midden van de zaal was een draaischijf aangebracht. Analooq aan het pinkstergetal stonden daarop 153

ondoorzichtige hokjes, een soort van peepshowcabines. Ze symboliseerden de 153 gevangen vissen van de apostelen destijds in de zee van Tiberias. Er zaten echter geen vissen in. Achter vele façades zaten escortgirls verborgen, andere waren leeg.

In de acht hoeken van de zaal konden de mannen hun uniformbroek verwisselen voor een jagersbroek met voorklap. Op teken namen ze plaats rondom de draaischijf. Op het moment dat die langzaam ging draaien liet iedere jager zijn voorklap vallen, zodat hij bij een cabine naar keuze met zijn 'geweer' op een klepje kon tikken, dat op kruishoogte was aangebracht. Met het vallen van het klepje werd de inhoud van de cabine zichtbaar. Had de schutter prijs, dan kon hij met zijn buit naar de Georgioszaal. Daar stonden en lagen allerlei attributen, drankjes, hapjes en opwekkende middelen klaar om het feestje verder te vieren. De vrij gekomen plaats rond de draaischijf kon ingenomen worden door een eventueel nog wachtende hotemetoot.

Had de schutter na zeven pogingen, symbool van spanning tussen de vier aardse elementen en de Heilige Drie-eenheid, nog geen prijs, dan mocht hij indachtig de betekenis van dat getal, solitair naar de Georgioszaal om daar de spanning weg te werken. Hij kon zich troosten met alles wat voor handen was, van wodka tot viagra, levrita, cialis, spiedra en dergelijke meer.

Het roulettefeestje ging aan VVP voorbij. Deze Pinksteravond op Athos ademde een geheel andere sfeer dan de geest die op hetzelfde moment door het Kremlin waarde. Daar waren de festiviteiten in volle gang en vroeg men zich niet af of men wel goed bezig was. Daar gold: blijf aan de waggel, ook al ben je kachel. Uiteindelijk doofde zelfs bij de grootste diehard het vuur en lag iedereen bij het ochtendgloren voor Pampus. De Russische Federatie was urenlang leidingloos en kwetsbaar.

Zo kon het gebeuren dat Vladimir Vladimirovitsj V met zijn duistere leven in de urn, landde op Chkalovsky airport, alsof er niets gebeurd en veranderd was. De gebruikelijk beveiliging, vervoer en escorte wachtte om de President van de Russische Federatie naar het Kremlin te brengen, zo'n dertig kilometer verder. In de limousine al kreeg zijn stafchef opdracht de noodzakelijke maatregelen in het Kremlin te treffen. Daar was alles nog in diepe rust.

De tijd die de hele operatie in beslag had genomen was in uren te tellen.

Geen enkele beambte kon bevroeden dat er met Pinksteren twee staatsgrepen hadden plaatsgevonden. De eerste gepleegd door 'getrouwen' van de president. De tweede putsch werd mogelijk omdat zij die zich onaantastbaar voelden, draalden om de eerste aan de wereld kenbaar te maken. Dat laconieke en arrogante gedrag leidde ertoe dat de afgezette president zijn vroegere makkers makkelijk in de boeien kon laten slaan en opsluiten. Direct daarna flanst VVV een toespraak in elkaar die de plegers van eerste staatsgreep de wind uit

de zeilen zou nemen en waarmee hij een eerste stap zette naar een constructief openbaar bestuur. Alle media stonden hem nog ter beschikking.

"Beste burgers van Rusland, bewoners van onze planeet en in het bijzonder: U Afghanen, Syriërs, Irakezen en Oekraïners, beste vrienden en allen met wie ik me verbonden voel,

Mijn toespraak gaat over de staatsgreep die ik vandaag heb gepleegd. Het is een geheel andere dan u van mij gewend bent. Ik spreek rechtstreeks tot u. Ieder die dat wil kan hem volgen, hetzij via mijn eigen kanalen, hetzij via Russia Today, The Moscow Times, Al Jazeera, social media of welk medium dan ook, want beperkingen ten aanzien van meningsuiting zijn met ingang van direct opgeheven.

Ik vind het belangrijk deze beslissingen te nemen en zal de motieven daartoe uiteen zetten. Bij mijn weten is het nog nooit voorgekomen dat een regerend staatshoofd genoodzaakt was een coup te plegen. Trots deel ik dit Uitvoeringsbesluit dan ook met u allen.

De Federale Vergadering, de Federatieraad en de Staats Doema zijn buiten werking gesteld. Alle leden zijn hedenochtend opgepakt, samen met hun slippendragers. Dat betreft ook mijn vijf belangrijkste raadgevers en koersbepalers. De arrestatie heeft plaatsgevonden in de Georgioszaal van het Kremlin waar de Pinksterafterparty plaats vond.

Meester, de Patriarch van onze kerk werd daar ook aangetroffen en eveneens onder omstandigheden die vanwege het precaire karakter ervan, momenteel niet kunnen worden toegelicht. Nadere informatie daarover kunt u binnenkort tegemoet zien, weliswaar binnen Federatieverband. Ook hij is onder arrest gesteld.

Wellicht vraagt u zich af: ging dat allemaal gepaard zonder geweld. Mijn oprechte antwoord is ja. We konden ze bij wijze van spreken, gewoon bij elkaar vegen en ieder van hen opbergen in een peepshowcabine op de draaischijf á la Russische roulette in de Vladimirskyzaal. Elke cabine wordt momenteel aan de voorzijde voorzien van een kogelwerende glazen wand.

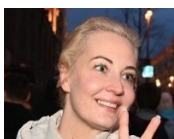
Deze speciale operatie is het gevolg van een indringend gewetensonderzoek.

Ik ben me bewust geworden van de destructieve aard van het bestuur waarmee de Russische Federatie tot nu toe was opgezaagd. Ik besef dat de onnoemelijke ellende, het verderf, de verwoestingen en de duizenden, zo niet miljoenen onschuldige slachtoffers die zij op haar geweten heeft, niet meer ongedaan gemaakt kunnen worden. Sinds ik gisteren de Pinkstergeest heb ontvangen, voelde ik me genoodzaakt een ongekend gewetensonderzoek te doen. Dat heeft geleid tot een biecht waarvan zelfs honden geen brood lusten.

Ik wil het volgende benadrukken. De wijze waarop ik mijn leven tot nu heb gevoerd is van een aard, dat ik er letterlijk van walgde, kokhalsde en kotste. Dat leven tot dan toe is te betreuren, maar daar is niemand mee geholpen. In dit verband is de spijtbetuiging van al mijn daden, wandaden moet ik zeggen, mijn berouwvolle toespraak heden en de excuses die ik aanbied, wel op zijn plaats, maar zet geen zoden aan de dijk. Het zijn wel de redenen

waarom ik me bij de speciale operatie wijswording heb aangesloten. Die zal ik gepaard laten gaan met de daarbij horende daden. Dat is mijn penitentie. Daarover zal ik u zo meteen nader informeren. Ik heb me afgevraagd of ik uit vrije wil zo'n schurk geworden ben. Een eenduidig antwoord daarop heb ik niet gekregen. Het vandaag nog overdragen van al mijn bevoegdheden, zeggenschappen, autoriteit en gezag aan Julia Navalnaya Borisovna Abrosimova, weduwe van Aleksej Navalny, stemt mij gelukkig, maar zie ik niet als een heldendaad.

Op dat moment werden de schermen gevuld met een foto.

Zij is mijn opvolger tot de aan nieuwe vrije en algemene verkiezingen die zij gaat uitschrijven. Zij wordt momenteel naar Moskou gevlogen. Ja, ik heb geprobeerd haar man te vergiften. Hij herstelde in Berlijn en was daar veilig. Toch had hij, zoals ik het toen beleefde, het gore lef om terug te gaan naar Moskou. Bij terugkomst liet hij zich arresteren en verbannen. Een schurk vond ik hem en gekleineerd voelde ik me. Ja, ik ben verantwoordelijk voor zijn dood in Yamalo-Nenets. Ik heb hem vermoord. Mijn oprechte excuses aan allen die hun hoop op hem hadden gevestigd, zijn nabestaanden en in het bijzonder Julia, Daria en Zachar. Deze Pinksteren is er een andere geest in me gevaren. Ik heb een niet eerder vertoond gewetensonderzoek gedaan dat me volledig op de kop zette. In de biecht heb ik er alles uitgekraamd wat een fatsoenlijk mens tracht binnen te houden. Nu ik de schaamte en penitentie niet meer vrees en mijn duistere kant heb overwonnen, weet ik dat Aleksej Anatoljevitsj Navalny een held was. Mijn penitentie ga ik volledig voldoen als me dat geluk beschoren is, anders heb ik pech en zal ik voor altijd de geschiedenis ingaan als schurk. Zoals ook u zult weten, neem ik aan, verlopen vele dagen in ons leven routineus, alsof ze er nauwelijks toe doen, ze overkomen ons, lijken van voorbijgaande aard. Sporadisch zijn er dagen waarin je beseft: deze doen er toe, zijn historisch. Dit is zo'n dag waarop het leven voor mij zo radicaal is omgeslagen dat haast niet is te geloven dat het allemaal in één etmaal mogelijk is.

In deze situatie acht ik het noodzakelijk om de volgende Uitvoeringsbesluiten te nemen en aan u mee te delen.

Met directe ingang heeft de politieke partij Russia of the future van Aleksej een legale status. Partijgenoten en aanhangers kunnen dus over alle middelen beschikken en ze inzetten om ruchtbaarheid te geven aan het eerherstel.

Uw nieuwe presidente houdt nog vandaag een aanvaardingstoespraak en inauguratierede vanuit het Kremlin. Die wordt rechtstreeks wereldwijd uitgezonden.

U allen kunt zich in vrijheid naar het Rode Plein begeven om daar ten aanschouwe van de hele planeet, getuige te zijn van de openbare tentoonstelling van de vroegere machthebbers die nog een keer langzaam voorbij komen draaien in de peepshowcabines op een 'Russische rouletteschijf', waarna ze met mij worden getransporteerd naar het Internationale Gerechtshof te Den Haag in Nederland.

Het overgangsbestuur van de Russische Federatie leg ik per direct in handen van een interim-regering onder leiding van de heldin der natie: Julia Navalnaya Borisovna Abrosimova. De gehele krijgsmacht, inclusief defensieraad, staat vanaf heden onder haar gezag. De Minister van defensie is op non-actief gesteld en maakt, zoals ik u heb meegedeeld, deel uit van de openbare tentoonstelling.

Per direct gaat een staakt het vuren in en trekken alle troepen van de Russische Federatie zich uit bezette gebieden terug.

Alle roerende en onroerende bezittingen van de tentoongestelde machthebbers, waaronder Athosgroep, Wagnergroep en oligarchen, zijn heden verbeurd verklaard en komen ten goede aan een fonds tot herstel van de Oekraïne en overige Sovjetrepublieken, Afghanistan, Syrië en dergelijke meer.

Na zonsondergang vanavond kunt u op het Rode Plein getuige zijn van de openbare en vrij toegankelijke crematie van mijn duistere ik. Daarna stel ik me zonder voorbehoud ter beschikking van de overgangsregering.

Dit is mijn laatste toespraak in functie.

Ik geloof in uw steun.

De schermen gingen op zwart en VVV zakte achteruit tegen de rugleuning van zijn stoel. Nu ging hij een precaire fase in. Die moest hij uit levensbelang overbruggen tot aan de komst van Julia Navalnaya. Kon hij op loyaliteit rekenen van al zijn strijdkrachten en de veiligheidsdienst FSB? Was zijn geloof in hun steun gerechtvaardigd?

Waar geloofde hij zelf nog in? Niet meer in zijn uitgekotste duistere verleden. Die stoffelijke resten zaten opgeborgen in de amfoor, wachtend op crematie.

De overgangsfase tussen de beëindiging van zijn abdicatierede en de komst van Navalnaya was een gevaarlijke. Zou er jacht op hem worden gemaakt? Pas als hij zijn lot in handen van zijn opvolger kon leggen, zou hij zich veilig voelen. Zou hij geluk hebben? Zou hij worden uitgeroepen tot held of zou hij gewoon nog als schurk worden gezien en pech hebben? Zou hij gelynacht worden, gemarteld in de kerkers van het Kremlin, geëxecuteerd, verbannen, op transport gesteld worden naar Den Haag? Hoe kon hij de nieuwe machthebbers en de publieke opinie achter zich krijgen? Kon hij asiel aanvragen bij Volodymyr in de Oekraïne? Als hij zich een kogel door de kop wilde jagen, wanneer was het daarvoor dan het juiste moment? In elk geval had hij wereldkundig gemaakt dat hij voortaan op aarde wilde zijn om die bewoonbaar te maken en niet verder te vernielen. Hij zou holocratisch openbaar bestuur

bevorderen, constructief met verworvenheden omgaan en niet langer destructief uit louter eigenbelang.

Dat ging toch geen hond geloven, laat staan dat hem de tijd gegund zou worden om zijn nieuwe inborst in heldere daden om te zetten. Een essentiële schoot hem te binnen: per direct het gas beschikbaar stellen aan de hele planeet. Nog luttele ogenblikken was hij in de gelegenheid die daad te stellen. Ogenblikkelijk probeerde hij iets van ruim twintig jaar boevenbeleid weg te poetsen met zijn laatste decreet.

Hij waagde een eerste proeve en riep de wacht. Als die nog loyaal was, dan viel er voorlopig niets te vrezen. Het knipmes meldde zich present.

"Heb je mijn toespraak gevolgd?" De man knikte op afstand bevestigend.

"Breng Navalnaya bij me zodra ze is gearriveerd. En...over je eigen lot: geen zorgen, ook onder haar blijf je in functie. Ponyal?"

"Konechno, ya k vashim uslugam."

VVV was gerustgesteld. De wacht verdween.

Op het Rode Plein werd alles in gereedheid gebracht voor de tentoonstelling. De bevolking hield zich totaal niet bezig met het lot van hun afgetreden president. De op handen zijnde, gratis toegankelijke openbare expositie als een soort van middeleeuws schavot, was een onverwacht vermaak. Dat lieten Moskovieten zich niet ontgaan. Bovendien hing er veel meer in de lucht. In vele steden, op pleinen en in etablissementen, op redacties van kranten en TV verzamelden zich nieuwsgierigen om met eigen oren en ogen kennis te nemen, verslag te doen en commentaar te geven op de gebeurtenissen.

Op het Rode Plein

Julia Navalnaya Borisovna Abrosimova had de toespraak van Vladimir gevolgd in het vliegtuig dat haar terugbracht naar Moskou. Twee dingen hielden haar bezig. Ten eerste: wat ging zij doen met de man die haar geliefde had vermoord. Ten tweede: de grote lijnen in haar toespraak voor de tekstschrijver.

Een nederige ex-president begroette zijn opvolger met samengevouwen handen alsof hij zich onderdanig overgaf. Veel tijd resteerde niet alvorens de expositie op het Rode Plein zou plaatsvinden. Terwijl de twee een overeenkomst sloten over het verdere wel en wee van de afgetredene, drong in de kamer het geroffel door op de kogelvrije ramen van de peepshow cabines. Julia kon de roep niet weerstaan. Ze gebod haar voorganger in de kamer haar terugkomst af te wachten en seinde de wacht daar op toe te zien. Ze ging een kijkje nemen, ook om te zien of alles gereed was voor de optocht naar het plein.

Achter het kogelvrije glas stampte de ene oligarch nog woester dan de andere. Woedende, verbeterd, haatdragende, desolate, beestachtige en onmachtige tronies gingen te keer als wilden. Die kon je niet zonder rustgevend verdooving zomaar op transport zetten richting Den Haag. Ze zagen eruit alsof ze alles wat zich buiten de kooi bevond, wilden verslinden.

Dat was een zorg voor later.

Julia gaf opdracht de schijf in werking te stellen, zodat ze het gezelschap langzaam voorbij kon zien draaien. Bij het voorbij komen van Meester, bekuste en bekruste ze de kanis achter glas alsof het een icoon was. Het langskomen van de overige gevangenen wachtte ze niet af. Het joelen van het ongeduldige volk op het plein drong door tot in de Vladimirskaaya. De karavaan ging op weg. Julia haalde VVV en sloot met hem aan. Op het plein was een spreekgestoelte opgebouwd voor VVV en Julia.

Camera's van ongekend veel TV-stations zonden hun beelden en commentaren uit All over the World. De menigte gedroeg zich redelijk netjes bij het langskomen van de opgesloten hotemetoten. De verbaasde oeh's en aah's overstemden het geluid van uiteenspattende eieren op de ruiten. Met het invallen van de schemering werd de draaischijf langzaam van het plein weggereden. De schijnwerpers werden gericht op het spreekgestoelte.

Julia nam het woord.

"Beste mede planeetbewoners, deze Pinksterdag is een onvergetelijke. De mij heden toebedachte functie als president van de Russische Federatie en dienaar van u allen, aanvaard ik. Ik roep u op zich bij mij aan te sluiten en te vechten tegen oorlog, corruptie en onrechtvaardigheid en voor vrije verkiezingen en vrijheid van meningsuiting."

Een oorverdovend gejuich barstte los over de hele planeet. Ook waar men normaliter al op één oor lag, volgde nagenoeg iedereen de gebeurtenissen. In het Holoversum vierden ze de aanvaarding met een dusdanig stralenfeest rondom Aleksej dat ook het Secretariaat begon te geloven in het welslagen van de VTD operatie.

"Naast mij staat de afgetreden president."

Het boegeroep klonk als het ware door tot in het Holoversum.

Julia maande tot stilte.

"Ik begrijp u volkomen. Door Aleksej te vermoorden, heeft hij de helft van mij vermoord, de helft van mijn hart en de helft van mijn ziel. Ik richt mij tot jullie met de woorden van Aleksej waar ik diep in geloof: het is geen schande weinig te doen, het is een schande niets te doen. Ook ik had op weg hier naar toe de neiging ongenadig wraak te nemen. Dat veranderde toen ik de toespraak van de ex-president wat beter tot me liet doordringen. Wat kon ik daarin beluisteren? Wat beoogde hij? Waarom droeg hij al zijn bevoegdheden aan mij over? Waarom zette hij al zijn medeplichtigen gevangen? Kortom, wat betekent de speciale operatie wijswording?"

Om op die vragen antwoord te krijgen heb ik zijn speech tot op het bot geanalyseerd en daarna geprobeerd naar hem te luisteren. Ik probeerde te denken met zijn gedachten, hem te begrijpen. Dat lukte.

Zeventig jaar lang pech, hebben hem gevormd tot schurk. De geschiedenis van zijn grootvader die als ondergeschikte, niet ter zake doende keukenhulp, kookte voor Lenin en Stalin in hun datsja's, kreeg hij mee.

In zijn bagage zat het treurige leven van zijn gefrustreerde vader Vladimir die aanvankelijk diende als luitenant ter zee in de duikbotenvloot van de Sovjetmarine, maar aan het begin van de Tweede Wereldoorlog ternauwernood ontsnapte aan een bloedbad, zwaargewond raakte aan zijn linkerbeen en als hinkepoet ongeschoold werk verrichtte in een wapenfabriek. Met dat DNA werd Vladimir Vladimirovitsj 7 oktober 1952 geboren in een grauwe, grimmige buurt in Leningrad, het huidige Sint Petersburg. Zijn autoritaire vader sloeg hem regelmatig van de ene naar de andere hoek in het eenkamerflatje.

In zijn rugzak zit ook zijn moeder Maria, de vrome Russisch-orthodoxe gelovige die haar nakomertje aanbad. De laaggeschoolde poetsvrouw, broodverdelers en fabrieksarbeidster, getraumatiseerd door oorlogsleed en het verlies van haar twee zoontjes, verwende haar derde zoon. Ze noemde het kleine, tengere nakomertje, het opvliegende vechtersbaasje en criminele straatboefje, liefkozend 'Volodja'.

Als enige van zijn klasgenootjes werd hij geweigerd bij de Jonge Pioniers. In jeugdbendes maakte hij de wijk onveilig met diefstallen, afpersing en knokpartijen.

Toen zijn bendeleider in de gevangenis belandde, zei de geharde Volodja het brutale straatleven vaarwel en vond zijn toevlucht in boksen, sambo en judo.

Zijn verdere leven speelde zich grotendeels af onder het gesternte van de duistere KGB, aanvankelijk als kantoorbediende, ronselaar van geheime agenten en gestationeerde in Dresden in de toenmalige DDR vol Stasi's en I.M.-ers, Informeller Mitarbeiter.

Beste mede planeetbewoners, als je de pech hebt zo op te groeien, dan moet je niet vreemd opkijken dat daar een schurk uit groeit. Dat is hier gebeurd.

Is de ex-president daarmee onschuldig? Is hem het jarenlange criminele gedrag eigenlijk wel aan te rekenen? Heeft hij wel uit vrije wil kunnen handelen?

Het is niet onbegrijpelijk dat deze vragen bij u opkomen. Ik stel ze met u. Je moet nogal wat weten, om in zo'n setting levend, andere keuzes te maken dan de gedane.

Bij mezelf kwam als eerste neiging op: nu gaat ie er aan. Ik vreet hem op, verslind hem met huid en haar, maak hem af, werp hem voor zijn slachtoffers en nabestaanden, het is gedaan met hem.

Toen hij me vertelde over zijn gewetensonderzoek, zijn biecht en voornemen vanaf heden te helpen de aarde bewoonbaar te maken in plaats van te vernielen, begon mijn aanvankelijke neiging te kantelen.

Moet hij die kans krijgen? Moet de inkeer beloond worden waarvan hij blijk heeft gegeven door al zijn bevoegdheden en privileges over te dragen aan mij, weduwe van de door hem vermoorde vijand?"

Over de hele planeet heerste stilte.

Het was Pinksteren, iedereen kon in zijn eigen taal de toespraak van Julia Navalnaya volgen.

Minutenlang dacht men na, hier en daar in verwarring, over de vraag die was voorgelegd.

Het Secretariaat, Aleksej en allen met hen wachtten in spanning af. Zou net als bij Zoon twee eeuwen geleden, weer het 'kruisig hem' klinken.

Dat gebeurde niet. Er verhief zich een stem uit de menigte die sprak: "Geef ons wat bedenktijd." Dat werd schoorvoetend overgenomen, totdat het uit vele kelen galmde. Julia Navalnaya wist genoeg.

*"Vanaf nu, een etmaal lang, kan eenieder die dat wil, met een ja of nee digitaal reageren op de volgende stelling: " **Volodja wens ik het geluk mee te helpen om de aarde bewoonbaar te maken. Moge hij als held ooit onze planeet verlaten.**"*

Met de rust onder de menigte op het plein was het gedaan. Geroezemoes van met elkaar pratende Moskovieten, overstemde het aanrollende geluid van een affuit waarop de urn van Volodja was vastgemaakt. Men week uiteen om het gevaarte door te laten. Gespannen wachtte men op de beloofde toegift. Het spreekgestoelte op het schavot werd verwijderd om plaats te maken voor de affuit. Een groot deel van de openbare verlichting doofde. Er ontstond een geheimzinnige, verwachtingsvolle sfeer. Toen alles in gereedheid was gebracht

voor de openbare crematie van de duistere kant van de afgetreden president, trad deze naar voren, hief zijn rechterhand en gaf een teken. Alle lichten doofden en het tafereel werd slechts beschenen door een wazig maantje. VVV verwijderde de stop van de urn. Een stank als van walmend afval, ontsnapte en dreef over de hoofden van de toeschouwers over het Kremlin verder de stad in.

De menigte begon in alle talen te roepen: "Salyut, vuur, Feuer, fire, feu" en meer. VVV kreeg een fakkel aangereikt die hij boven de amfoor hield. Knetterend en sissend vatte het duistere ik van de penitent vlam. In het flakkerende schijnsel van vlammen en rook lichtte zijn grauwe gezicht surrealistisch op als een portret van Salvador Dali.

Toen de vlammen doofden wierp Julia wat kruit in de urn. Op het moment van de explosie en het uiteenbarsten van de amfoor, werd Volodja in de heldere lichtbundel gezet van een schijnwerper. Met al weer meer kleur op de wangen, nam hij afscheid van het publiek. Zwaaiend met beide armen trok hij zich achteruitgaand, voetje voor voetje terug uit de scène. In afwachting van de uitkomst van het referendum, bleef hij onder de hoede van Navalnaya.

Ze overwoog Volodja een etmaal in Moskou onder te brengen. Maar nog niet zeker van de referendumuitslag, nam zij dan het risico dat kwaadwillende, wraak- en lynch beluste troepen Volodja zouden gaan belagen. Zij volgde haar ingeving. In Kiev zou niemand hem zoeken. Uiteraard was aan de hoofdstad van de Oekraïne de Speciale Operatie Wijswording ook niet onopgemerkt voorbij gegaan. Daar was het feest in volle gang om de definitieve overwinning te vieren op de speciale militaire operatie.

"Stuur hem maar door," was het prompte antwoord van Volodymyr.

Dat gaf de nieuwe president van de Russische Federatie gelegenheid om andere noodzakelijke zaken te regelen.

Het transport naar Den Haag vroeg aandacht. De communicatie daarover met de verantwoordelijken in Nederland en de Verenigde Naties verliep uiteraard soepel: bij iedereen werkte het VTD vaccin, de 124 lidstaten juichten de juist ontstane vrede in Europa hartstochtelijk toe en toonden begrip voor het nog even onder de pet houden van Volodja. Het op transport zetten naar Den Haag van de ruim vijfduizend afgezette oligarchen en wanbestuurders c.s. had nogal wat voeten in de aarde. Navalnaya was er alles aan gelegen dat het gezelschap in panoramawagens door de Oekraïne zou worden vervoerd. Op hun gemak reizend als in een Zwitserse Glacier Express, konden de bandieten kennis nemen van de op hun bevel verwoeste woonhuizen, scholen, flats, ziekenhuizen, water- en elektriciteitscentrales, spoor- en andere wegen, bruggen, sportcomplexen, buurthuizen, musea, theaters, gedenkmalen, infrastructuur en vooral mensenlevens.

Met eigen ogen ook konden ze zien dat hun in beslag genomen gelden en de opbrengsten van geconfisqueerde '*bezittingen*' zeer van pas kwamen bij het herstellen van al die schade en ellende. Bovendien wilde zij de Oekraïners de kans niet onthouden om de triomftrein te onthalen en feestend uitgeleide te doen door hun land. Vanuit Moskou was een omweg over Charkov nodig, omdat het spoor elders door de verwoeste Donbas nog teveel oponthoud kon opleveren. Het stukje spoor tussen de grensplaats Belgorod in Rusland en Charkov in de Oekraïne was waar nodig vrijgemaakt van mijnen en raketten. Dat achtergebleven oorlogstuig kon de trein niet meer ophouden. Het spoor door de geteisterde Oekraïne was vrij voor vervoer van andersoortige '*vluchtelingen*' dan in 2021, feitelijk ontvoeringen van Oekraïners naar Rusland. Heel anders ook dan in september 1989 toen duizenden DDR burgers vanuit de West-Duitse ambassades in Praag en Warschau door de DDR naar West Duitsland vluchtten op de '*Züge zur Freiheit*.' Deze triomftocht vierendertig jaar later, zou de geschiedenis ingaan als '*Zug zur Gefängnis*', triomftocht der gerechtigheid. Niet alleen in de Oekraïne, maar ook in Polen, Duitsland en Nederland werd men zich bewust van het historische karakter van deze zege op het fascisme.

Het was geen probleem om voldoende panoramawagens snel beschikbaar te krijgen op het spoor van Kiyevsky Rail Terminal. Het kostte wel enige tijd om de panoramavensters te voorzien van tralies en de overgangen van de ene naar de andere wagon hermetisch dicht te lassen.

Met vooruitziende blik liet Navalnaya de afvoer onder het closet in elk rijtuig vergroten tot de omvang van een mangat. Voor die aanpassingen mobiliseerde zij nog dezelfde avond alle technisch personeel uit de wapenfabrieken dat werkloos was geworden. Een holocratisch staaltje van schakeling.

Door de massale opkomst was het klusje nog diezelfde nacht geklaard. Het tuig mocht onder geen beding ontsnappen en kon die ochtend al worden overgebracht van de peepshowcabines naar de gereedstaande trein. Navalnaya stond erop dat het vervoer, de behandeling en verzorging van de bandieten in schrille tegenstelling kwam te staan met dat van Joden, Sinti's en Roma's door de Nazi's in vee- en goederenwagons tijdens de tweede wereldoorlog. In elke wagon waren de sanitaire voorzieningen zodanig, dat zelfs deze smeerkakken er geen rotzooi van konden maken. Schoon, goed verzorgd, gezond en fris, althans als ze hun kater kwijt waren, zouden ze met blozende wangen en niet met door honger gekwelde tronies worden afgeleverd bij het Internationaal Strafhof. In elke wagon was voldoende proviand en water voorradig om de ruim 2200 km lange spoorreis goed door te komen.

Tegen zes uur in de ochtend konden de ex-gezagsdragers overstappen van de peepshowcabines op de perrons van Kiyevsky Rail Terminal. Men had er rekening mee gehouden dat de boeven konden gaan trappen, tieren, schelden, krijzen en ten einde raad

zouden proberen hun bewakers om te kopen bij het overbrengen van de peepshowcabines naar de treincoupés. Het geteisem kreeg van te voren een onschuldig kalmerend middel toegediend, zodat de overstap ordelijk kon verlopen. Ongeboeid mochten de reizigers zitting nemen in de comfortabele zitplaatsen. De buitendeur van elke volle wagon werd zorgvuldig afgesloten en voorzien van opgelaste dwarsbalken. De triomftocht naar gerechtigheid kon beginnen.

De CEO van de Oekraïense Spoorwegen had van het Ministerie van Infrastructuur opdracht gekregen om toestemming te geven aan de trein om gebruik te maken van haar spoornet. Reizen door Wit-Rusland was geen optie. Hoewel het traject korter was, wilde men niet het risico lopen op een wanhopige bevrijdingsactie door de potentiaat daar.

De Poolse Staatsspoorwegen popelden eveneens om het zaakje door hun land te zien wegglijden naar het westen. De Deutsche Bahn en de Nederlandse Spoorwegen verzekerden eveneens vrij baan.

In Kiev

Bij het afkondigen en formuleren van het referendum was Julia meer gevoelsmatig dan rationeel te werk gegaan. Hoewel heel de wereld kennis had kunnen nemen van de toespraak van Volodja, zijn prominente aanwezigheid op het Rode Plein, alsmede van de verbranding van zijn duistere kant, riep de plotseling ontstane situatie bij velen ook gefronste wenkbrauwen en ongeloof op.

Voor lang niet iedereen was de bruit een Volodja geworden. Er kwamen zelfs reacties als:

"meehelpen de aarde bewoonbaar te maken door hem er zo snel mogelijk van te laten verdwijnen";

"zorg dat de schurk direct onze planeet verlaat";

"niet naar Den Haag, niet naar de Goelag, naar de verdoemenis ermee";

"vastketenen op de Triumphzug, voorop de Triumfal'nyy poyezd. Overleeft hij de 2200km, dan kan hij alsnog gefusilleerd worden";

"Onder aan een drone hangen en afschieten naar de Goelag of retour Iran".

De uitslag van het referendum zou wel eens, eufemistisch uitgedrukt: niet eenduidig "ja" kunnen zijn. Er huilden vele wolven, klaar om de schurk te verslinden. Het was maar goed dat Volodymyr bereid was Volodja een tijdje onder zijn hoede te nemen, zodat de gemoederen wat konden bedaren. Hoe kreeg je hem ongemerkt in Kiev? Hem in een Toepolev of Antonov daar afleveren was geen optie. De oorlog in Oost-Europa was weliswaar beëindigd, maar nu al met een eigen gevechtsvliegtuig over recentelijk nog vijandelijk gebied vliegen, zou voor deze of gene wel eens aanleiding kunnen zijn om de MH17 operatie te vergelden. De vrede met Oekraïne en de NAVO was nog niet eens getekend.

Daarom liet Julia in de locomotief van de "Zug zur Gefängnis", de triomftrein, een verborgen ruimte aanbrengen in de machinistencabine, waar VVV de dertien uur durende reis tot aan Kiev in het geheim door kon brengen, voor alle zekerheid vermomd als reserve tweede machinist.

Op Kyiv-Pasazhyrskyi verwelkomden duizenden de trein en werden de drie machinisten vervangen door Oekraïners. De Russische kwamen onder de hoede van Volodymyr. De menigte kon niet anders veronderstellen dan dat het medewerkers van Navalnaya betrof. Onopvallend werd VVV gescheiden van de twee anderen en in een aparte auto afgevoerd om veilig te worden opgeborgen in het hol van de leeuw. Daar in het commandocentrum wachtte hem een welkomstgesprek.

"Volodja, zo noem ik je in navolging van je moeder, hoewel een koosnaampje allerm minst bij jou past in de ruim zeventig jaar dat je leeft. Maar toch, je hebt nu iets teweeg gebracht dat de naam rechtvaardigt. Jouw zogenaamde 'speciale militaire operatie' is een speciale

operatie wijswording geworden. Hoe je zo'n switch hebt kunnen maken, mag een wonder heten. Ik hou het er maar op dat de Pinkstergeest over jou vaardig is geworden. Hoe dan ook, de Russische Federatie heeft een nieuwe (interim)-president en jij bent mij in de schoot geworpen. En laat ik op dat punt ook maar meteen glashelder zijn: je bent mijn krijgsgevangene.

Uit je toespraak bij het neerleggen van het presidentschap heb ik begrepen dat je na een intensief gewetensonderzoek, hebt gebiecht. Van je duistere zelf ben je pas verlost nadat je de penitentie volledig hebt volbracht. Gezien je leeftijd mag je hopen dat je daarvoor nog voldoende tijd wordt gegeven. Maar daar ga ik niet over.

Voorlopig zal ik je niet uitleveren aan het Strafhof in Den Haag, aan een Speciaal Tribunaal of een Agressiehof. Jij hebt voor Rusland het Statuut van Rome niet geratificeerd. Ik ga dus geen dingen doen die in jouw ogen illegaal zijn. Dat was aan jou voorbehouden met de schaamteloze schendingen van het Internationaal Oorlogsrecht. Bovendien kun je hier in de Oekraïne nog vele jaren de handen uit de mouwen steken bij het puinruimen en de wederopbouw. Een deel van je penitentie kun je op die manier voldoen." Volodymyr zag dat VVV hem in de rede wilde vallen.

"Moet ik nader in detail treden? Een excursietje maken langs de verwoeste woonflats, de martelruimtes, de massagraven van vermoorde burgers, ziekenhuizen en meer?" "Nee, nee, nee, beste Volodymyr, maar jullie", hij stotterde bijna om uit zijn woorden te komen, "Oekraïne heeft dat Statuut toch ook niet ondertekend."

"Nee, straatvechter. Je weet donders goed hoe dat komt. Wij zijn je veel te lang ter wille geweest in de hoop dat we je te vriend konden houden. Dat was zinloos, heeft averechts gewerkt en is vanaf vandaag ook absoluut afgelopen."

"Ik wil je niet tegenspreken, slechts mijn penitentie ten uitvoer brengen." "Ja, dat is mooi, maar daar zitten nog wel wat problemen.

Ten eerste de tijd die je rest. Ik zei het al: het is niet aan mij om daarover te beschikken in tegenstelling tot hoe jij dacht over leven en dood te mogen gaan.

Ten tweede: lang niet iedereen gelooft in de waarachtigheid van je transitie van de ene op de andere dag van dictator/autocraat tot democraat, laat staan holocraat.

Ten derde: de wereldorde is nogal veranderd sinds je staatsgreep.

Ten vierde: je hebt geen flikker meer te vertellen. Wellicht kun je ons nog wel over het een en ander informeren, maar in te brengen heb je niets meer. Waar bijvoorbeeld bevinden zich alle illegaal verkregen vaste en roerende goederen, de miljarden sommen geld en andere bezittingen van jou en je handlangers?

Heb je verder enig idee hoe we het recente schisma in de orthodoxe kerk tussen Kiev en Moskou weer ongedaan kunnen maken? Ken jij een geschikte opvolger voor de patriarch van Moskou? Geen wolf in schaapskleren of beter gezegd in pontificalia, maar een patriarch in de holocratische betekenis van het woord waar allen gelijkwaardig zijn."

"Volodymyr, met alles wat je noemt ben ik het eens. In nog geen twintig jaar, als me die al zijn gegeven, kan ik de penitentie volbrengen. Met die mentale pijn van onvolbrachte boete, zal ik deze planeet ooit moeten verlaten. Het kan lijken dat ik mijn vege lijf wil redden, maar kan slechts herhalen dat mijn inkeer oprecht is. Ik heb geen enkel recht van spreken. In de ontwikkeling van autocraat naar holocraat heb ik een hele fase overgeslagen, die van democraat, die heb ik zelfs verfoeid. Als het me toegestaan wordt, zou ik toch graag vertellen hoe mijn biecht tot stond is gekomen en wie mijn biechtvader was. En ja, ik heb wel enig idee hoe het schisma te herstellen. En wat de wereldorde betreft, beste Volodymyr, laten we het houden bij de Donbas, de Dnjepr en de toegang tot de Zwarte Zee."

"Ook nu, terwijl je zegt tot inkeer te zijn gekomen, geef je als krijgsgevangene blijk van een beschamende kokervisie gebaseerd op een achterhaalde geschiedenis. Ooit ja, hebben De Krim en de Donbas deel uitgemaakt van de Sovjet Unie. Ooit hé, maakten de Baltische Staten nog geen deel uit van Noord-Europa en was bijvoorbeeld Turkije nog geen lid van de NAVO. Ooit was je onbeschaamd cynisch over het leed dat je de hele wereld aandeed met het van huis en haard verjagen van vluchtelingen, ontheemding, met op leugens gebaseerde mobilisaties, onthoudingen van energie en wrede miskennis van mensenlevens. Ooit.., ach laat ik ophouden, op ooit kun je niet koersen. Als je blind vaart op ooit, kom je er nooit. Niets blijft hetzelfde, alles verandert, ook jij. Maar of dat laatste zo snel gaat en geloofwaardig is, gezien je geschiedenis, valt te bezien. Maar allez, ik geef je het voordeel van de twijfel, vertel." "Dank je, Volodymyr."

Met stijgende verbazing hoorde die zijn relaas aan.

"Wie is die man?"

"Hij heet Jeîntje. Hij is niet van orthodoxe huize en heeft zich ooit laten uitschrijven uit de katholieke kerk. De archondicaris van Prof. Ilias kan je waarschijnlijk wel meer gegevens over hem bezorgen, want Jeîntje had een diamonitorium."

Volodymyr veinsde daarvoor geen belangstelling te hebben, maar hij kon niet wachten om opdracht te geven deze man op te sporen.

"Schurken hebben meestal pech, Volodja, jij hebt geluk, maar daarmee ben je nog geen held. Dat was je geweest als je in 2000 bij je aantreden tot president had gedaan wat nu mogelijk wordt. Je hebt geluk omdat we je voorlopig uit handen proberen te houden van hen die je bloed wel kunnen drinken. Daarvan zijn er miljoenen, ook in je eigen land. We gaan dus iets

verbouwen aan je uiterlijk, zodat je onherkenbaar, ook buiten dit commandocentrum, mee kunt werken aan het opruimen van het puin en de rotzooi die je hier hebt veroorzaakt. Je kunt inrukken. Voorlopig ben je hier veilig. Julia en ik gaan de uitslag van het referendum onder ogen zien en jij mag ons laten weten hoe het schisma in de orthodoxe kerk hersteld kan worden en hoe we aan een nieuwe '*patriarch*' komen. Verder ben je uitgerangeerd, heb je nog slechts '*lege briefjes*' in te brengen en is het motto: koest houden."

Volodymyr drukte op een bel. Twee kleerkasten verschenen en sommeerden VVV te volgen.

Dat deed ie.

Volodymyr keek de bedremmelde na tot de deur dicht viel.

Het scheen tot hem te zijn doorgedrongen dat, wilde hij de penitentie ooit kunnen volbrengen, hij zich inderdaad gedeisd moest houden totdat de samenleving overtuigd was van de waarachtige motieven achter de vrede, van het herstellen van de schade die hij had aangebracht, zijn aftreden en de aanzet tot transitie naar holocratie. Hij had nog een lange weg te gaan. Hij was in Europa het obstakel geweest voor een nieuwe orde. Toetreding van de Oekraïne én de Russische Federatie tot de NAVO lag nu in het verschiet.

De Russische Federatie kon weer bij de geallieerden gaan horen, zoals ook voor 1918 het geval was. Europa zou één gezamenlijke unie kunnen worden met ieder lid haar eigen autonome en gerespecteerde grondgebied. Die Unie zou gaan bouwen aan wat Michael Gorbatsjov voor ogen stond.

Volodymyr gaf opdracht onverwijld op zoek te gaan naar de onbekende 'biechtvader'. Die had zich terug gehaast naar Thessaloniki met op zijn netvlies nog de beelden van de Mig29 KUB die met oorverdovend lawaai over hem heen door het luchtruim kliefde met daarin de president van de Russische Federatie. Die zou eerder landen in Moskou dan hij weer terug was in Thessaloniki.

Daar heerste tweede Pinksterdag opgewonden blijheid. In het hotel raakten liften bezet omdat mensen de straat op wilden om het nieuws te vieren. Straten stroomden vol, metro's bulkten uit, autoriteiten kwamen handen en voeten te kort om zo snel mogelijk hun commentaar te kunnen geven. Overal op de planeet verdrong men zich voor televisies en radio. Social media konden de content nauwelijks aan. De ene nieuwsuitzending volgde op de andere. De gebeurtenissen in Moskou op de avond van Pinkstermaandag bleven herhaald worden. Men kon niet genoeg krijgen van de optocht van voorbijtrekkende Russische roulettecabines met staatsbandieten, het overstappen in de triomftrein, de toespraken van de 'biechteling' en die van Julia Navalnaya Borisovna Abrosimova, de openbare crematie midden op het rode plein van het duistere ik van de afgetreden president, het opflakkerende rode schijnsel tegen de muren en torens van het Kremlin die het einde symboliseerden van

de bombardementen, raketinslagen, brandende woonhuizen, smeulende resten van puinhopen, van de oorlog in de Oekraïne.

Jeîntje kon zelf maar moeilijk bevatten dat hij een rol had gespeeld als barmhartige Samaritaan en 'biechtvader' en dat VVV inderdaad was begonnen aan zijn penitentie. Nog nooit in de geschiedenis had een pelgrimstocht zoveel mondiale impact als deze driedaagse. Geen wonder in Lourdes, Fatima, Kevelaer of welk oord ook, kon op tegen de invloed van de ontmoeting op de Heilige Berg tussen de twee pelgrimsgezellen. Een ontmoeting die voorkwam dat er nog eens duizenden doden en gewonden vielen. Voorkwam dat er dan weer bedevaarten werden gemaakt om genezing van krijgsinvaliden en troost voor het verlies van geliefden.

Jeîntje besloot door te reizen naar Berlijn om de geboortegrond van Apóvlitos te bezoeken, daar de doorkomst van de triomftrein met eigen ogen mee te maken en mogelijk nog een glimp op te vangen van VVV.

Aan de Dnjepr

De twee kleerkasten namen VVV mee naar een kamer zonder ramen. Daar moest hij op de enige stoel gaan zitten die de ruimte rijk was.

De twee gingen op afstand voor hem staan en observeerden hem langdurig. Het lieverdje vreesde het ergste. Toen de twee hem op enkele centimeters naderden en wijdbeens pontificaal voor hem gingen staan, liep het dun door zijn broek.

"Eerst maar eens in bad," opperde de grootste klerenkast.

De andere maande hem op te staan. Tussen beide in werd hij naar een wasruimte gebracht.

"Uitkleden," klonk het bevel. "Ja, dat ook, rukten ze zijn bevuilde onderbroek van het lijf.

"Stap er maar in, kameraad. Het water is lekker op temperatuur. Je bent wel wat gewend uit je opleiding bij de KGB."

Boven verwachting mocht je wel zeggen, ruim boven de 20 graden: goed te doen, een totaal andere behandeling van krijgsgevangenen dan in Rusland. Dankbaar keek hij omhoog naar zijn twee begeleiders die al aanstalten maakten om de ruimte te verlaten en niet van plan leken snel terug te komen.

Gaandeweg koelde Volodja af. Hij draaide de kraan boven hem open om wat warm water toe te voegen. Hij werd overspoeld door ijskoud water. Fluks stapte hij uit het bad de gladde vloer op. Op zijn blote plarken gleed hij uit en viel op zijn achterste, een bruinachtig spoor trekkend. De gealarmeerde begeleiders kwamen binnen en zetten hem op een stoel.

"Zijn smoel, laten we daarmee beginnen."

De een drukte zijn hoofd wat omhoog en naar achteren met een stevige hand onder zijn kin.

"Babyface, dat kan wel even duren voordat daar een fatsoenlijke baard op zit."

De stevige hand onder zijn kin kwam omhoog en bevoelde zijn gelaat. Hij kwam tot dezelfde conclusie als zijn maat. "Tja, dan zit er niets anders op."

Volodja had geen idee wat de twee nu gingen doen. Thuis hanteerden ze geheel andere, minder subtiele, maar transparantere methoden. Ging hij echt gemarteld worden?

Hij werd meegenomen naar een andere badruimte.

Volodja probeerde zijn Hannemanneke te bedekken met zijn handen. "Laat maar achterwege, bij zeventigplussers komt het wel vaker voor dat hun patronentas groter is dan het geweer, bovendien willen we je gedrocht wel eens zien." Volodja liet de armen langs zijn

lichaam hangen. Zo kon hij op de gladde vloer ook beter in evenwicht blijven, dan met de handen voor zijn 'edele' delen.

Zijn begeleiders draaiden aan twee kranen. Volodja stond met knikkende knieën voor een douchecabine. "Ga d'r maar in." Hij kreeg een zetje. De glazen schuifdeur ging dicht. Uit de sproeier boven zijn hoofd kwam een vreemd geluid, sissend als van lucht of gas. Werd hij vergast? Toen de vroegere straatvechter ineengekrompen het onvermijdelijke lag af te wachten, werd hij overspoeld met een heerlijke straal warm water.

"Goed wassen nu. Ja, ook je dunne haar en je kwallenkont. Of moeten we je komen helpen?" Volodja boende zoals zijn moeder vroeger in het kleine flatje schrobde op het wasbord.

"Kom er maar uit, afdrogen en deze kleren aan."

Lekker warm legerondergoed, wollen sokken in dezelfde kleur, soldatenpoetjes, maar ook een compleet Oekraïens Sld3 legeruniform, soldaat der derde klasse, lagen klaar. Weigeren het vijandelijke uniform aan te trekken, had geen enkele zin. Schoorvoetend en met tegenzin hees hij zich in het militaire kloffie.

Toen hij zich in het legerondergoed en uniform had gestoken, mocht hij plaatsnemen in een soort scheerstoel.

"Kop laten rusten op de hoofdsteen."

Alsof hij geschoren ging worden, werd hij ingezeept met een haargroeimiddel. "Hopelijk zien we over een week ter zake doende stoppels, anders zullen we je een kunstbaard moeten aanmeten." Als een soort hars kleefde het goedje op zijn gezicht. "Een week niet aankomen."

Daarna werd hij naar een kamertje geleid met een bed, tafel, stoel, wastafel en wc. Daar moest Volodja zich de eerste week vermaken, onzeker en dubbend over wat hem verder te wachten stond.

Op Kyiv-Pasazhyrskyi stond de triomftrein klaar voor vertrek naar Warschau. De perrons, hallen en andere ruimtes konden de belangstellenden niet herbergen die afkwamen op de ongekende feestelijke uitzwaaibijeenkomst van de Russische bandietenbende. Als bij een condoleance schuifelden de Oekraïners langs de zestig getraliede panoramawagens met in elk 95 apparatsjiks. Onafzienbare rijen trokken naar het station. Om zoveel mogelijk mensen gelegenheid te geven 'afscheid' te nemen van hun overheersers, besloot Volodymyr dat de trein acht extra uren bleef staan als een soort opbaring. Onbeschrijflijke taferelen speelden zich af. Nergens ter wereld ging ooit een bevrijding zo massaal gepaard met verwensingen, tranen, bulderend gelach, leedvermaak, dans, gebons en getrommel, vreugde, verdriet, muziek en graffiti. De autoriteiten bevorderden after party's in de stad en het hele land om het acht uur durende bevrijdingsfeest op en rond het station voort te zetten.

Tijden van doorkomst van de triomftrein op het traject Kyiv-Warschau gingen massaal viraal. De bevoorrading van de trein werd aangepast aan de geschatte duur van de reis. Het traject door de Oekraïne werd afgelegd in 'slow-motion', dat wil zeggen niet in de geraamde vijftien uur, maar in ongeveer een etmaal, zodat overal in het land kon worden uitgezwaaid. Veel slaap kreeg de reizigersbende niet. Zelfs 's nachts werden ze wakker gehouden door een duizend kilometer lang lint van juichende en feestvierende Oekraïners. Tot L'viv waren op de trein al wel vele projectielen als eieren en verfbommetjes afgevuurd, maar nog geen kogels. Toen suggesties in die richting op sociale media gingen circuleren, werden op L'viv Holovnyi de gepantserde ramen voorzien van stalen voorzetvensters. De reizigers konden niet meer naar buiten kijken, maar zaten veiliger voor de rest van hun reis door Polen, Duitsland en Nederland. Bovendien hadden ze meer dan genoeg gezien van de enorme ravages die ze hadden veroorzaakt tijdens hun Speciale Militaire Operatie.

De spooktrein passeerde de mensenmassa op station Holovnyi. Binnen weerklonken de projectielen die op de Triumfal'nyy poyezd neerkwamen als inslaande kogels en roffellend onweersgedonder. Waar ging dit eindigen voor de angstige gevangenen die onwetend werden gelaten over wat hen verder nog te wachten stond.

Over de hele planeet volgde men de tocht rechtstreek op televisie en sociale media. Indringend werd gewag gemaakt van de overgang van de barbaarse 'middeleeuwen' naar een nieuw tijdperk.

Stond dat er inderdaad aan te komen?

Jeïntje was op tijd in Berlijn om daar met eigen ogen de 'Zug zur Gefängnis' langs te zien komen. Een glimp opvangen van de pelgrim waarmee hij nog geen twee dagen geleden op Athos had gelopen, was onmogelijk.

Hij probeerde zich voor te stellen hoe de biechteling er aan toe was. Het was vast geen pretje om in het gezelschap te zitten van zijn vroegere handlangers die hij zo'n enorme loer had gedraaid.

Hoe zou hij zich de ruim tweeduizend kilometer staande houden? Julia zou hem toch wel apart hebben laten zetten? Maar hoe kon dat in die volledig afgesloten, gepantserde wagons? Natuurlijk hij was een ploert geweest, maar hem zomaar tussen bloeddorstigen zetten? Verzonken in die gedachten kroop de trein aan hem voorbij op Berlin Hbh. Hij moest Volodymyr vertellen wat hij op Athos had meegemaakt met de ex-president van de Russische Federatie. Wie weet, kon hij nog ergens uit de trein worden gehaald.

Volodymyr moest op de hoogte worden gebracht.

Bij het verlaten van het station werd hij op zijn wenken bediend. Een vriendelijke mevrouw in gezelschap van een jonge man sprak hem aan.

"U bent Jeîntje"?

"Ja, dat ben ik, en jullie?"

"We komen uit Kiev om in opdracht van onze president u te vragen of u hem wilt informeren over de gebeurtenissen die u hebt meegemaakt met Vladimir Vladimirovitsj P op de skite Prof Ilias."

De twee legitimeerden zich. Het leek allemaal te kloppen. Jeîntje schrok al niet meer zo snel van onverwachte dingen.

"Laten we in het stationsrestaurant wat drinken, dan kun je er rustig over nadenken", stelde de jongeman voor. Ook al omdat het verzoek volledig paste in de plannen van Jeîntje en de twee vertrouwd en correct overkwamen, was het besluit snel genomen en stapten ze in de gereedstaande limousine om linéa recta naar Kiev gebracht te worden.

Daar werd hij met alle egards ontvangen door Volodymyr. Onder het diner dat hem werd aangeboden vertelde Jeîntje wat hij op Athos met VVV had meegemaakt.

De zeer geïnteresseerde Volodymyr luisterde vol verbazing naar iets wat normaliter slechts in Bijbelse verhalen voorkomt, alsof ook hier bovenaardse krachten meespeelden. Een secretaris noteerde alles en een memorecorder legde het verhaal tot in detail vast. Jeîntje kreeg een kopie met de toezegging dat het verslag op papier eveneens voor hem ter beschikking kwam. Hij kreeg logies aangeboden in het Mirrors Design hotel en zegde toe de eerstkomende dagen ter beschikking te blijven van Volodymyr.

Vreemde gewaarwording dat de oorlog voorbij was en iedereen weer rustig de straat op kon waar vooral in de buurt van de Dnjepr nog veel achtergebleven oorlogstuig als mijnen opgeruimd moest worden en beambten bezig waren de restanten van de wandaden ter documentatie vast te leggen.

In het commandocentrum informeerde Volodymyr hoe ver het stond met VVV.

"Kan Volodja al de straat op?"

"Uitmonstering oké, face nog niet. Baard vraagt nog wat opvullende plakkerij."

Op de zoveelste dag van zijn rondzwervingen door Kiev zag Jeîntje aan de oevers van de Dnjepr een reinigingsbrigade bezig met het opsporen en opruimen van mijnen, bom- en raketscherven. Hij toonde zijn toelatingsbadge en mocht van de voorman de werkzaamheden van meer dichtbij op beeld vastleggen. Hij mengde zich tussen de mannen in uniform.

Bezig met filmen werd Jeîntje plotseling fluisterend aan gesproken.

"Jeîntje, Jeîntje, Jeîntje, ich bin 's, ich bin 's. Hör zu, erkennst du mich? Hör zu, ich bin 's, erkennst du meine Stimme. Guck mir in die Augen, ich bin 's: Ihr Pilgerbegeleiter, Vladimir." Alsof hij een geest zag, deinsde Jeîntje achteruit. Hij keek in een besmeurd en bebaard gelaat met een stem als van Vladimir. Hij zocht de ogen om ze te doorgronden. Het wás Vladimir in de gedaante en outfit van een Oekraïense Soldaat 3e klasse.

"... Vla di mir", bracht hij hortend uit. Nu werd het toch wel al te gortig.

"Hoe ben je hier terechtgekomen, zat je niet in de trein? Meine Güte!"

"Zurück bleiben", klonk de stem van de voorman als in de metrostations van Berlijn. Oké, rustig terugtrekken, want de voorman kwam op hem af. Hij voelde de hand van Vladimir aan zijn arm trekken, gaf een geruststellende knipoog, trok zich los, filmde het tafereel en mompelde wat onverstaanbaars naar Volodja.

Die zou toch allang in Den Haag zitten. Wat deed hij hier eigenlijk? Deze Pinksterdagen hadden ook zijn geest flink in verwarring gebracht. Vladimir in Oekraïens soldatenuniform. Terug naar Volodymyr om opheldering te vragen. Hij was toch niet van de ratten besnuffeld. Nauwelijks vijftig meter verder werd hij bijna van de grond getild door een enorme knal rechts achter hen. In een reflex omkijkend zag hij een walmende rookpluim opstijgen uit een knetterend vuurwerk. Jeîntje rende terug. In de brokstukken van de ontplofte mijn lag een kronkelende arbeider. De opruimingsbrigade probeerde de getroffen kameraad bij te staan.

De voorman telefoneerde om een ambulance.

Wat Jeîntje zag, zou hij zijn leven lang niet vergeten. De samentrekkingen werden langzaam minder tot het leven uit zijn pelgrimsgezel geheel verdwenen was. De 'biechtvader' moest toezien hoe de penitent roerloos en uiteengereten in een bloedbad aan de oever van de Dnjepr tot rust was gekomen, de rivier die hij tot de zijne had willen maken. De grens tussen Oekraïne en Rusland was de scheidingslijn geworden tussen Vladimirs leven en dood. Een onverhoedse, onoplettende beweging, mogelijk onwillekeurig zwaaiend met de arm waarmee hij Jeîntje trachtte bij zich te houden, was hem noodlottig geworden.

De barmhartige Samaritaan stond als aan de grond genageld. Een auto stopte naast hem. De uit Berlijn bekende dame stapte uit en gebaarde in te stappen. Achter het stuur zat de jongeman. Hij werd afgezet bij zijn hotel aan de Shevchenkivskyj.

In de suite wachtte Volodymyr.

Vriendelijk en kordaat deelde hij mee dat vijf mensen op de hoogte waren van het heengaan van, zoals hij het uitdrukte: *'voorheen president VVP van de Russische Federatie'*. Navalnaya was eveneens op de hoogte gebracht. De wereld moest voorlopig in de veronderstelling

blijven dat VVP in Den Haag was gearriveerd, totdat zijn opvolger kon beschikken over de stoffelijke resten en de tijd rijp was om dat wereldkundig te maken.

"Kun jij ook zo lang je mond houden? De oorlog is ten einde. De wederopbouw moet beginnen. Je kunt nu terug gaan naar Berlijn om daar stand-by te blijven. Je mag je intrek nemen in hotel Adlon Kempinski."

Nog helemaal in beslag genomen door wat hem zojuist was overkomen, zat Jeîntje in de taxi op weg naar het vliegveld.

Voor de opperrechter

Bij de grensovergang naar het Holoversum was Volodja al uit de lange rij migrerenden gepikt voordat de geïnteresseerde zielen het in de gaten hadden. Terwijl de reguliere nieuwkomers en slachtoffers van oorlogsgeweld zich nog schuifelend voortbewogen om zich te melden, zat de schurk of held al in het Secretariaat

Daar zou het Drie-eenheidstribunaal uitmaken in welke van die twee hoedanigheden Volodja verder in de eeuwigheid zou verblijven.

De zitting was hermetisch afgesloten van het toenemend aantal zielen dat zich verdrong rond het Secretariaat. Ook de delegatie die bij de VTD audiëntie aanwezig was geweest, moest samen met Aleksej lijdzzaam de uitslag afwachten. Met Raisa en Michail werd hen wel een plaatsje vooraan gegund. Het was muisstil in het Holoversum rondom de zitting. Iedereen deed zijn best om iets op te vangen. Ook binnen heerste stilte. Vader zweeg en observeerde Volodja lange tijd. Zoon en Geest aanschouwden hem intimiderend. Iedereen had zijn eigen gedachten.

Plotseling ontstond er rumoer. Het gerucht zwol aan en rolde over de menigte naar voren: *‘Een hooggeplaatst plaatsbekleder op aarde van de Heilige Drie-eenheid verblijft in de wachtkamer.’*

Saai was het nooit in het Holoversum, maar in deze postvaccinatieperiode was het meer dan vermakelijk, een zegen. Niemand wilde ook maar iets missen van wat er gebeurde. In de wachtkamer probeerde de pas gearriveerde zich onzichtbaar te houden. Dat was normaliter voor een ziel geen probleem, maar deze asiel”zoeker” had nog geen status. Het Secretariaat deed ook geen enkele moeite om de arme ziel af te schermen. Transparantie gold als één van de belangrijkste normen of zoals Gorbatsjov het noemde: glasnost. Het duurde dus niet lang of het ging als een sissende voetzoeker door de menigte: Meester is het, de vroegere aartsbisschop, biechtvader en soul mate van Volodja.

"Het vaccin werkt sneller dan ik ooit de marathon heb gelopen," merkte Jules op. "Jij de marathon gelopen? Dat hadden ze in Rotterdam graag meegemaakt, makker," reageerde Bram.

"Ja, misschien hadden ze daar nog wel meer van genoten dan van de snelheid waarmee jouw huwelijk met Nelie op de klippen liep."

"Jongens, jongens, zo kan ie wel weer," bemoeide Ien er zich mee. "We gaan een historische afrekening meemaken en jullie zijn kleinzielig bezig met elkaar vliegen af te vangen. Niks hier grote zielen, kleine zielen. Twee miezerige, zelfvoldane, brute, criminele, moordzuchtige,

eigengereide despoten zijn gevallen. Laten we ons daarop concentreren." "Zo is het, applaus," riep Juliana op.

Terwijl Meester zich in de wachtkamer verbeet van woede en Volodja in het secretariaat steeds onrustiger werd, straalde langdurig een schitterend applaus door het Holoversum. "Het gaat goed komen met onze geboortegrond," stelde Els gerust. "Te beginnen in Europa ontstaat er eensgezindheid. Na de eerste en tweede wereldoorlog, de koude oorlog en de inval in de Oekraïne, wordt dat deel van de wereld eindelijk één. Dat zal een immens constructieve uitwerking hebben op de rest van de wereld. Wij hier, uit de tijd en er dus niet meer aan gebonden, zullen het meemaken dat de aarde bewoonbaar wordt en blijft voor alles wat erop leeft. Uiteindelijk zal iedere sterveling dat beleven, zij het veelal hier."

De verzamelde zielen lieten de wijze woorden van Els tot zich doordringen. In die stilte werd de spanning in het Secretariaat buiten bijna voelbaar.

Volodja was zich steeds minder op zijn gemak gaan voelen. De aanvankelijke opgetogenheid over de razendsnelle, nagenoeg pijnloze overgang naar de altijddurende geestelijke toestand, bleek wat voorbarig. In gewenste vorm was die pas bereikt als het Secretariaat hem die verleende.

Hij probeerde Vaders stilzwijgen te doorgronden. Soms meende hij begrip te zien, dan kon het toch ook wel weer afkeer wezen. Straalde hij warmte uit of koele afschuw, toenadering of ijskoude afwijzing, aversie of affectie, haat of liefde, walging of toch enig begrip. Hij raakte tenslotte zodanig gefascineerd en gebiologeerd, dat hij niet meer wist hoe hij het had.

Ondoorgrondelijk was zijn mystieke opponent.

Volodja voelde zich onzeker worden in deze ongemakkelijke situatie. Werd hij geacht iets te zeggen. Als bij vorsten moest hij toch gewoon afwachten tot hij toestemming kreeg het woord te nemen. Wat was hier het protocol? Hij keek om zich heen. Vader werd geflankeerd door Zoon en Geest. Die gaven ook geen teken dat hem wijzer maakte. Duidelijk werd hem wel dat tijd hier geen rol speelde. Hij keerde terug tot het aanschouwen van Vader. Zou hij nader tot Hem moeten komen? Hij verzamelde moed. Toen hij aanstalten maakte, ging er een schok door hem heen alsof hij geraakt werd door een taser. Hij kende zijn plaats.

Vader nam het woord.

"Volodja... ja, ja. Volodja werd je door je moeder genoemd in je jeugd. Maak ons deelgenoot van je doen en laten vooral uit de periode toen je dictatoriale macht uitoefende." Zijn doen en laten.

Eerst maar eens zijn doen.

Over zijn laten had het Secretariaat wellicht al een duidelijke, zij het nog onuitgesproken, mening.

"Aangetreden ben ik op 31 december 1999. Boris ben ik opgevolgd nadat hij niet in staat was gebleken de Unie van Socialistische Volks Republieken, de USSR, te herstellen die zijn voorganger Michail prijs had gegeven.

Mijn opdracht was: herstel de USSR. Toen me dat niet snel genoeg lukte, zelfs niet met een speciale militaire operatie, werd deze Pinksteren de geest vaardig over me. Voor mijn getrouwen was dat reden me te verbannen, op pelgrimstocht te sturen. Ze pleegden de facto een staatsgreep. Mogelijk had een inniger samenwerking met Xi dit alles kunnen voorkomen. Echter mijn indruk was ook, maar misschien is dat te snel door de bocht, dat U het met mijn tegencoupe wel eens was. Voor het voldoen van mijn penitentie hebt U me weinig tijd gelaten. Wellicht was mijn einde zo abrupt, omdat U vond dat ik mijn rol in het bewoonbaar maken van planeet aarde uiteindelijk voldoende had volbracht. Hoe dan ook, U zult Uw gerespecteerde redenen wel hebben gehad om rigoureuus in te grijpen en mij op te roepen om hier verantwoording af te leggen. Dat had ik liever in de Doema gedaan, al acht u dat geen democratische vertegenwoordiging in de eigenlijke betekenis van het woord."

"Inderdaad en zo kan hij wel even," onderbrak Geest hem.

"Er had nooit een speciale militaire operatie mogen komen. Wij zagen ons genoodzaakt om er een Speciale Hemelse Operatie tegenover te zetten. Als je nog mocht denken dat je zelf de beslissing hebt genomen om je geweten te onderzoeken, te biechten, de penitentie te volbrengen en je duistere ik te cremen, dan zullen we je meteen uit de droom helpen.

Dat je klein van stuk bent is je niet aan te wijven, wel dat je een miezerige bekrompen geest hebt ontwikkeld en niet verder keek dan, laat ik het zo zeggen: je Hannemanneke lang is. Als crimineeltje in Leningrad keek je al weinig verder dan je eigen straatje en grauwe, grimmige buurtje. De kans om een open, vrije geest te ontwikkelen, heb je ruimschoots gehad, maar je koos voor messentrekkerij, dieverij, afpersing en knokpartijen. Je meldde je op zestienjarige leeftijd aan als KGB vrijwilliger bij de geheime dienst. Van kantoorbediende kwam je bij de contraspionage. Als apparatsjik maakte je deel uit van het USSR netwerk van verklikkers, verraders en geheime informanten, een wereld gebaseerd op angst en wantrouwen. Dat je een schurk bent geworden, is niet puur het gevolg van een pechvolle jeugdgeschiedenis. Het achterbakse, blufferige karakter waarmee je opklom tot eerste man, heb je jezelf aangemeten. Als je straks dit Secretariaat verlaat, zul je mogelijk Michail tegenkomen. Hij bouwde wel een glasnostisch karakter op en een geest van lef, openheid en creatieve passie voor constructieve hervormingen ten bate van de bevolking. Hij bleef niet steken in een

jeugd die hij net als jij, doorbracht onder communistisch regiem. Ook jij had andere keuzes kunnen maken.

Dat heb je niet gedaan.

Jij was bezig met leugens, onderdrukking, stiekeme klikvorming en kongsi's, vergiftigingen, moorden en schendingen van oorlogsrecht, met pogingen achterhaalde perioden uit de geschiedenis nieuw leven in te blazen. Nieuw leven? Vernietiging van de planeet!!

Je bent een misbaksel die zijn opdracht als wereldleider: *de aarde bewoonbaar maken*, negeerde en uit was op kortzichtige reparatie van macht. Wat jij de speciale operatie wijswording noemt en onbeschaamd aan jezelf toeschrijft, is werk van hier, het Holoversum. Je pelgrimsgezel heeft zich voor je ingespannen, zodat je uiteindelijk kwam tot een gewetensonderzoek, ging biechten en je de penitentie voldeed. Momenteel is men op aarde bezig die te verzilveren. Ik kan je zeggen: die operatie gaat lukken. De Russische Federatie met haar vazalstaten komt onder de vleugels van een integraal Europa. De bevolking wordt bevrijd van al je criminele, miserabele kompanen. Niet eigen belang en destructie, maar algemeen belang en constructie zal het leidende principe zijn bij de opbouw van een holocratisch openbaar bestuur." Geest hield in alsof ze een ingeving kreeg.

"Ik krijg net door dat iemand uit KGB en kerkelijke kring in de wacht staat om hier net als jij eindverantwoordelijkheid af te leggen. Hij komt aan de beurt als we klaar zijn met jou. Tijd is hier geen issue."

Iemand van de vroegere KGB en religieus? Dat kon Volodja niet rijmen. In razendsnel tempo doorspitte hij zijn geheugen. Wie kon hem gevolgd hebben? Tussen de arbeiders van de opruimingsdienst had hij geen bekenden ontdekt.

Focussen, nu even niet laten afleiden. Zijn pleidooi was allesbepalend op dit moment, want het beeld dat in deze eindafrekening overheerste, was niet gunstig.

Misschien had hij zijn hand overspeeld. Met het verloochenen van zijn karakter kwam hij sowieso nu niet ver. Als er nog wat te winnen viel, dan had hij slechts kans door zijn belangrijkste troef uit te spelen. Het ging er nu om.

Dit was Het Laatste Oordeel, het erop of eronder, nu ging het om het echie. Het werd menens. Dit was zijn laatste kans. Niets van wat zij als Geest te berde had gebracht, kon hij weerleggen. Hij ging de tegencoupe uitspelen.

"Op geen enkele wijze wil ik u tegenspreken," richtte hij zich tot elk van de drie gedaanten. Onbewogen hoorden Vader, Zoon en Geest hem aan.

"Beter ten halve gekeerd, dan te hele gedwaald, is ook volgens U een uitdrukking die ertoe doet. Mag ik me daar op beroepen. U merkte al terecht op," hij wendde zich tot Geest, "dat

ik mijn geweten op orthodoxe wijze heb onderzocht. Op onorthodoxe wijze heb ik daarna gebiecht. Het was een zelf martelende foltering en pijniging. Alles heb ik eruit gegooid. Ik heb me totaal gereinigd. Daarna heb ik me vermand. Snel heb ik alle noodzakelijke maatregelen getroffen om de tegencoupe mogelijk te maken. Ik keerde, om in Bijbelse termen te spreken, mijn vijanden de andere wang toe. Navalnaya heb ik aangesteld tot interim-president, de oorlog beëindigd en de schuldigen opgebracht. Bij het voldoen van het laatste stukje van de penitentie greep u in," richtte hij zich tot Vader.

"Inderdaad, Volodja, niet ik alleen, maar wij als Drie-eenheid, hebben je tot ons geroepen. Het is genoeg geweest. Je laatste pleidooi maakt geen enkele indruk. Zoon zal je uitleggen waarom niet."

"Met je laatste verweer," beet Zoon hem fijntjes toe," maak je het alleen nog maar erger, Volodja. Je bevestigt er je kwalijke karakter mee, je verwrongen geest en miezerige stijl om problemen te lijf te gaan."

Hij pauzeerde even om bij Volodja de woorden goed te laten doordringen.

"Hier werkt dat niet," vervolgde hij.

"Zo op het eerste oog, zou een aardse rechter kunnen denken, je pleidooi aanhorend: inderdaad daar zit wel wat in. Feitelijk is het waar: hij heeft gebiecht, de penitentie trachtten te volbrengen, spijt betuigd, de onrechtmatige oorlog beëindigd, de Russische Federatie een nieuwe president geschonken, vijanden de andere wang toegekeerd, schuldigen opgebracht.

Zo'n man is eerder held dan schurk, zou hij kunnen denken.

Maar hier sta je voor de Hoogste Rechter, en die gaat na of achter die feiten ook een adder schuilt. Als dat het geval is, ontkomt Hij er niet aan ook die boven tafel te brengen. Dan kan het zijn dat Hij oordeelt: het waren wanhopige pogingen om zijn eigen vege lijf te redden.

De mens wikt. Maar Hij beschikt.

Voordat we dat doen, brengen we eerst de adder voor het voetlicht, want die is er. Zij, Geest, is daartoe het meest geëigend. Daarna krijg jij het laatste woord en zal Vader het vonnis uitspreken."

Volodja pijnigde zijn geest. Fysieke vermogens stonden hem niet meer ten dienste.

Trouwens wat had hij er mee moeten beginnen in het aanschijn van de Drie-eenheid.

Geweld inzetten was een gepasseerd station.

Waar doelde Zoon op? Hoezo een addertje achter de feiten?

Jeîntje? Zou hij Jeîntje bedoelen? Ja, die had wel invloed op hem gehad, maar zijn besluiten afdoen als hoogstens opgewekt gedrag, deed hem geen recht.

Uit eigen vrije wil was hij tot zijn laatste daden gekomen. Die eeuwenoude discussie te berde brengen: of er sprake is van vrije wil of bepaald zijn, in dit geval door Jeîntje, dat ging te ver. In de laatste fase van zijn leven, vanaf Pinksteren, had hij zelfstandig en in vrijheid de beslissingen genomen en de gekozen daden uitgevoerd.

In de afweging om tot het laatste oordeel te komen, zou dat toch de doorslag moeten geven. Zijn uiteindelijk constructieve handelswijze moest toch zwaarder wegen dan alle destructieve daden daarvoor. Beter ten halve gekeerd, dan....

Mocht de Opperrechter vinden dat hij bepaald was in zijn handelen, dan moest hij zo wie zo vrijgesproken worden, want dan kon hij er niks aan doen, dan had hij gehandeld volgens de natuurwet van determinatie.

Hij had óf in vrijheid gehandeld óf was gedetermineerd. In het laatste geval was hem niets aan te rekenen en had hij gewoon pech gehad. In het eerste geval moest afgewogen worden wat zwaarder telde: zijn daden uit de eerste zeventig jaar of die in zijn laatste dagen toen hij ten hele gekeerd was. Dat moest hij goed vasthouden als hij het laatste woord kreeg.

Geest onderbrak zijn gedachtegang.

"Volodja, we hebben je rustig laten nadenken. We weten wat er in je brein omging. Kennelijk is het niet tot je doorgedrongen wat we je zojuist vertelden: tegenover jouw speciale militaire operatie hebben wij een speciale hemelse gezet. Op Pinkstermorgen ben je ingeënt met het VTD-vaccin, een vaccin tegen destructie. Op advies van de jou welbekende Raisa kreeg je voor de zekerheid een dubbele dosis. Daarom was je zo overstuur en ontregeld. Je riep de hulp van je Otets in. Je maten hebben je bedrogen, een coup gepleegd en verbannen naar Athos.

Je '*vrije wil gedachte*'? Je was onder invloed van ons vaccin.

Afwegen wat zwaarder telt, je destructieve of je constructieve tijd, is dus niet aan de orde. Je hebt in de laatste fase van je leven niet uit vrije wil gehandeld. Je hebt bovendien geluk gehad dat je een 'barmhartige Samaritaan' ontmoette, een welwillend luisterend mens, die belangeloos optrad als ware hij je mental coach.

Er zullen ongetwijfeld mensen zijn die je een held vinden en wel een standbeeld voor je willen oprichten, maar het merendeel van de mensheid heeft je ervaren als schurk. Als er al ergens beelden voor je zijn opgericht, dan zou het ons niet verbazen dat die weer worden neergehaald.

Hoe dan ook, dat bepaald niet ons vonnis, evenmin laten we ons leiden door het aantal decibellen aan stemmen ten gunste van jou dat mogelijk op aarde wordt uitgebracht. Hier maken de grootste schreeuwers, de brutaalsten, de dienst niet uit. Hier telt de waarheid."

Dit leek totaal verkeerd af te lopen. Waar ging dit naar toe, kronkelde het door Volodja's brein. Even maar niet over nadenken, want alles wat hij dacht werd kennelijk ook onmiddellijk zichtbaar voor het Secretariaat.

"Dat klopt, Volodja. Bespaar je de moeite. In tegenstelling tot de bedorven rechters die jij aanstelde en aan een lijntje had, heb je hier te maken met rechtschapenen. Op aarde geldt wellicht: schurken hebben pech, helden hebben geluk. Hoe dat hier zit? Wij proberen tegen deze filosofische kwestie genuanceerd aan te kijken.

Jij was bij het volle verstand toen je lid werd van de jeugdbende in Leningrad. Volledig bij je positieven was je ook toen je daar uitstapte, omdat je bendeleider in de gevangenis belandde. Je besloot te gaan judoën en bij de pioniers en de Komsomol te gaan, waar je al snel een leidersrol op je nam. Onder de indruk van spionageverhalen en -films, zocht je aansluiting bij de geheime dienst.

Dat zelfzuchtige patroon loopt als een rode draad door je leven. De zelfstandig genomen besluiten waren ingegeven door alles wat er om je heen gebeurde. Dat kan als verzachtende omstandigheid worden aangemerkt, maar je had ook een andere keuze kunnen maken." Geest nam een lange pauze.

"Zou hij dan toch geluk hebben? hield Volodja zich vast aan de laatste strohalm.

"Echter", vervolgde geest, "ze werden mede ingegeven door eigenbelang. Je daden, Volodja, waren een mengelmoes van vrijwillige besluiten die bepaald werden door je omgeving, je geschiedenis en berekenende eigenbaat. Je bent inderdaad een product van veel. Je hebt een tragische voorgeschiedenis. De waarde die in jou zat, zoals in ieder mens, is vertroebeld door je verleden. Het waarom daarvan heb je nooit tevoorschijn gehaald, zodat je intrinsieke waarde verborgen bleef. Zoals je van je pelgrimsgezel hebt gehoord, is de zin van het leven het ontwikkelen van een gewetensvol karakter. Jij hebt je geschiedenis niet onder ogen gezien en dus de waarde in je zelf niet teruggevonden. Jij ontwikkelde een gewetenloos karakter.

Dat karakter zat in de weg om een heldhaftig wereldleider te worden, die de aarde bewoonbaar helpt maken en houden voor mens, flora en fauna.

Michail was wel zo'n constructieve, dienende leider.

Maar het gaat hier nu niet om Michail. Ik noem hem als referentie. Die voorganger was een aanbevelenswaardig voorbeeld, dat je had kunnen volgen. Dat deed je niet. Je maakte een andere keus, een criminele. Daarin toonde je misdadige standvastigheid. Je uiteindelijk wijze constructieve gedrag, was niet jouw verdienste, maar had je te danken aan het VTD vaccin.

Wij vinden je dus geen held.

We achten bewezen dat je een schurk bent die geluk heeft gehad.

Er is getracht al je kameraden luxueus over te brengen naar Den Haag. Zij die de reis overleefd hebben, zijn in strikte afzondering overgeplaatst naar een extra beveiligde gevangenis verspreid over de planeet. Conform internationaal oorlogsrecht, dus menselijk en zonder foltering, kunnen ze daar hun berechting afwachten en straf ondergaan. En jij...? Die dans ben jij ontsprongen. Jij had het geluk te ontploffen tijdens het voldoen van de penitentie.

Is dat standbeeldwaardig? Als het in Moskou was gebeurd, misschien wel. Maar in Kiev? Wat denk je zelf?

Oké, we zien het al. De conclusie heb je al getrokken.

Inderdaad, zo denken wij er ook over. Je hebt uit vrije wil gehandeld tot aan de vaccinatie.

Voor al het constructieve dat je daarna deed, mag je zeggen dat je gedetermineerd was. Voor het eerst zijn we het met je eens. Je krijgt nu het laatste woord." Volodja hoefde niet lang na te denken. Hij zweeg.

Vader kon het vonnis uitspreken.

"Wijs, Volodja. Zoon en Geest schilderden je af als een monsterlijke megaschurk met heldenambities. Je ziet af van het laatste woord. Je verweer heb je opgegeven, verstandig.

Hun aanklachten en verklaringen zijn niet langs je heen gegaan.

Schurk of held, het maakt niet uit. In het Holoversum is niets zwart-wit, ook niet de kwestie vrije wil of bepaald zijn. Je hebt het begrepen.

Dat nemen we in ons vonnis mee. Het vaccin lijkt echt te werken. Nu je bent gestorven, is het opgenomen in je astrale zijn. Wijs geworden ga je straks verder het Holoversum in. Of daar sprake is van hemel, vagevuur en hel, zoals in Christelijke kringen onuitroeibaar wordt verkondigd? Geen van drieën, verklap ik je. Slechts op aarde creëren mensen hellen. Jij was één daarvan.

Nee, ik kan je niet eens naar de hemel, vagevuur of hel sturen, want zoals gezegd, die bestaan hier geen van drieën. Eén daarvan kan dus ook niet het vonnis zijn. Je gaat gelijkwaardig aan alle andere zielen, het onmetelijke Holoversum in.

Wij veroordelen je tot eeuwige eenzijdige verbondenheid met planeet aarde. Je zult er nooit los van komen. Zonder er iets mee te kunnen, zal het eeuwig in je blijven spoken. Mocht je stilletjes denken dat medezielen daarin verlichting kunnen brengen, die omgang is je onthouden. Het is onmogelijk je aan te sluiten bij audiëntiezielen of andere delegaties, groeperingen of individuele zielen. Het enige perspectief dat we je kunnen bieden is: hoe constructiever de planeet bestuurd gaat worden, des te draaglijker dit vonnis voor jou gaat worden, maar daar heb jij geen enkele invloed meer op. Je kunt je dicht bij het Secretariaat ophouden of je ervan verwijderen, maar waar dan ook in het Holoversum, bevrijd van slopende gedachten aan de planeet zul je nooit zijn. Daar moet je het mee doen, dit is onze uitspraak."

Volodja kon uiteraard nog niet beseffen wat dit oordeel voor hem inhield.

De schare zielen buiten het secretariaat ontving hem in stilte, zonder stralen. De vele ex-politici, ex-publieke bestuurders, de audiëntiezielen, de inenters van hiervoormaals vrouwelijke kunne en hotemetoten als Boris, George, Mao en dergelijke, weken zwijgend uiteen om hem door te laten. Als door een haag liep Volodja spitsroeden tot hij verdween in de krochten van het Holoversum.

In de triomftrein

Niet echt op hun gemak, maar comfortabel in luxe rijtuigen gezeten, gleden de uitgerangeerden door de Oekraïne. Ze keken hun ogen uit op de ravage die ze door het hele land hadden aangericht. Doof voor de scheldkanonnades, raakten hen de eierdooiers net zo min als ooit het in de loopgraven wegdruipe bloed van gesneuvelden. Tot L'viv was het een reis als in de Glacier Express voor ze geweest. Het vervolg door Polen, Duitsland en Nederland werd van een geheel andere orde. Uit veiligheidsoverwegingen zaten de op dood spoor gezetten verder achter geblindeerde, gepantserde ramen. Zich oriënteren op de buitenwereld werd onmogelijk. Gingen ze verder westwaarts of vanaf L'viv juist terug naar het oosten, richting Goelag? De onrust nam toe. Hun blikken beperkten zich tot de tronies om hen heen. Daar werd je niet vrolijker van. Voor afleiding waren ze aangewezen op elkaars argwanende, vaak verlopen koppen. De kanjer van een rode zuipneus van Anatoli viel nu pas op. Je kon beter de dames van plezier in de peepshowcabines voor ogen houden, dan de snotterbellen die Dimitri onopvallend aan zijn mouw probeerde weg te vegen, de hangbuik die ongegeneerd over de broekriem van Boris rolde, de waterige priemoogjes die Ivan het zicht bemoeilijkten, de dikke speknak die Roman het opzij kijken belemmerde, de miezerig zwijgende zuinige lipjes van Ilja of de gegroefde rimpelkop van Mykhail. Verstoken van vermaaks-, genots- en communicatiemiddelen werd de sfeer in de rijtuigen grimmiger. Armpje drukken werd strak aankijken en wachten tot de ander de ogen neersloeg. Net zo armmoedig als het eerste spelletje. Elkaar beloeren werd de schlemielige meelijwekkende bezigheid. Vroegere verbondenheid maakte plaats voor haat. Meester onderkende, als geclassificeerd KGB agent, het sluipende gevaar van een ophanden zijn de uitbarsting. Hij verhief zich van zijn zetel en ging pontificaal aan het begin van de wagon staan. Zonder gewaad en kerkelijke attributen maakte hij geen hogepriesterlijke indruk. Voor zijn medereizigers was het ook niet eenvoudig in de kalende, gezette kolos met onverzorgde witte lange baard, ontdaan van alle bisschoppelijke versierselen, de aartsbisschop te zien. Geen van de generaals, kolonels, admiralen en wat verder de wagon bevolkte, was onder de indruk van de man op leeftijd. Hij sprak niet meer tot de verbeelding. Zijn vroegere gezag om anderen te leiden had zonder pontificalia niets om het lijf.

Meester kreeg de mannen niet stil.

"Hou toch op Goendjajev, we hebben nu wel iets anders te doen. Trouwens je kunt slechts één wagon bedienen. Niemand kan van de ene naar de andere wagon en de intercom is uitgeschakeld. Ga zitten en laat aan ons over hoe we het beste kunnen reageren op deze onbetamelijke situatie."

Sergej, beoogd presidentieel opvolger, kreeg een daverend applaus. Meester droop af. Dit was een ultieme vernedering. Hij werd aangesproken met zijn wereldlijke achternaam. In één

enkele zin werd hij de facto uit zijn functie ontheven, ontdaan van zijn gehele zorgvuldig opgebouwde imago.

Sergej nam zijn plaats in.

"Mannen, we hebben geen idee hoe lang deze reis kan duren. Zeker is: wat de eindbestemming ook zal zijn, daar wacht ons niet veel goeds. Er staat ons slechts één ding te doen en dat is de trein stoppen."

Uit alle macht trok hij aan de noodrem. Even voorbij Zamosc, nog maar net op Pools grondgebied, kwam metalig rammelend en schurend de triomftrein van ruim zestig wagons tot stilstand.

Muiterij hing in de lucht.

Michael, vroegere chef van de geheime dienst dacht het goede voorbeeld te geven door de bagagerekken te gaan mollen. Dat vond ogenblikkelijk gehoor bij de land-, luchtmacht- en marinemannen. Met geen ander gereedschap dan hun gestaalde spieren en pezen, kregen ze het voor elkaar om provisorische ramijzers te maken van de bagagestangen. Daar gingen ze de deur mee te lijf die toegang gaf tot de buffer en koppeling naar de tweede wagon. Het oorverdovende lawaai zette ook daar de gemoederen op hetzelfde spoor. Alsof er een kettingbom door de trein vloog, zo werd in alle zestig wagons het geram in gang gezet. Onverwacht kwam de trein weer in beweging en rolleborden ontelbare beukers over elkaar heen zonder dat ook maar één deur het had begeven. De toegenomen frustratie zorgde voor chaotische taferelen. In ieder rijtuig was elke vorm van hiërarchie zoek. Elk ego brulde alsof het nog wat te zeggen had. Meester probeerde zijn imago te herstellen door in zijn zetel te veinzen dat hij in gesprek was met de Heer.

De legermannen onder de aanwezigen namen bezit van de zelfgemaakte wapens. Ze hadden snel begrepen dat wachten op bevelen uit de politieke hoek, zoals het eigenlijk hoort, niet opportuun was. Trouwens waar was de president, de grote leider, waar zat VVP eigenlijk? "Ja, waar zit ie, riep Sergej, die kansen zag voor onmiddellijke opvolging. De patriarch, de leden van de Athosgroep en Michael zochten elkaars ogen.

De meedogenloze minister van defensie ontging dat niet. "Weten jullie daar meer van?" De aangesprokenen zwegen. Sergej aarzelde geen seconde. "Spoedoverleg hier in de hoek met jullie drieën." Hij wees de hoogstgeplaatste generaals van de legermachten aan. Nog niet gewend aan hun nieuwe positie, liepen die naar Sergej. Voor even was een eigengereid optreden van het leger afgewend. "Hoe krijgen we ze aan de praat?"

"Niet zo moeilijk," opperde de marine generaal. "Bezorg me ze één voor één op het toilet met voldoende stand-by voor de deur. Hij verdween in de wc. Als vroegere duikbootofficier

wist de kleine man dat die beperkte ruimte vele mogelijkheden bood om onwilligen te transformeren tot medewerkers.

De vroegere chef van de geheime dienst was als eerste aan de beurt.

"Hoezo ik?"

"Jij? Omdat jullie soort uiteraard nooit van iets weet, maar ondertussen. Betreedt met open mind de meest geschikte plek om je van alle last te ontdoen."

Michael ging schoorvoetend naar binnen waar de marine generaal hem opwachtte. Sergej deed de deur achter hem dicht. Een sergeant met twee leden van de sectie posteerden zich ervoor.

De kleine negentig mannen in de wagon vingen geen geluid op uit het kamertje. Daar stond Michel verbouwereerd te staren naar een naakte marine generaal die hem gebaarde eveneens zijn kleren uit te trekken. Bij ieder kledingstuk dat hij uitdeed, trok de generaal er weer een aan.

"Naakt of gekleed, in gezelschap verkerend maakt het nogal wat uit, voel je dat?" De chef van de geheime dienst kon dat niet ontkennen.

"Je mag je weer aankleden en teruggaan naar de anderen, als je nu verteld waar VVP is. Zo niet, dan vervolg je verder onze reis in adamskostuum.

Met dat soort trucjes was Michael opgegroeid bij de dienst. Als hij aangekleed het kamertje zou verlaten, dan werd hij ogenblikkelijk in de kraag gegrepen door de wacht, want dan had hij doorgeslagen. Naakt had hij nog een kans de dans te ontspringen, want wie weet was een van de anderen minder sterk en viel door de mand.

Hij klopte op de deur.

Onder luid gefluit en gejoel zocht hij zijn zitplaats op, terwijl de trein in slow motion verder gleed door Polen, waar het juichende publiek geen idee had van zich er binnen afspeelde.

Valery, leider van de Athosgroep was aan de beurt. Bedremmeld passeerde hij Michael. Binnen zat de marine generaal zijn behoefte te doen. Toen die klaar was, draaide hij hem zijn besmeurde kont toe: "Afvegen of schoonlikken, je kunt kiezen. Zeg me waar Vladimir is en je kunt wc papier gebruiken om af te vegen. Zeg je het niet, dan gaat de deur open en dwingt de wacht je mij af te likken ten overstaan van alle anderen in de wagon."

Valery dacht diep na. Onmogelijke keuze besepte hij tenslotte. Kiezend voor papier, zou hij ongeschonden naar buiten komen en het gezelschap wist dan dat hij het verraden had. Het alternatief was uiterst onsmakelijk, maar kon hem redden, want Goendjajev moest nog. Die kans pakte hij. De schoongelikte marine generaal deed de deur open en de wacht ving Valery

op. De stront om zijn mond en neus deed hem bijna kotsen. Die rond zijn ogen bemoeilijkte het vinden van zijn stoel. Een van de wachten voerde hem er naar toe, terwijl Goendjajev hem onderzoekend aankeek toen deze naar het toilet liep.

De deur werd achter hem gesloten. De marine generaal had zich in zijn naaktheid omwikkeld met wc papier. Hij zag er uit als een oorlogsslachtoffer gehuld in inferieur verband. Alleen zijn 'Gemächte' stak er fier geheven tussen uit. Goendjajev wist niet wat hij er van moest denken. Ging zijn eigen krommetje er aan of kon hij niet uit onder een orale bevrediging van de generaal? Net toen hij in een splitsecond zijn keuze had gemaakt, werd hem gesommeerd zich om te draaien, waardoor hij voorovergebogen tegen de deur stond te jeremiëren. Een erbarmelijk smekend kermen drong door in de wagon.

"Waar is ie?" greep de generaal hem om zijn middel, aanstalten makend om Goendjajevs broekriem los te maken.

"Op Athos, generaal."

Goendjajev werd de wagon weer in geslingerd. De wachten weken uiteen en vingen hem niet op. De arme verrader kwam terecht tussen de ramijzers. Een van de stangen doorboorde zijn keel. Onverstaanbaar gorgelend kleurde zijn baard langzaam rood. Zich nog eenmaal verheffend zakte hij als een plumpudding in elkaar. De Russisch Orthodoxe Kerk had een vacature voor het patriarchaat.

Afleiding genoeg dus voor de heren in de eerste wagon, die bovendien nu met een acuut probleem zaten: wat te doen met het lijk?

Wie konden daar beter over adviseren dan kolonels, luitenants en majoors met hun ervaring in kleine ruimtes als duikboten. Voor de duur van de probleemoplossing kregen zij de touwtjes in handen. Ze gaven bevel de vloer van het rijtuig vrij te maken. Alle niet ter zake doenden trokken in afwachting van wat ging gebeuren, hun benen in. Minutieus werd de vloer beklopt, bevoeld, beluisterd, kortom compleet geïnspecteerd.

Ongeschikt voor het beoogde doel.

Een aantal mannen werd verzocht dienst te doen als kruk, zodat het dak gecheckt kon worden. De hoopvolle blikken omhoog veranderden na enige tijd in teleurgestelde toen de mededeling kwam: eveneens ongeschikt.

"Marine generaal, biedt het toilet mogelijkheden?"

"Ja zeker", antwoordde hij na enig nadenken. "In onze onderzeeërs maakten we daar in hoge nood wel eens gebruik van als we niet konden stijgen naar de oppervlakte. Door een toiletruimte waterdicht af te scheiden van de rest van de boot en de stronttank los te maken, was het mogelijk een overledene toch een zeemansgraf te geven. Dat is in dit geval simpeler,

omdat we onder ons te maken hebben met lucht en rails." "Ja, oké, maar ik zie het nog niet", reageerde Sjojgoe.

"Nou lijkt me helder. Je verwijdert de closetpot en maakt de opening zo groot als nodig en laat het lijk erin zakken. In deze situatie kunnen we de begrafenis gepaard laten gaan met rituelen naar wens."

De marine generaal kreeg een daverend applaus.

Michael stelde ploegen van drie samen om het werk te klaren. De closetpot ging in gruzelementen. Daaronder verscheen tot hun stomme verbazing een soort deksel met een doorsnee van bijna een meter. Met blote handen de afvoer vergroten was niet nodig. Het deksel werd gelicht en een mangat verscheen dat doorgang verschafte tot de rails. Het gezelschap kon zich concentreren op het in elkaar flansen van een passende afscheidsdienst. Nu de geestelijk leider het loodje had gelegd, moest daarvoor een geschikte figuur worden aangewezen. Die werd gevonden in priester Nikolay.

In de eerste wagon van de voortrollende triomftrein had daarmee nagenoeg iedereen een welkome afleiding gevonden.

In de daarachter hangende rijtuigen verstomde stilaan het gebonk van de ramijzers. Aan de noodrem trekken had geen zin meer. Daar had de eerste keer van te voren over na gedacht moeten worden, een plan ontbrak toen. Het systeem was na de eerste stilstand uiteraard meteen uitgeschakeld. In iedere rijtuig prakkiseerde men zich suf op manieren om te ontsnappen voordat het eindpunt bereikt was. De stress nam zienderogen toe naarmate de tijd verstreek. Hoe lang hadden ze nog? Zinloze vraag, niemand in de trein, behalve de machinisten, wist het.

In het eerste rijtuig werd gestaag de afscheidsdienst voorbereid, het toilet omgetoverd tot opbaarruimte en het rijtuig tot aula. Daar kreeg stress geen kans. Alle aandacht was gericht op de ter aarde bestelling van Meester. Zijn stoffelijk overschot was in het voorste gedeelte van de wagon op een sponde van ramijzers even ter zijde gelegd. Door een erehaag zou hij naar de grafopening worden gebracht voor de uitvaart.

Toen Sergej ter ore kwam dat VVP was verbannen naar Athos, claimde hij meteen het presidentschap van de Russische Federatie.

Dat Navalnaya dat als interim op zich had genomen in afwachting van de uitslag van het referendum en verkiezingen, vond men in het rijtuig niet ter zake doen. In de triomftrein was er nu tenminste iemand de baas.

Het eerste wat de 'nieuwbakken president' dacht te moeten doen is de priester van dienst te wijden tot aartsbisschop van Moskou.

Dat stootte echter op nogal wat verzet. Fijntjes werd hem duidelijk gemaakt dat hij in elk geval niet zomaar voorbij kon gaan aan de ingezetenen van de overige rijtuigen en de bisschop van St. Petersburg en hij in zijn functie niet de wijdingsbevoegdheid bezat. Sergej bleef niet anders over dan mokkend terug te zakken in zijn stoel. Bracht hij voortvarend en kordaat zijn eerste decreet uit, werd hij teruggefloten. Hij besepte dat zijn gezag nog onvoldoende gevestigd was. Daaraan werken, bedacht hij in zichzelf mokkend, was opgave van eerste orde. De rest van de trein op de hoogte brengen van zijn bevordering, was niet zomaar gedaan. Hoe moest hij die horde nemen?

Eerst maar in dit rijtuig autoriteit opbouwen.

"Destructieve reizigers", vroeg plotseling de weer ingeschakelde intercom ieders aandacht. "Wij naderen station Bentheim. Niet lang daarna zullen we het land van bestemming bereiken. Dit is het laatste moment dat u de WC nog kunt gebruiken zoals u gewend bent. Om veilig en geordend de trein te kunnen verlaten bij aankomst dient de closetpot verwijderd te worden. Daaronder verschijnt dan een mangat waardoor niet alleen uw uitwerpselen geloosd kunnen worden, maar uw gehele miserabele hebben en houden indien u wenst. Op de plaats van bestemming aangekomen verlaat ieder rustig, één voor één, de trein door de afvoer. Uitstappen in rijrichting rechts, omdat u anders klem komt te zitten tussen trein en perron. Daar wordt u opgevangen en begeleid naar de aansluiting op uw volgende bestemming. Wij danken u voor het vertrouwen dat u in ons hebt gesteld en wensen u een voortzetting naar verdienste."

In het voorste rijtuig realiseerde Sergej zich dat er nu presidentieel optreden van hem werd gevraagd.

"We hebben voldoende tijd voor een passende uitvaart. Nikolay is de liturgie klaar?" Deze knikte bevestigend en formeerde de groep voorzangers. In de WC was alles in gereedheid gebracht om de overledene in zijn graf te laten afdalen.

Nikolay zette het Dies Irae dies illa in. Allen klaagden erbarmelijk mee. Daarna zette de erehaag het requiem in. De voortschrijdende dragers reciteerden '*dona eis pacem*', tot ze het lijk langzaam van de sponde het graf in lieten glijden.

Rust kreeg het daar niet.

Enkele keren nog die dag raasde de intercity van en naar Berlijn erover heen.

's Morgensvroeg de andere dag naderden drijvers bij de jacht even buiten De Lutte in gelid de spoorbaan. Krijg nou wat. Er was nog geen wild los geklopt, nog geen schot gelost en toch leek er wat aangeschotens op de rails te liggen. Van de jacht kwam niets meer terecht. De naast gelegen douane- en politiepost werd gealarmeerd. Duitse en Nederlandse autoriteiten

zetten het gebied af en hadden niet veel tijd nodig om vast te stellen dat het verminkte lijk Meester, de ex KGB-er en aartsbisschop van Moskou, betrof.

Na enig geharrewar over de vraag of het lijk nou op Duits of Nederlands grondgebied uit de triomftrein was gekieperd, werd overeengekomen dat de vondst in handen werd gegeven van het Bundesministerium für Jüstiz in Bonn. Dat zou het overgedragen aan Navalnaya. In verband met de lengte van de triomftrein was Holland Spoor het meest geschikt om de uitgerangeerden geordend in de boeien te slaan.

Op het Malieveld stonden legio bussen klaar om de verdachten van moord, uitbuiting, oorlogsmisdaden en dergelijke, verder te vervoeren naar gevangenissen verspreid over de planeet om daar berechting af te wachten.

Over het uitstappen had de organisatie goed nagedacht.

Het gekrioel rondom het toilet in de rijtuigen was aan ieders oog onttrokken. Als er opeenhoping ontstond en dreigende verstopping van de afvoer, dan kwam bij de hoogste in militaire rang toch al gauw zijn tweede natuur boven, nam de leiding en beval het protocol '*verlaten voertuig bij calamiteit*' in acht te nemen.

Zo kon het gebeuren dat het leek alsof duizenden gedrilde kakkerlakken in strak geregisseerd tempo op Holland Spoor onder de treinstellen vandaan kropen.

De mensen gingen de straat op om het langstreckende uitschot voorbij te zien komen. Dat was in de oorlogsjaren wel anders toen Joodse medeburgers uit hun huizen verjaagd, in colonnes de straat op werden gedreven om op transport te worden gezet naar vernietigingskampen. Die optochten werden vaak op afstand van achter gordijnen begluurd. Van het station tot en op het Malieveld stonden nieuwsgierigen om al was het maar een glimp, op te vangen van het tuig.

Zo zagen ze er dus uit de destructievellingen uit het oosten die decennialang de meest onvoorstelbare misdaden hadden begaan, grote delen van haar eigen en andere bevolking hadden onderdrukt, zich mateloos hadden verrijkt en de westelijke wereld in spanning hadden gehouden.

Dit voelde als een Bevrijdingsdag met een defilé van een troepenleger zonder tanks, VW kevers, Chevrolets, Jeeps, gevechtsvoertuigen en gun carriers. Dit was een universele feestdag voor geheel West, Oost, Midden en Zuid Europa.

De verspreiding van de uitgerangeerden over alle NAVO landen leidde overal tot dolle feestvreugde. Mensen gingen spontaan naar buiten om te feesten op pleinen, straten, terrassen, in stegen, cafés en restaurants.

Televisie- en radiostations deden verslag van de uitgelatenheid.

Vooraf in het oosten kreeg het een karakter als ten tijde van het vallen van de muur. Grensposten gingen open onder meer tussen Rusland, Polen, Wit Rusland, Baltische staten, Finland en de Balkanstaten.

Hoe de euforie te ontnuchteren om tot besef van de werkelijkheid te komen, was een opdracht van de eerste orde voor het openbaar bestuur van de landen. Plotseling was er kans op één Europa, een Groot Europa, een Verenigd Europa. Nog dezelfde dag reisde een delegatie uit Amerika, , Brussel, Kiev en van de NAVO naar Berlijn.

In de stiltezaal

“Wees niet bang voor de dood. Ga dapper je militaire plicht vervullen. Vechten voor het vaderland en het vervullen van militaire dienstplicht wast al je zonden weg. En onthoud dat als je je leven geeft voor je land, je bij God zult zijn in zijn Koninkrijk en glorie en eeuwig leven je wachten.”

Makkelijk lullen voor de patriarch van de Russisch Orthodoxe kerk en aartsbisschop van Moskou bij de mobilisatie van nieuw kanonnenvoer voor de speciale militaire operatie in de Oekraïne toen hij de manschappen toesprak en zelf buiten schot bleef.

In de triomftrein van Moskou naar Den Haag verging hem het lullen en werd de meester zelf bang eraan te gaan. Dat werd onberedeneerde angst toen het ramijzer zijn keel en hoofd doorboorde en het leven en veilige onschendbaarheid gorgelend uit hem wegsijpelde. Waren al zijn zonden in zijn eigen bloed weggewassen nu hij voor de ware Meester moest verschijnen? Hij moest nog maar zien of glorie hem wachtten.

De kapsones waren er wel af bij Meester, zoals Goendjajev zich had laten noemen bij zijn wijding tot priester. Ook hij, zoals iedereen die het tijdelijke voor het eeuwige verwisselt, moest zich melden bij het Secretariaat van de Drie-eenheid. Hij was weliswaar een gesneuvelde, maar viel niet in de categorie die daardoor automatisch toegang kreeg tot het Holoversum.

Geheel ontdaan van dikdoenerij was Meester echter nog niet. Daarom had het Secretariaat van de Drie-eenheid besloten dat hij verantwoording voor zijn doen en laten op aarde ging afleggen in een ambiance die ook de laatste kouwe drukte uit zijn ziel zou halen. Daarvoor werd hij ontboden in de stiltezaal, een immense ruimte ter bezinning.

Meester had het volste vertrouwen in de komende gang van zaken. Dat de stiltezaal voor de toelatingszitting was uitgekozen, vatte hij op als een eerbetoon aan hem, de hoogste plaatsbekleder van Christus op aarde voor orthodoxe gelovigen. De opperrechter ging hier recht spreken, en niet zoals gebruikelijk ten kantore. Meester hoefde hier geen fakeaanklachten te verwachten, geen ‘voor de Bühne zitting’, geen gerotzooi. Hier zou recht worden gedaan, alhoewel hij zich bij binnenkomst wel ging afvragen hoe een en ander in zijn werk zou gaan nu eventuele aanklachten, replieken, requisitoir en uitspraak in stilte gingen plaatsvinden.

Fier verscheen hij in de bezinningsruimte. Hij voelde zich alsof hij nog gestoken was in de pontificalia behorend bij zijn vroegere ambt om de vertegenwoordiging uit te dragen. Hij dacht nog aanzien, onaantastbaarheid en charisma uit te stralen. Die gaven, hem toebedeeld door de heilige Geest, had hij standbeeldwaardig gebruikt. Zo in gedachten dwaalde hij enige

tijd door de ruimte. Even weg uit die overpeinzing, probeerde hij de Heilige Drievuldigheid te ontwaren en genodigden. Zo te zien niemand aanwezig in de effectief gecapitonneerde zaal. De toegangspoort was geluidloos achter hem dicht gevallen. Voor Meester zat er weinig anders op dan geduldig te wachten. Plotseling kreeg hij een teken alsof hij een fikse tik onder zijn imaginaire kin kreeg. Uit de hoogte daalde de Heilige Drievuldigheid neer. Meester wist wat hem te doen stond. Hij maakte een onderdanige diepe buiging ter begroeting. Die werd niet beantwoord.

Hij ging wat nader tot zijn Schepper tot hij als door een scherm werd tegengehouden, een weerstand als door schrikdraad getroffen. Verbouwereerd aanschouwde hij zijn Heiland wat beter. Godalle Jezus, Geest was van vrouwelijke aard, vandaar al die Maria- en lesbiennevereringen, Pinksterbruiden en feministische inspiraties. Maar goed dat hij als kerkvorst het schilderen van Maria iconen bevorderd had. Veel tijd om daar bij stil te staan, kreeg hij niet, want op het scherm werden hem de tien geboden in twee versies voorgehouden. De Sinaïversie én de tien geboden in moderne versie.

Achter elk verscheen een stoplicht.

Wat moest hij hiermee? Was dit een teken? Moest hij zich als een Mozes afdalend van de berg Sinaï neergeknield verantwoorden over hoe hij zijn volk door beide varianten had geleid en ze zelf had nageleefd?

Van de Sinaïversie sprong het eerste gebod op oranje.

Vereer naast mij geen andere goden.

Meester kon het niet tegen houden, als een kind dat tevergeefs braaksel probeert binnen te houden, bevulde hij de vloer met macht en money die hij vaak boven alles had gesteld. Het eerste stoplicht sprong op rood.

Maak geen afgodsbeelden.

Meester begon hem te knijpen. Bij zijn wijding had hij de naam Kirill aangenomen in de wetenschap dat er maar één Meester is.

Ook het tweede licht werd rood.

Misbruik de naam van de Heer niet.

Het 'Kirill, Kirill, Kirill, Kirill' van de beminde gelovigen klonk hem vroeger als muziek in de oren, nu bonsde het teisterend zijn ziel.

Rood.

Houd de sabbat in ere.

Meester wilde wel in elkaar kruipen als dat mogelijk was geweest. Door zijn gedachten flitsten beelden van de bacchanalen en afterparty seksfeesten na de kerkdiensten op feest- en Pinksterzondagen.

Rood.

Toon eerbied voor uw vader en moeder.

Daar hoefde meester niet lang over na te denken.

Groen.

Pleeg geen moord.

Er stond niet: ...*laat geen moord plegen.*

Niet te snel van gedachten veranderen, was Meesters adagio ook nu. Even afwachten welke kleur verschijnt.

Het stoplicht sprong van oranje op rood.

Pleeg geen overspel.

Nog maar weer eens dezelfde tactiek proberen. Wie weet, niet geschoten, altijd mis. Rood.

Steel niet.

Meesters gedachten tolden.

Rood.

Beschuldig een ander niet op valse gronden.

Moest hij zijn KGB tijd ook meerekenen? En wat van al die Goelagadviezen daarna! Meester bezweek nagenoeg.

Rood.

Zet niet je zinnen op andermans eigendom.

Dat gold toch niet voor de Donbas, Donesk, Loegansk, De Krim en Tsjetsjenië? Het laatste stoplicht sprong op rood.

Meester scoorde op de 10 Sinaïgeboden 1 punt. In schooltermen gesproken is dat een punt voor de moeite. Hij had nooit voor één gat gevangen gezeten, dus maakte hij zich op voor de 10 moderne geboden. Nog vijf punten halen en hij kon het hemelrijk binnen gaan, zij het met een mager zesje.

Laat maar komen, dacht hij strijdlustig, tenslotte waren hem tot toe geboden voorgelegd uit vervlogen tijden.

De tien nieuwe geboden werden in heldere kleuren afgebeeld.

1. Vereer niet slechts de man.
2. Discrimineer en onderdruk geen meisjes en vrouwen.
3. Ontzeg vrouwen geen gelijke rechten.
4. Beloon vrouwen gelijk aan mannen.
5. Geef vrouwen geen kledingvoorschriften.
6. Sta bij niemand neus-, clitoris of andere lichamelijke correcties toe.
7. Pleeg geen executies.
8. Sta geen scheiding der seksen toe.
9. Verbied geen drank- en genotsmiddelen.
10. Zet uw zinnen niet op andermans huis, vrouw of bezit.

Meester waren tijdens zijn leven de tien Sinaïgeboden bijgebracht. Van de moderne kwam Goendjajev de laatste bekend voor. Die stond ook in de Sinaïversie. De ander negen waren nieuw. Was het nu de bedoeling dat hij zich voor die ook moest verantwoorden? Was het niet beter op te merken dat hij niet gewend was dat de spelregels tijdens de wedstrijd werden veranderd?

Wat wij inmiddels wel weten, maar Goendjajev toen nog niet: voor de Heilige Drie-eenheid blijven gedachten niet verborgen. Ook deze niet, evenmin dat hij dacht aan Pussy Riot; aan zijn preek van 6 maart 2022 over de zondige gay prides in het westen; aan zijn dure Breguethorloge waarvan hij verborgen wilde houden hoe het in zijn bezit was gekomen; aan hoe hij de feestdag bij uitstek van Geest, Pinksteren, gevierd had met bacchanale after party's en moderne Russische seksroulette; aan zijn KGB agententijd in de Sovjet Unie, toen hij het al niet zo nauw nam met de kuisheid; aan zijn reclame voor de president die hij in zijn preken *'wonder van God'* noemde; aan zijn steun van Assad van Syrië; aan *'de muur van droefenis'* ter herdenking van de politieke gevangenen onder Stalin, terwijl de Goelag er ten tijde van Meesters ambtsuitoefening nog vol mee zat; aan het verbreken van de banden met de orthodoxe kerk van Oekraïne, Constantinopel, Griekenland en Cyprus; aan dat hij *'de misdienaar van de president'* werd genoemd.

Hij begon zich wat minder onaantastbaar te voelen. Nog vijf punten scoren. Eerst maar eens goed de nieuwe geboden tot zich laten doordringen alsof hij deelnam aan Per seconde wijzer op TV waar je een bepaald aantal vragen goed moet hebben om door te kunnen.

Bij 1, 5, 6 en 9 maakte hij een goede kans. Dat zou hem op een totaal van 5 brengen.

Onvoldoende om door te stromen. Een joker was er niet om in te zetten. De Heilige Drievuldigheid bleef onbewogen zijn gedachten registreren.

Er tegenaan.

Hij besloot het systematisch aan te pakken en de geboden zorgvuldig van alle kanten te beschouwen.

Alle 10 geboden stonden op groen. Zeker vijf moest hij zo zien te houden.

Vereer niet slechts de man.

Meester was daar gauw mee klaar, wellicht wel te zelfverzekerd snel.

Niets had hij zozeer vereerd als het vrouwelijk schoon. Al in zijn jeugd stond hij pal voor zijn moeder en zus. Wee degene die ze een haar durfde krenken. Vanaf zijn KGB tijd hadden vrouwen zijn bijzondere aandacht. Hij maakte ze graag en veel het hof om ze te veroveren en in zijn armen te sluiten. Hij vereerde ze als Engelen Gods en zag ze als begiftigd met een door de natuur geschonken zijn, dat vroeg om eerbiediging van wat hij uit Genesis 1:28 altijd had begrepen als: weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u, onderwerp haar en heb heerschappij.

De man vereren? Hij werd onpasselijk bij de gedachte intiem te zijn met mannen. Met LGBTQIA ging hij de strijd aan om lesbisch-, gay-, biseksueel-, transgender-, queer-, interseksueel-en aseksueel gedrag de wereld uit te krijgen en de aard van het zuivere

vrouwelijke wezen te behouden om zo te voldoen aan de goddelijke opdracht en de natuurlijke behoefte van de door God geschapen mens te bevredigen.

Eerste nieuwe gebod?

Meester Goendjajev had het zelf kunnen bedenken, getuige ook zijn inzet voor het behoud en stimulering van de iconencultuur en de verering van de Moeder Gods met kindje als rolmodellen afgebeeld in de vele kunstwerken.

Tot zijn verbazing en schrik zag hij het licht op **rood** springen. Meester wankelde, bijkans uit het lood geslagen. Zijn standbeeldgevoel was weg.

Dit had hij als een zeker groen gebod geteld. Hij wendde zijn blik naar de Drievuldigheid. Dit moest op een misverstand berusten. Hadden de scheids, uiteraard tevens VAR zijnde, zijn gedachten wel goed gelezen?

Het licht bleef **rood**.

Discrimineer en onderdruk meisjes en vrouwen niet.

Hoe kon je nou meisjes en vrouwen discrimineren als je ze juist vereert en beschermt?

Ogenblikkelijk daarna drong Pussy Riots zich weer bij hem op.

Nou, laat daar geen misverstand over bestaan. Schaars en aanstootgevend gekleed protestsongs zingen in de Christus Verlosser Kathedraal in Moskou, het huis van de Heer en de Russisch Orthodoxe Kerk! Zelfs al zou er op zijn kerk iets aan te merken zijn, dan nog had het kordate ingrijpen niets met discriminatie te maken. Een beetje creatieve geest zou zelfs kunnen opmerken dat er sprake was van positieve discriminatie toen de gearresteerden op voorspraak van Meester zelf, amnestie hadden gekregen bij de viering van het twintigjarig bestaan van de grondwet in Rusland. Wat wilde heilige Drievuldigheid nog meer?

Feministische songs ontwrichten de samenleving en brengen meisjes en vrouwen die zich conform de wet en vrouwelijke aard gedragen, op verkeerde gedachten. Zij staan onder bescherming van de kerk en de Federatie. Zij hebben niets te vrezen of te klagen. Protesten in welke vorm ook, zijn uitwassen en extremistische uitingen die de samenleving ontwrichten. Daar moet tegen worden opgetreden, zodat oppassende meisjes en vrouwen zichzelf kunnen blijven en beschermd worden.

Meester zou uit zijn vel zijn gesprongen, als hij er nog in had gezeten bij het **rood** zien oplichten van het stoplicht. Dat deed een verdere heldere gedachtegang natuurlijk geen goed.

Ontzeg vrouwen geen gelijke rechten.

Meester probeerde de tekst tot zich te laten doordringen.

Het veronderstelde gelijke rechten én samenlevingen die ze schenden.

Oké, mannen zijn mannen met hun eigen habitus en plaats in de schepping zoals in Genesis uitvoerig beschreven staat. Dat geldt voor vrouwen eveneens. Ze zijn met een opdracht in het leven gezet: hier en in het hiernamaals gelukkig zijn, de aarde bewoonbaar maken en bevolken. Zowel mannen als vrouwen zijn daartoe eigen rechten en plichten toegekend. Gezien hun specifieke habitus, innerlijke aard en plaats kunnen van vrouwen geen manneneigen dingen worden gevraagd en van mannen uiteraard geen vrouwelijke. Van gelijke rechten kan in biologische, existentiële, filosofische en spirituele zin dus geen sprake zijn, omdat vrouwen en mannen verschillen qua natuur, bestaan, zijn en geestelijke ervaring.

Vrouwenrechten/plichten en mannenrechten/plichten kunnen derhalve niet gelijk zijn. Dat moet geëerbiedigd worden. Inderdaad kunnen vrouwen dus geen priester worden, omdat ze volgens de leer van de Orthodoxe kerk geen theologie mogen studeren. Ze zitten ook niet in beleids- en beslissingsorganen. De verschillende rechten en plichten worden nageleefd en daarmee kan volgens Meester van schending geen sprake zijn.

Samenlevingen die uitgaan van gelijke rechten krijgen te maken met LGBTQIA+ toestanden. Daar had Meester zich altijd met hand en tand tegen verzet in woord en gebaar, met boetes, penitenties en Goelagadviezen.

Beter kon hij het toch niet onder gedachten brengen.

Was Meester tijdens zijn leven op aarde iets ontgaan, waardoor het mogelijk was dat ook het stoplicht achter dit gebod rood werd? Van even op adem komen was geen sprake meer.

Het vierde gebod lichtte nog groen op, toen meester nog bezig was met tellen. Van de zeven nog komende geboden, moest hij er zeker nog vier groen houden.

Beloon vrouwen gelijk aan mannen.

Helder blijven, Goendjajev. Niet in verwarring raken én... er niet omheen draaien, niet liegen om bestwil: jezelf blijven.

Wat bedoelde de Heilige Drievuldigheid hiermee?

Sloeg dit gebod op geldelijke, materiële beloning of op immateriële als levensvreugde, erkenning, aanzien?

Meester begon met de immateriële kant en bedacht dat je het niet los kon zien van de fysieke verschillen.

De schepping zou geweld worden aangedaan als mannen en vrouwen gelijk werden geschakeld in beloning op dit vlak. Mannen hebben niet voor de flauwe kul 15% vetweefsel en vrouwen 25%. Het is niet alleen voor onbeduidende Spielerei dat mannen 40-45% spierweefsel hebben en vrouwen 25 -30%. Meester probeerde zich voor te stellen welke situaties zouden ontstaan als zowel mannen als vrouwen dezelfde geslachtschromosomen zouden hebben en niet vrouwen xx en mannen xy: de wereld zou subiet met uitsterven worden bedreigd. Het geslachtshormoon bij mannen is testosteron en bij vrouwen oestrogeen. Probeer je mannen en vrouwen daarin gelijk te belonen, dan pleeg je wel een geweldige inbreuk op levensvreugde, erkenning en aanzien. De Schepper had het goed geregeld zo, dus Heilige Drievuldigheid zou de materiële beloning wel op het oog hebben. In preken had meester daar meermaals aandacht aan besteed. Hier kon hij kort over zijn. Voor specifieke vrouwenberoepen als die van vroedvrouwen, schoonheidsspecialisten, huishoudsters, schoonmaaksters, verzorgsters, serveersters om enkele te noemen, was het gebod niet aan de orde, omdat ze simpelweg door vrouwen worden uitgeoefend.

Bij beroepen die door mannen én vrouwen kunnen worden uitgeoefend, zijn er vele criteria die een rol spelen bij de bepaling of er qua salaris gelijk beloond dient te worden. In zijn preken relateerde hij dat altijd principieel aan de scheppingsopdracht, de mate van intelligentie, opleiding, ervaring, leeftijd, beschikbaarheid en weerstands- en ander mentaal vermogen.

Daar dacht meester Goendjajev het wel even bij te kunnen laten, maar de heilige Drievuldigheid dacht er anders over.

Rood.

Nog zes te gaan. Daarvan kon hij nog één rode lijden.

Geef vrouwen geen kledingvoorschriften.

Meester zag hier wel een mogelijkheid het licht op groen te houden. Het gerecht zou toch niet vallen over verplichte nette kleding waaronder hoofdbedekking door een doek bij oude gelovigen, sluier bij anderen en bij voorkeur jurk of rok. Deemoed en gehoorzaamheid was Russische vrouwen eigen.

Het licht begon te knippen en sprong van groen op rood, toen op oranje en weer terug op **groen.**

Puntje erbij voor meester, zij het weifelend.

Sta bij niemand neus-, clitoris- of andere lichamelijke correcties toe.

Meester hoefde zijn gedachten niet te raadplegen, slechts te triomferen over het makkelijk behouden groene licht en tweede punt. Het ging er om spannen. Nog vier geboden te gaan.

Nog drie punten te scoren.

Groen.

Pleeg geen executies.

Dat kon je toch zo in algemeenheid niet stellen. Persoonlijk had meester ze nooit gepleegd, voor zover hij zich actief kon herinneren. Advies in deze had hij vaak uitgebracht, gevraagd en ongevraagd. In alle gevallen was er sprake van staatsgevaarlijke en/of kerkbedreigende situaties en had Meester uiteraard positief geadviseerd.

Rood.

Sta geen scheiding der seksen toe.

Natuurlijk niet.

Van de primaire levensopdracht zou niets terecht komen als de seksen wel zouden worden gescheiden. Of werd hier iets anders bedoeld? Iets waarvan hij in zijn ex- hoedanigheid als Rus en zielenherder geen weet had.

Groen.

Verbied geen drank of genotsmiddelen.

In Rusland zeker!!

Groen.

Nu alleen nog het laatste gebod op groen houden en meester was er met de hakken over de sloot. Dat zou binnenskamers blijven. Verderop in het Holoversum zou geen ziel ooit weten dat hij van de twintig, overigens elkaar ook nog overlappende geboden, hij er maar enkele had onderhouden.

Zet uw zinnen niet op andermans huis, vrouw of bezit.

Zijn gedachten daarover had hij al uiteengezet bij de Sinaïversie. Hij kon hooguit nog te berde brengen dat hetzelfde gebod toch niet twee keer mocht tellen, tot hij zich realiseerde dat als het één keer zou tellen, hij het evengoed niet zou redden.

Rood.

De cijfers logen niet.

Vier **groene** lichten.

Dat gaf Meester Goendjajev te denken. Was hij een vrome bedrieger die zich met misplaatste ijver had ingezet voor duistere zaken? Wat zou het vonnis zijn?

Koud was hij al en van drukte was geen sprake meer.

Het scherm verdween en een kleiner verscheen. Daarop werd de uitspraak van de Drie-eenheid geprojecteerd:

Knaging van het geweten.

Hij kon hij geen woord uitbrengen. Met stomheid geslagen, verbijsterd, drong het vonnis tot hem door: veroordeeld tot wroeging.

Hij verliet de bezinningsruimte tot het uiterste getergd.

Zo stuitte hij op de ziel van Volodja die zichzelf door de donkerste hoekjes en nauwste steegjes joeg, alsof hij door vroegere aardse kompanen werd achtervolgd als in een nare nachtmerrie. Hij hoorde stemmen die hem in onbegrijpelijke droomtaal leken te bespotten en uit te lachen. Hij probeerde er vergeefs aan te ontkomen, ergens rust te vinden, vluchtend, zwevend, zoekend naar plekjes waar hij de verbondenheid met zijn duistere verleden even van zich af kon zetten en louter in zichzelf kon keren. Om zich van de stemmen te ontdoen, huilde hij zich schor, krijste de beelden en herinneringen verwensingen toe, weerde ze wanhopig af en smeekte jankend hem met rust te laten. De Opperrechter had in zijn vonnis de term niet als zodanig genoemd, maar het leek er verdomd veel op dat Volodja veroordeeld was tot het syndroom van Kraepelin. Van dementia praecox, vroegtijdige geestelijke aftakeling, zoals Kraepelin de hersenziekte noemde, kon geen sprake zijn, want hersens had de arme ziel niet meer. Hooguit kon je spreken van dementia postea, latere dementie. Volodja kon er niets tegen inbrengen. De eeuwige eenzijdige verbondenheid was zijn lot. Met zijn aardse verleden kon hij niets meer doen. Hij kon er niet tegen in actie komen. Omgang met andere zielen die zijn vertrouwen hadden kunnen winnen, een luisterend oor zouden kunnen bieden en wat gezelschap als mogelijke remedie, zat er niet in. In tegendeel, want...

Meester gaf destructief vorm aan de knaging van zijn geweten. Hij greep de achtervolgingswaan van de laffe landverrader aan om als demon verhaal te halen. Als een bloeddorstige hond daagde hij Volodja uit tot een gevecht.

Ze gromden tegen elkaar, probeerden te bijten, te verwonden, te verscheuren, te verslinden, naar het leven te staan alsof ze nog niet gestorven waren.

Dat veroorzaakte in het Holoversum astrale opschudding. Het verstoorde tenslotte de sfeer en het klimaat zodanig, dat het Secretariaat van de Drie-eenheid verzoeken kreeg om in te grijpen.

De bloeddorstige honden werden ontboden en in tegenover elkaar staande kooien gezet. Als aan hun nekvel voerde Zoon aan de ene kant en Vader aan de andere, de twee een arena binnen. Quasi lieten ze de twee af en toe even iets vieren. Dat joeg de bloeddorst naar een climax. Op dat punt gaf Geest het teken om ze los te laten. Als uit een katapult schoten ze weg, beten zich in elkaar vast en verdwenen in een kloof die zich onder hen opende.

Op de Petri-Platz

Jeïntje wandelde door de wijk Lichtenberg in afwachting van contact met Volodymyr, telefoon stand-by in de broekzak. Hier onder de rook van het hoofdkwartier van de vroegere Staatssicherheitsdienst had puber Apóvlitos dus geworsteld met zijn identiteit en zijn vlucht uit de DDR beraamd. De vroegere woning van Apóvlitos op nummer 24 Atzpodiënstrasze, had plaats gemaakt voor een nieuw gebouw met daarin vijftig woningen, voor een groot deel bedoeld voor starters. Hij slenterde verder door de Gotlindestrasze en sloeg linksaf de Normannenstrasze in. Bij het imposante Stasimuseum ging hij op het stenen bankje zitten naast de toegangstrappen onder de overkapping bij de hoofdingang. DDR burgers redden dertig jaar geleden zoveel mogelijk Stasi-akten: *'Die Akten gehören uns'*, terwijl Apóvlitos op Athos zat als monnik. Hij hoorde dat de muur was gevallen, dat Oost- en West Duitsers weer moment dat Apóvlitos in de verleiding kwam om Athos te verlaten. Maar wie was hij daar verenigd waren, dat de Sovjet Unie uiteen viel, dat van de vijftien landen onder Sovjetbeheer er zich velen richtten op het westen, waaronder Oekraïne. Dat was het buiten? Rus? Duitser? Hij had niet eens een paspoort.

De kloosters bloeiden op, vooral de Russische. Het Kremlin verrichtte volgens eigen zeggen, goede werken door de orthodoxe religie nieuw leven in te blazen met vele roebels en novicen. Apóvlitos bleef, ook al omdat de toestroom van novicen leven bracht en aanspraak. De dertig jaar daarna werden op Prof. Ilias en de rest van de wereld gebracht als werken van barmhartigheid: oorlog, geweld, onderdrukking en annexatie van de Krim: *goede werken*. Dat was de informatie die Apóvlitos kreeg. De Speciale Militaire Operatie in de Oekraïne die gepaard ging met massale moord, doodslag, verkrachtingen en ontvoeringen van ook kinderen? Allemaal ontstaan en uitgevoerd vanuit compassie, genade en ontferming. Een groep scholieren op excursie rende de toegangstrappen van het museum op alsof ze een discotheek binnen mochten. Deze bezoeken stonden in het verlengde van het overheidsbeleid van de jaarlijkse schoolreis naar een concentratiekamp: *'Nie wieder'*. Jeïntje stond op en liep naar een rustig plekje in het nabij gelegen Stadtpark Lichtenberg. Hij ging op een bank zitten bij het bronzen beeld van Walter Sutkowski *Moeder met kind*, ook wel *De eerste stap* genoemd. Bij het gieten van het beeld in 1965 stond dit park en de hele toenmalige DDR en Warschaupact nog onder controle van het Kremlin. Werd *'De eerste stap'* nu zinnebeeld voor de eerste stap op weg naar transitie van destructief naar constructief en holocratisch leiderschap?

Animisten, Joden, Hindoeïsten, Boeddhisten, Christenen, orthodox of anderszins, Islamieten, allen dachten ze die eerste stap naar een nieuw begin te zetten. De Zondvloed en de Ark van

Noach beoogden dat ook, net als Jezus Christus, zoon van God genoemd. Zeshonderd jaar later deed zich iets dergelijks voor bij de komst van Mohammed.

Waren de huidige gebeurtenissen ermee vergelijkbaar? Kreeg de mensheid weer een brevet van onvermogen opgespeld of nam ze nu de verantwoordelijkheid op zich voor zichzelf, dier, flora en hun thuisplaneet?

Jeîntje zat op historische grond. De Yamalo-Nenets, de Dnjepr, het Rode plein waren dat inmiddels ook. *Moeder met kind* verzinnebeelde nu de eerste stap naar wijswording. Hij was er bij betrokken. Volodymyr liet hem hier niet voor de flauwe kul wachten. Wat had hij met hem voor?

Lang hoefde hij niet te wachten tot hij het verzoek kreeg om nog eens naar Thessaloniki te reizen en vandaar per helikopter naar de skite Prof. Ilias.

Nog nooit in het meer dan duizendjarige bestaan van Athos, was er een helikopter zo laag boven de skite gesignaleerd, laat staan met een vrouw aan de knuppel om een agnost af te leveren. De pilote manoeuvreerde de heli boven de binnenplaats. Apóvlitos werd bijna omver geblazen in zijn kruidentuintje. Potten vielen om, struiken waaiden plat en bladeren cirkelden in het rond. Monniken die in hun cel mediteerden, schrokken op van de helse herrie die over hen neerdaalde. Nieuwsgierige en verbaasde gezichten verschenen achter de venstertjes. De wentelwiek zette voet op de grond.

Het lawaai verstomde, de deur ging open en Apóvlitos kon zijn ogen niet geloven. Jeîntje stapte uit, gooide deur achter zich dicht en gaf de pilote een teken. De motoren begonnen weer te razen en de wieken sneller te draaien. Rechtstandig ging het gevaarte weer omhoog. De pilote navigeerde richting kust en zette het toestel daar aan de grond. Onttrokken aan het zicht en in afwachting van een appje om Jeîntje weer op te halen, kon zij de verleiding niet weerstaan zich op het verlaten strandje te ontdoen van haar kledingstukken en het water in te huppelen.

In het Holoversum brak een applaus van knetterende stralen los. Dat drong niet door tot op het strandje, wel tot in het Secretariaat. Het deed haar glimlachen, wensend dat in alle religies uitbanning van dit pure natuurvermaak tot het verleden ging horen. Dit schouwspel van stralend dwarrelende zielen, zwevend en dansend door elkaar, was een ontspannen Holoversum op zijn best.

De pilote liep, alsof ze de zee uitdaagde, het deinende water in. Drijvend op haar rug werd ze door de koele stromen gewiegd en bespeeld. Soms dompelden de golven haar even onder, dan brachten ze haar weer dansend aan de oppervlakte. Na het verfrissende bad liet zij zich in volle glorie, leunend tegen een steen, opdrogen op het warme zand.

Jeïntje snelde op Apóvlitos af en hij op hem. Ze omhelsden elkaar in het zicht van vader abt, de hegumen, die naar hen toekwam. Die fronste zijn wenkbrauwen bij het verzoek van Jeïntje of hij Apóvlitos onder vier ogen kon spreken.

"Dat verzoek kan ik niet inwilligen als ik niet weet waar de geheime bespreking over gaat, waarom u opnieuw hier verschijnt terwijl uw visum is verlopen en door wie of wat u gestuurd bent."

"Oké," reageerde Jeïntje, "gezien de hiërarchie die jullie eigen is, kan ik dat billijken. Daar heb ik begrip voor, alhoewel ik u, waarde hegumen, toch op de hoogte mag achten van de recente ontwikkelingen in Oost-Europa. U weet dat de aartsbisschop van Moskou zijn laatste reis heeft gemaakt. Van enige rouw is hier weinig te merken. Daar bemoei ik me echter niet mee. Mijn gesprek met Apóvlitos heeft te maken met de omwenteling die heeft plaats gevonden. Wat mij betreft vindt het gesprek plaats in uw bijzijn en in uw cel, waar we, neem ik aan, de beschikking hebben over wellicht eenvoudige, maar toereikende middelen om met de buitenwereld te communiceren."

De hegumen dacht na. Moest hij nu eerst toestemming vragen bij Panteleimonos of Esfigmenou? Tot in detail was hij niet op de hoogte van de recente gebeurtenissen in Moskou, Kiev en de triomftrein. Zoveel had hij wel meegekregen van de plotselinge veranderingen dat het niet ondenkbaar was dat hij zich moest voorbereiden op een ingrijpende transitie, ook op Athos.

Hij vermoedde dat hij maar beter zelf het heft in handen kon nemen.

Hij stemde toe en gedrieën liepen ze naar de cel van de abt.

Daar stak Jeïntje zonder omwegen van wal.

"Mij is verzocht Apóvlitos te vragen mee te gaan naar Berlijn om daar door aartsbisschop Tikhon van het orthodoxe diocees Berlijn en president Steinmeyer van Duitsland, alsmede de interim-president van de Russische Federatie in de armen te worden gesloten. U hebt Apóvlitos, de verstotene, jarenlang omarmd. Dat mag gezien worden als een heldendaad. Een dergelijke ontvangst en opvang is kloosterverordeningen weliswaar eigen en u hebt het waar gemaakt. U deed het: hulde. Uw heldendaad heeft een nieuwe held gecreëerd in de persoon van Apóvlitos. Helden hoort geluk ten deel te vallen. Dat kom ik hier brengen.

U kent zijn geschiedenis. Sinds Pinksteren is in de wereld nogal wat veranderd. Rusland is bevrijd van haar dictator en Navalnaya krijgt hoogstwaarschijnlijk het heft in handen. De zogenaamde speciale militaire operatie is beëindigd. Er kan een groot democratisch, zo mogelijk holocratisch bestuurd Europa ontstaan. Dat vergt van het oosten en het westen een transitie die zijn weerga niet kent. Om daarmee te beginnen moet schoon schip gemaakt

worden met het verleden waar dat nog kan. In het geval van Apóvlitos is dat mogelijk." De hegumen nam Apóvlitos op van top tot teen, alsof hij te maken had met een onbekend iemand.

Onverstoorbaar vervolgde Jeîntje: "Steinmeyer, president van Duitsland en Navalnaya, beoogd president van Rusland, hebben op verzoek van Volodymyr van Oekraïne, mij gevraagd om Apóvlitos, zoon van een Duitse moeder en Russische vader, naar Berlijn te vergezellen om daar officieel door beide landen te worden erkend. Op de Petri Platz waar het House of One gepland is, zal een plechtige bijeenkomst plaatsvinden met Apóvlitos als eregast. Daar zal hem een dubbele nationaliteit worden aangeboden: de Duitse en de Russische.

Apóvlitos veerde stomverbaasd op.

"Nu nog, na zoveel jaren? Voordat mijn waarde hegumen daarop zal antwoorden, zal ik er toch eerst zelf een standpunt over moeten innemen. Ik heb de eeuwige geloften afgelegd en geen enkele ambitie nog een ander leven te beginnen. Geef mij enige tijd om daar in mijn eentje over na te denken."

Hij stond op zonder een reactie af te wachten en verdween naar zijn eigen cel. De hegumen schoof wat dichterbij Jeîntje en sprak op gedempte toon: "Mijn eerste reactie is, dat ik het een eervol verzoek vind. Verder moet ik zeggen dat wij hier leven om op onze wijze een bijdrage te leveren aan het bewoonbaar maken en houden van de aarde. Mogelijk kan ik uw verzoek in dat kader plaatsen. Eeuwige geloften kunnen in principe overal in praktijk worden gebracht. Dat is niet strikt gebonden aan een verblijf op Athos, als de intentie maar bestaat er terug te keren, tenminste om er begraven te worden, zodat de schedel na enige tijd kan worden bijgezet in het knekelhuis en de rest van het skelet in de beenderenput. Tenslotte, meneer, kunt u me uitleggen wat holocratisch bestuur inhoudt?" Jeîntje was geen deskundige, maar hij deed een poging.

"Er zijn al mondjesmaat bedrijven en instellingen die holocratisch bestuurd worden door teams die zichzelf managen. In Nederland is Buurtzorg daar een voorbeeld van. De medewerkers hebben een gemeenschappelijk doel dat ze zo communicatief mogelijk trachten te bereiken door effectief overleg met elkaar en wendbaar denken. De organisatie kent verdeelde autoriteit, cirkels van niveaus, teams, die zelf bepalen hoe te werken aan het doel. Er is sprake van constante doorontwikkeling en niet pas als de situatie onhoudbaar is. Iedereen wordt in staat gesteld verbeteringen aan te brengen. Er is geen top-down of bottom-up aanpak, maar samenwerking in gelijkwaardige cirkels."

"Oké, aha, ongeveer zoals wij op onze skite werken, als ik het goed begrijp. De buitenmonniken vormen een cirkel en die kent weer de agrarische cirkel, de gebouwen-en onderhoudscirkel en de dierencirkel. De binnenmonniken vormen een cirkel met eigen

verantwoordelijkheid met de cirkels religie, eten en gasten."

"Op het eerste oog is dat zo. Maar waar plaatst u zichzelf? En is de cirkel Ilias een zelfverantwoordelijk team in de organisatie van Athos kloosters? Zijn die op hun beurt weer... enzovoort? Heeft elke cirkel het gevoel compleet te zijn en niet verdeeld? Dus is het bijvoorbeeld in staat gesteld om verbeteringen aan te brengen, mag het zich constant door ontwikkelen, wordt er transparant gecommuniceerd en flexibel gewerkt? Is jullie doelstelling onderdeel van een groter doel?"

"Dat zijn veel vragen ineens, mijn beste, keren we terug naar de vraag waarmee u kwam."

"Prima. U als hegumen moet toestemming geven aan Apóvlitos om mee te mogen naar Berlijn. Dat zie ik als een voorbeeld van top-down aanpak. Hij is lid van het binnenteam. In een holocratische aanpak wordt mijn verzoek daar besproken en erover beslist."

"Ik denk dat ik er iets van begin te begrijpen," maakte de hegumen een einde aan het voor hem nogal complexe antwoord op zijn vraag, dat weer zoveel nieuwe opriep.

"Ik stel voor dat u nu naar de cel van Apóvlitos gaat met de boodschap dat hij zelfstandig over het verzoek kan beslissen. Ik zie dat als stap mijnerzijds op weg naar holocratie." De hegumen stond op en liep met niet mis te verstane stappen naar de deur en opende die. Jeíntje boog en knikte toen hij weer buiten op de gaanderij stond. Hij liep de trap af en stond een ogenblik stil voor de cel van Apóvlitos. Gastenmonniken verblijven op de kloosters over het algemeen in een cel op de begane grond. In hun functie als archondaris kunnen ze van daaruit snel in actie komen.

Jeíntje keek door het kleine raampje in de deur naar binnen. Apóvlitos zat geknield over zijn bidstoel gebogen voor een icoon.

Alsof hij ogen in zijn rug voelde, draaide hij zich om en wenkte Jeíntje binnen. "Apóvlitos, van je hegumen mag ik je meedelen, dat je eigenstandig een beslissing kunt nemen over mijn verzoek."

"Jij weet, Jeíntje, dat mijn intrede niet het gevolg was van roeping. Toch heb ik de eeuwige geloften afgelegd. Die blijf ik trouw, omdat ik de waarde in mezelf hier heb gevonden door mijn verleden onder ogen te zien. Zo heb ik een, als ik dat mag zeggen, een gewetensvol karakter ontwikkeld. Daar kan ik op mijn leeftijd niet veel aan toevoegen. Ik heb hier het geluk gevonden."

"Je bent inderdaad een held, Apóvlitos, het geluk heb je verdiend en ga ik je niet afnemen. Ik denk dat je er wel wat aan toe kunt voegen. In Moskou, Kiev en Berlijn, hopelijk in heel Europa, kan een andere wind gaan waaien, omdat VVP dood is, Meester opgeruimd en al zijn aanhangers en profiteurs gevangen zijn gezet. Navalnaya gaat samen met Volodymyr en

anderen werken aan één democratisch Europa. Daarin kun je een functie hebben, een belangrijke en symbool worden van verbinding."

Apóvlitos keek hem ongelovig aan.

"Echt waar, ik zal je alles in geuren en kleuren vertellen, als je dat eerst wil."

"Dat is goed, maar het beïnvloedt mijn uiteindelijke besluit niet, want ik vertrouw je gezien ook de wijze waarop je met Vladimir omging. Ik zag hem worstelen met zichzelf in de Naos. Dat was voor mij herkenbaar, alhoewel zijn troebele voorgeschiedenis wel wat anders voorstelde dan de mijne. Zijn gewetensonderzoek leek met geweld een demon naar de oppervlakte te stuwten om tot uitbarsting te komen als een onderaardse vulkaan. Hij vluchtte door de Narthex naar buiten en ik hoorde de eruptie. Ik begon door te krijgen met wie we eigenlijk te maken hadden. Jij bevestigt dat nu. Wat zou mijn functie kunnen zijn?"

"Essentiële transities kunnen niet zonder symbolen, zonder rituelen, zonder hoop. Vaclav Havel zei daarover: *'Hoop is niet optimisme, niet de overtuiging dat het goed zal aflopen.*

Hopen is zeker weten dat iets zinvol is, ongeacht de afloop.'

In het duidelijk maken aan Europa en de wereld dat er reële hoop is, kun jij een rol spelen door je alsnog te laten opnemen door hen waaruit je voortkwam en werd verstoten."

Apóvlitos zweeg lange tijd. Toen stond hij op: "Je hebt me overtuigd. We gaan." Ze liepen het trapje op naar de gaanderij waar de hegumen hen al opwachtte.

Ze hoefden de abt niet vertellen wat de uitkomst was. Hij zag aan beiden en vooral aan het kordate open gezicht van zijn gastenmonnik dat hij die in elk geval voor een tijdje kwijt zou zijn.

Jeëntje apte de pilote. Die schoot in haar kleren en even later landde de heli op de binnenplaats, waar alle monniken zich op verzoek van hun abt ten afscheid hadden verzameld. Zij keken naar de opstijging alsof ze een Hemelvaart meemaakten.

Jeëntje had het gevoel dat hij jaren geleden in Thessaloniki uit het vliegtuig was gestapt, waar ze nu, nauwelijks enkele dagen later, aan boord gingen met bestemming Berlijn. Dat het vroegere vliegveld Tempelhof nog voor één keer werd vrijgegeven om te landen, was van bijzondere betekenis. De verstoten zoon ging niet alleen landen midden in Berlijn, vlakbij de vroegere muur die oost en west gescheiden had gehouden, maar werd daarmee ook symbolisch in het hart gesloten.

Apóvlitos kende vanuit de lucht zijn eigen wijk Lichtenberg nauwelijks terug, toen ze daarover scheerden om de landing in te zetten. De Funkturm op de Alexander Platz was een baken, net als de Spree. Boven het stratencircuit van Tempelhof, want dat was het vliegveld geworden, koos de piloot de landingsbaan waar aan het eind wat mensen stond te wachten.

Verder was het complex leeg en verlaten.

Ze werden met open armen ontvangen door aartsbisschop Tikhon.

In een gereedstaande limousine werden ze bij de pastorie van de Russisch Orthodoxe kathedraal aan de Hohenzollerndam afgezet.

Na een lichte maaltijd, Apóvlitos zat nog in de vastenmodus, werden ze uitgenodigd mee te gaan naar de sacristie. Daar kon Apóvlitos zijn oude versleten habijt afleggen en een dalmatiek aantrekken, een mouwloos hemd. Geknield en in het bijzijn van Jeîntje kreeg hij door Tikhon een stola schuin over zijn schouder en borst gevleid. De aartsbisschop legde hem de hand op. Staande liet hij de bijbehorende stichaar over zijn hoofd glijden, een geborduurde zijden mantel die heil en geluk symboliseerde en tot op zijn enkels reikte. Hier stond geen Apóvlitos meer, maar een tot tranen toe geroerde diaken, helper van de bisschop. Wat overkwam hem nog op latere leeftijd?

Overdonderd door alle snelle veranderingen en gebeurtenissen, ontdeed hij zich van de nieuwe gewaden, zodra dat fatsoenshalve kon. In zijn Iliashabijt voelde hij zich beter op het gemak. Met Tikhon namen ze nog een afzakkertje en zochten toen hun gastenkamer op. Het wachten nu was op de erkenning door Steinmeyer en Navalnaya en het in ontvangst nemen van twee paspoorten, waarmee hij officieel de Duitse en Russische nationaliteit kreeg uitgereikt. Die plechtigheid stond gepland voor de volgende dag. Daaraan werd de laatste hand gelegd op de Scharrenstrasze, hoek Petri Platz bij het in aanbouw zijnde House of One.

Voor het officieel erkennen en opnemen van Apóvlitos, was vol symboliek juist die plek gekozen, dicht bij zijn geboortegrond, de wijk waarin hij opgroeide, ontheemd raakte en werd verstoten. Daar waar in 1989 het ijzeren gordijn viel door de kracht van woorden en geweldloos verzet. Op de plek waar een gebouw was voorzien met een synagoge, een kerk en moskee rond een centrale ruimte, de koepelzaal, waar in openheid en waardering van verschillen, men elkaar kan ontmoeten in verbondenheid.

In de buitenlucht, omringd door autoriteiten uit Rusland, Oekraïne, Polen, de Europese Unie, Amerika, de NAVO en in het bijzijn van enkele burgergenodigden, waar onder Jeîntje, wat toevallig aanwezige Berlijners en toeristen, kreeg Apóvlitos de beide paspoorten uitgereikt. Tijdens het in ontvangst nemen verscheen op de Petri Platz het DSO, Deutscher Symphonie Orchester Berlin met voorop Robin Ticciati. Ze installeerden zich rondom Apóvlitos en zetten het volkslied van de Europese Unie in en brachten een Ode aan de Vreugde. Alle Menschen werden Brüder meezingend of neuriënd werd de sobere plechtigheid in verbondenheid afgesloten. Toen de stilte over het plein intrad, kreeg Apóvlitos een ongemakkelijk gevoel. Moest hij nu iets zeggen? Lang hoefde hij er net over na te denken. In zijn nieuwe gewaad voelde hij zich ondersteund.

Hij stond op en sprak: *"Ik ben gekleed als een diaken en omdat ik eruit zie als een geestelijke, denkt u misschien dat ik gewend ben te preken. Dat ben ik niet en ik ga ook geen toeren uithalen om wel die indruk te wekken. Op steenworp afstand van hier ben ik geboren en opgegroeid. Mijn moeder stond alleen voor mijn opvoeding, want mijn vader was een Russische soldaat die ik nooit heb gekend. Mag ik uw aandacht vestigen op mijn vriend die op mijn weg kwam op Athos. Hij is de kracht achter de erkenning die me hier heden ten deel is gevallen. Uitbuiting, zelfverrijking, corruptie, verdeeldheid en dergelijke was niet de reden dat ik decennia geleden ben gevlucht naar het monnikeneiland. Dat was miskenning. Nu sta ik hier in het bezit van twee nationaliteiten.*

Het is alsof met Pinksteren een andere geest over ons is gekomen. VVP heeft gebiecht en twee vreedzame staatsgrepen hebben oost en west verder met elkaar verbonden.

Jarenlang heb ik biddend en werkend doorgebracht. Dat kon geen kwaad, maar het heeft ons ook niet gebracht waar we nu zijn. Daarvoor was een andere bezieling noodzakelijk. Deze vreedzame kentering kan meer constructieve impact hebben dan destijds de val van de muur. Zij die daar toen misbruik van maakten, zijn niet meer onder ons.

Dit is een nieuw keerpunt, die de vraag opwerpt: hoe gaan we er mee om? Blijven we praten over rijken en armen, hoog en laag opgeleiden, gelukzoekers en geluksvogels, engelen en duivels, kwade en goede geesten, bestuurders en onderdanen, werknemers en werkgevers? Blijft het adagium van vakbonden: 'Eenheid maakt macht'? Blijven we denken in tegengestelde belangen die niet verbinden, maar scheiden? Blijft de geest die een wij-zij mentaliteit creëert, ons leiden?

Of laten we ons leiden vanuit holocratisch standpunt en spreken we van verbondenen die constructief leven voor het gezamenlijke doel?

De weg daar naar toe is een lange. Ze vraagt een transitie waarbij we geen thema kunnen negeren. Wij allen zijn in die omwenteling slechts pionnen die verantwoording afleggen. We zijn gelijkwaardige leden op verschillende niveaus van zelfsturende teams die werken in het openbaar bestuur, bedrijven, de zorg, het onderwijs, vervoer, communicatie, woon- en energievoorziening. Er is één allesomvattend doel, noem het de grondwet: de aarde bewoonbaar maken en houden voor alles wat er op leeft".

Het was muisstil op de Petri Platz toen Apóvritos' woordenstroom haperde. Hij leek plotseling zichzelf gewaar te worden en verstoeld te staan. Waar haalde hij dit allemaal vandaan? Wie of wat inspireerde hem? Hij keerde zijn blik naar rechts, naar links, naar achteren waar arbeiders op de bouwput van House of One ademloos naar hem hadden geluisterd en liet zijn ogen rusten op zijn vriend.

Die knikte hem bemoedigend toe. Dat bracht hem terug in de toestand waarin hij zijn toespraak kon afmaken.

"Heeft de democratische bestuursvorm daarmee afgedaan?

Kunnen we politieke partijen opdoeken?

Hebben oorden van bezinning, contemplatie, gebed, beschouwing, spiritualiteit en overweging dan geen zin meer?

Beantwoorden we eerst de laatste, want in die contreien heb ik een groot deel van mijn leven tot nu toe doorgebracht. Juist in een holocratie zijn ze zeer zinvol, omdat het unieke plekken van bezinning zijn op de innerlijke ervaring van verbondenheid, op de uitnodiging en opdracht deel te zijn van de aarde in het onmetelijke universum.

Democratie afgedaan? Welnee, de bestuursvorm die letterlijk macht, kratos, aan de mensen, demos, geeft, is zoals Abraham Lincoln al zei: van het volk, door het volk, voor het volk. Ze is de basis voor de groei naar holocratie waarin voor iedereen verantwoordelijke taken zijn geregeld.

Geen politieke partijen meer? Natuurlijk wél. Anders ingezet wellicht. Politieke partijen kunnen de verschillende meningen vertegenwoordigen die heersen over de wijze waarop het doel nagestreefd wordt. Na verkiezingen komt de wetgevende en controlerende macht tot stand. Zij bewaakt de uitvoerende macht en stelt wetten vast. Ook een holocratisch bestuurde samenleving kan niet zonder een scheiding der machten zoals Montesquieu die propageerde. De uitvoerende en rechterlijke macht kan benoemd worden, zoals overige functies op verschillende niveaus. Utopie? Net zo min als de erkenning waarvan ik dacht dat die me nooit meer ten deel zou vallen. Mijn welgemeende dank daarvoor."

Apóvlitos maakte een buiging en nam zijn plaats weer in. Hij kreeg een waarderend kneepje in zijn arm van Jeîntje.

Toen de toespraak enigszins in de hoofden en harten van de aanwezigen was ingedaald, ontstond geroezemoes.

Robin Ticciati, gewend aan dit soort situaties waarbij aanwezigen aarzelen over is het nu afgelopen of komt er nog iets, maande zijn orkestleden te gaan staan. Door datzelfde handgebaar kwam iedereen overeind en werd nogmaals de Ode aan de vreugde ingezet. Langzaam liep daarna de Petri Platz leeg, de Scharrenstrasze vol en verspreidde eenieder zich over Berlijn.

Aartsbisschop Tikhon, Volodymyr, Navalnaya, Apóvlitos, Steinmeyer en Jeîntje stapten in gereedstaande auto's en werden naar het Alexandrowka gereden, een van oorsprong Russische kolonie van dertien huizen voor Russische zangers uit het eerste Pruisische Gardenregiment. In de residentie van Tikhon, het veertiende huis van de kolonie naast de kerk, wachtte het gezelschap een diner.

Aan tafel

Aan de ene lange kant van de ovaalvormige tafel zat Apóvlitos tussen Tikhon en Steinmeyer met tegenover hen Jeîntje geflankeerd door Volodymyr en Julia. Aan de muur op het uiteinde hing een schilderij waarop Michaël I van Constantinopel stond afgebeeld. Deze tafelschikking was opmerkelijk. De hoofdeinden waren vrij gelaten. Je zou verwachten dat de weer in de armen gesloten verstotene een centrale positie aan het hoofd van de tafel toebedacht had gekregen. Jeîntje en Apóvlitos zaten weliswaar op hun gemak, maar toch ook wel wat verwonderd recht tegenover elkaar. Ongemerkt konden ze blikken van verstandhouding wisselen. De plaatsing van de twee tussen prominenten voelde prettig en opgenomen.

Bij de carpacciobonbon bracht Tikhon een toast uit met de wens dat de omwenteling de aarde ten goede mocht komen. "Dat gaat niet vanzelf gebeuren," merkte Volodymyr op. "Nee, nee, natuurlijk niet," reageerde de aartsbisschop, "ik nodig ieder uit kort zijn gedachten hierover onder woorden te brengen in een eerste ingeving over hoe de aarde bewoonbaar te maken en te houden."

Onder het kraken van de bonbon braken de breinen zich het hoofd over de uitdaging.

"Bijt onze gastheer het spits af, stel ik voor", zette Volodymyr hem meteen onder druk. Meestal, in dit soort omstandigheden, liet de bisschop eerst anderen aan het woord, niet uit beleefdheid, maar door die inbrengen kreeg hij vaak makkelijke associaties die hij dan verwerkte in een afsluitende samenvatting van de gehele brainstorm. Die mogelijkheid had Volodymyr hem ontnomen. Grote jongen zijn nu, niet laten kennen. Het meeste houvast had hij aan de stijl die hij over het algemeen toepaste in preken en toespraken, waar hij geen tegenspraak hoefde te vrezen en er buiten de obligate liturgische gebeden toch enige verbale tijdsvulling van hem werd gevraagd.

"Het leven gaat met ups en downs, pieken en dalen. Na regen komt zonneschijn en na verdriet ook weer vreugde, als het niet tegen zit. Het zit dan mee. Op en neer gaat het, elke keer weer. Zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan op het gevaar af dat jullie mijn inbreng hol gepraat vinden. Toch zit er een kern van waarheid in, die we moeilijk kunnen ontkennen of negeren. Dat ga ik dus ook niet doen. Wat is die kern? Als we die willen vinden, moeten we eerst alle omhulsels er omheen weghalen en hebben we kans bij de essentie te komen. Wat niet ter zake doet, laten we buiten beschouwing. Als zo de essentie komt bloot te liggen, is het zaak er zorgvuldig mee om te springen. Ongemerkt wordt beschadigd wat je in takt wilt

houden. In de mis hebben we daarom de pateen, het kelklepeltje en het kelkdoekje om de gesacreerde wijn en hostie, het lichaam en bloed van Christus, niet aan te raken. Hoe we dat in het kader van het onderhavige probleem moeten aanpakken, is een kwestie die we eerst dienen op te helderen. Ik tracht daartoe nu een voorzet te geven."

Hij en de anderen werden gered door de amuse met avocado, pistache, kwark en citroensap, zijn spreektijd zat er op. Hij dankte voor de aandacht die de vijf hadden betoond, verontschuldigde zich voor het moeten afbreken van het verbale vermaak dat hij getracht had te geven en wenste een smakelijke voortzetting bij het nuttigen van de tweede gang.

De zes deden er zich tegood aan in het besef dat de geestelijke de door hem zelf ingebrachte uitdaging, niet was aangegaan.

Voordat de gegrilde champignons met spek, bieslook en monchou werden opgediend, hief Steinmeyer het glas om een toast uit te brengen op allen. Toen ieder weer wilde gaan zitten, verzocht hij Jeïntje zijn ingeving te delen.

Rechttop staande aan het midden van de tafel, wisselde die een blik van verstandhouding met Apóvlitos. Hij kreeg een bemoedigend knikje.

"Volodymyr van Oekraïne, Julia Navalnaya van Rusland, Frank-Walter van Duitsland, Georgij van de orthodoxe kerk en ik zelf hebben Apóvlitos op de Petri Platz horen spreken. Daar heb ik eigenlijk niets aan toe te voegen, behalve de ingeving die van Charlie Chaplin komt. Het is meer dan tachtig jaar geleden dat hij in Great Dictator de toespraak hield die heden ten dage nog niets aan actualiteit heeft ingeboet. Zijn ingeving in 1940 maak ik tot de mijne. Ik kan niet garanderen dat ik hier de neiging kan weerstaan hem letterlijk te herhalen. Er is nog niets veranderd. Wat mensen, christenen, orthodoxen, islamieten, joden, boeddhisten, hindoeïsten, atheïsten, agnosten, blank, zwart of anderszins van kleur niet willen, doen ze toch door hebzucht of slavernij gedreven. Sommigen willen meer geld, terwijl ze er al in zwemmen en zich van gekkigheid maar het heelal laten inschieten of in een duikbootje verdwijnen in de diepte van steeds warmer wordende oceaan. Anderen willen meer land, niet om ervoor te zorgen, maar om te onderwerpen en onschuldige mensen te martelen, gevangen te zetten, uit te hongeren, te vermoorden of tot slaaf te maken.

Julia kan erover meepraten. Welke ziel heeft de mens vergiftigd? Nadat het miezerige kleine dictatoriale straatschoffie je man had vermoord, ging je toch onverschrokken naar hem toe. Je had zijn abdicatierede gehoord. Maar toch, was die voldoende om hem te vertrouwen? Was het hoop die je dreef? Het antwoord doet er op dit moment van ommekeer niet zo zeer toe. Je deed het. Je legde dezelfde onverschrokkenheid aan de dag als toen je eiste met je vergiftigde Aleksej terug te willen vliegen naar Berlijn voor behandeling. Na zijn herstel

snapte je dat hij in Rusland wilde zijn, juist voor zijn kinderen en nageslacht. Die grenzeloze vastberadenheid kenmerkt ook jou.

Dat geeft hoop.

*Charlie Chaplin zei het en ik zeg hem na: 'We willen leven van elkaars geluk, niet van elkaars ellende. We willen elkaar niet haten en verachten. In deze wereld is ruimte voor iedereen en de goede aarde is rijk en kan voor iedereen zorgen. We hebben snelheid ontwikkeld, maar onszelf opgesloten. Onze kennis heeft ons cynisch gemaakt. Onze slimheid, hard en onaardig. We denken teveel en voelen te weinig. Meer dan de machines hebben we de mensheid nodig. Zonder deze eigenschappen zal het leven gewelddadig zijn en zal alles verloren gaan. Het vliegtuig en de radio hebben ons dichterbij elkaar gebracht. De aard van deze uitvindingen schreeuwt om de goedheid in de mens, om universele broederschap, om de eenheid van ons allemaal. De haat in mensen zal verdwijnen en dictators zullen sterven, en de macht die ze afnamen van het volk zal naar hen terugkeren'. **

Toen ik de film Great Dictator had gezien, de eerste van Charlie Chaplin met dialoog, heb ik zijn speech uit het hoofd geleerd. Ik kan hem hier in zijn geheel voor jullie declameren. Zijn woorden zijn momenteel zo relevant, dat ik er van verder citeren afzie om tijd te winnen, om snel te reageren op de ontstane situatie nu opnieuw een dictator van ons is heen gegaan, maar anderen in de rij staan om hem op te volgen.

In Duitsland werd destijds bij wet vastgelegd: "Nie wieder." De westerse wereld richtte de NAVO op en van de VN werden 193 landen lid. Wat we sluipenderwijs lieten gebeuren na de val van de muur, kunnen we nu voorkomen. Daarom toch nog een citaat uit de Final Speech:

'Soldaten, (nu zou Charlie waarschijnlijk zeggen: mensen, mannen vrouwen, jong volwassenen, jeugd en kinderen), geef jezelf niet aan bruten, mannen die je verachten, tot slaaf maken, je leven regisseren, je vertellen wat te doen, wat te denken en wat te voelen! Die je drillen, doden, behandelen als vee, gebruiken als kanonnenvoer. Geef jezelf niet aan de onnatuurlijke mensen, machinale mannen met machinale geesten en machinale harten. Jullie zijn geen machines! Je bent geen vee! Jullie zijn mensen. Jullie hebben de liefde van menselijkheid in je harten! Je haat niet! Alleen de liefdelozen haten en de onnatuurlijken. Soldaten vecht niet voor slavernij! Vecht voor vrijheid! Jij, de mensheid, heeft de macht om dit leven vrij en prachtig te maken, van dit leven een wondermooi avontuur te maken. Laat ons, in naam van de democratie, één worden. Laten we vechten voor een nieuwe wereld'.

**Uit: Final speech from The Great Dictator Copyright Roy Export S.A.S. All rights reserved*

Jeîntje liet zich terugzakken op zijn stoel en als op een wipwap kwam Apóvlitos aan het andere einde omhoog. Hij gebaarde de derde gang die stond af te koelen, eerst te nuttigen alvorens zijn ingeving te uiten. Dat gebeurde.

Terwijl de mannen de inbreng van Jeîntje in zich opnamen, genoot hij zelf niet alleen van het gerecht, maar vooral van de stilte aan tafel en het rumoer dat hij teweeg had gebracht in de breinen van zijn tafelgenoten. Die waren niet alleen bezig met wat Jeîntje te berde had gebracht, maar ze prakkiseerden ook over hun eigen ingeving en of die nog wel iets zou toevoegen.

Apóvlitos verbrak de stilte.

"Ik heb erover nagedacht waar ik vanmiddag de woorden vandaan haalde in mijn dankwoord. Alweer heb ik de behoefte mij in woorden te uiten. Bidden deed ik op Athos in stilte. Nu niet en dat komt voort uit een verhaal dat mijn vriend met me deelde over een ervaring die zijn oudste dochter ooit had. Ze raakte ervan overtuigd dat haar overleden moeder een teken had gegeven dat ze niet kon negeren. Voor ons allen is het vanzelfsprekend dat zij die uit de tijd zijn, bij ons blijven, in ons hart, onze geest en onze herinnering. Is dat gevoel van verbondenheid wederzijds?

Voelen zielen zich in het Holoversum nog verbonden met hun nabestaanden, kunnen zij tekenen geven, ons begeistere. Ik, kloosterling, ben ervan overtuigd, net zoals Jeîntjes dochter, dat zielen met ons zijn begaan. Deze Pinksteren is de geest weer over ons uitgestort. Hoe we de geest krijgen, uit ons zelf, van medemensen, van overledenen, toevallig? Ik hou het op alle vier in verbondenheid. Mijn vriend besloot naar Athos te gaan. Hij ontmoette daar VVP en kwam voor een dilemma te staan. Zijn keuze leidde ertoe dat VVP zijn geweten onderzocht. Ik zag zijn biecht liggen.

Onbeschroomd heb ik beiden ontvangen. Voor VVP heb ik een amfoor klaar gezet om zijn duistere ik in mee te nemen. Ik heb hem de weg gewezen naar de cel van de hegumen om diens telefoon te gebruiken, waardoor de tegencoup mogelijk werd en wij hier uiteindelijk aan tafel konden gaan. Dat was niet allemaal volgens de letter van de kloostermores. Ik handelde in de geest die over me kwam. Dat deden we alle drie.

Zo zat dat waarschijnlijk ook met Charlie Chaplin en Hitler, beide geboren in dezelfde week, de één met een sprankelend constructieve en de ander met een brute destructieve geest. Charles Spencer Chaplin had de geest om al in 1940 zijn Final Speech uit te spreken. Hitlers geest joeg duizenden soldaten en burgers de dood in en voerde de Holocaust uit. De Engelse artiest waarschuwde, bad en smeekte hartverscheurend om vrijheid en

menselijkheid. De Oostenrijkse Duitser vernietigde en brulde: "Wollt ihr den totalen Krieg?" Met een vergiftigde geest bond hij miljoenen mensen aan zich als slaaf.

Wat bezielde de DDR, Duitsland en Rusland om mij te verstoten? Welke geest werd vaardig over de monniken om mij als asielzoeker op te nemen?

Niet alleen in primitieve samenlevingen bestaan kennelijk goede en kwade geesten. Het kan geen vraag zijn door welke wij ons laten inspireren en we met elkaar verbonden zijn. Jeïntje maakte ons deelgenoot van de geest waarmee een emotionele Charles Spencer vierentachtig jaar geleden zijn Final Speech over de wereld uitstortte.

Die geest is met Pinksteren ook over ons gekomen. VVP kreeg op Athos de ongekende inspiratie zijn duistere geest uit te braken.

We kunnen dubben over hoe we de goede geest krijgen. Is het de Pinkstergeest of kun je hem ook krijgen door na te denken, je open te stellen voor medemens en nagedachtenissen?

Waarschijnlijk is ook hier weer sprake van samenspel, verbondenheid. Je wordt niet met een kwade geest geboren. Die kun je wel ontwikkelen, zeker onder omstandigheden die daarvoor gunstig zijn. We zijn er om medemensen met liefde voor de mensheid, de flora en de fauna aan elkaar te binden. Tijd om te treuzelen hebben we niet. Er mag niet gebeuren wat na Gorbatsjov de wereld overkwam. Dit is het moment om te gaan voor het bewoonbaar maken en houden van de aarde voor alles dat er op leeft. Nu nog kunnen we toenemende autocratie bestrijden met een geest van democratie die zich hopelijk ontwikkelt tot holocratie waarin iedereen in verbondenheid werkt aan hetzelfde doel.

Hier in het centrum van Europa, op mijn geboortegrond, kunnen we daarvoor een bron slaan die geen bruut meer kan dempen. Het moet gezegd worden, zij het eufemistisch: het zijn meestal niet mannen die proberen de verloedering van het klimaat, de teloorgang van samenlevingen, de haat en destructie een halt toeroepen. Het bereiken van vrede, vrijheid, geluk, fatsoen en redelijkheid vertrouw ik met een gerust hart toe aan vrouwen. De geesten zijn rijp. Het zou wel eens het einde van de wereld kunnen zijn als we wachten tot er weer een ingreep van bovenaf komt, zoals bij de zondvloed, de komst van Zoon of nog beschamender: van Hemzelf.

Apóvritos ging zitten, pakte zijn glas en nodigde uit tot een proost op Geest waarvan men gevoeglijk kan aannemen dat die van vrouwelijk aard is.

Pittige kipspiesjes met mangochutney en yoghurt werden opgediend. De bijbehorende witte wijn zorgde er mede voor dat de er een wat luchtiger sfeer ontstond. Op een gegeven moment werd die zelfs jolig, toen als ventielen op een trompet Volodymyr, Navalnaya en Frank-Walter beurtelings op en weer neer gingen, alsof ze in een spelletje 'wie van de drie' vroegen: wie is de volgende sprekerd. Dat werd Frank-Walter, de oudste van de drie politici. Misschien was het voor het behoud van de ontstane sfeer beter geweest als de voormalig

komiek en acteur Volodymyr het woord had gekregen. Maar wie weet welke verborgen talenten Frank-Walter in petto had.

"Jongens, zo mag ik jullie toch wel aanspreken, ook al zijn Apóvlitos en Jeîntje op leeftijd. Ze zijn jong van geest en Julia, ik bedoel het als 'jongens en meisjes'." Duimen gingen omhoog, maar niet van Volodymyr. Die ging zelfs staan.

"Frankie, makker, op de luimige toer gaan: prima. Daarmee alleen red je het bij mij niet. We kennen elkaar langer dan vandaag. Je hebt je mening, handel en wandel nogal eens moeten herzien in je leven. Dat is prijzenswaardig, maar maakt ook terughoudend, zo niet wantrouwig. Ooit heb ik je in een staatsbezoek aan Kiev moeten weigeren vanwege de zogenaamde Steinmeyerformule in het Oekraïneconflict met Rusland. Daarin heb je een transitie doorgemaakt na de inval in mijn land. Ook dat acht ik prijzenswaardig. Over je bezoek aan het slagveld vertelde je onlangs beeldend en zei: 'Zwaardere, ruige jaren liggen voor ons.' Frank Walter, die liggen nu achter ons als we verbonden blijven."

"Beste Volodymyr, te vaak heb ik me vergist, moest ik mijn mening herzien. Niet alleen heb ik excuses gemaakt na verworven inzicht, ik handel er ook naar. Jij en Navalnaya kunnen op me rekenen, zoals mijn vrouw kon rekenen op een nier van mij. Mijn vader was timmerman die vaak de spijker op de kop sloeg. Dat doe jij nu ook, Volodymyr. Mijn moeder was een vluchteling uit Silezië waaruit na de Tweede Wereldoorlog Duitsers werden verdreven. Aan den lijve, Apóvlitos, heb ik meegekregen wat jij hautnahe hebt ervaren. Het was dus niet zo moeilijk je alsnog recht te doen. Dat had ik ook moeten doen bij de onschuldig gevangen gezette landgenoot Murat Kurnaz in Guantánamo Bay. Bij leven, hier en nu, beroep ik me op 'Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.' Inderdaad, beste Volodymyr, er kunnen beschaafde, fijne en herbergzame jaren voor ons liggen. Graag doe ik mee om die te realiseren. Jij, Jeîntje, was tot voor kort een voor mij onbeschreven blad. Zelf en velen met mij in vergelijkbare posities, beseffen nauwelijks dat de wereld het moet hebben van de zwijgende meerderheid. We lullen wel over ze, maar praten nauwelijks met ze. Eens in de zoveel tijd, voorafgaande aan verkiezingen, willen we nog wel eens hypocriet de straat op gaan, ze blabla een hand schudden, een flyer in de hand drukken, een obligate vraag stellen. Ik realiseer me vaak niet eens dat ik ze 'ze' noem, ook nu. Jij was een van de ze's, Jeîntje, en Apóvlitos ook. Hoe komen we weg van dat wij-zij denken aan weerskanten, vraag ik me af als zoon van een timmerman, een praktische opgeleide, die door theoretisch opgeleiden nogal eens worden gezien als laagopgeleiden. Wat een arrogante opgeleide ben ik eigenlijk. Jeîntje, jij en Apóvlitos hadden de juiste ingeving. Jullie verwoordden de geest van verbondenheid die met Pinksteren over ons is gekomen. Kwam ze uit onszelf of van Geest zelve? Daar komen we bij leven nooit achter. Met die vraag kunnen we ons beter niet meer bezig houden. Hoeven we Haar, Hem en Zoon dan ook niet meer aan te roepen? Is bidden in de zin van verzoeken,

vragen, overbodig geworden, omdat we zelf aan zet zijn? Ja zeker, wij levenden moeten hem van jetje geven, maar eveneens geldt waar Apóvritos vanmiddag wat nader op in ging, toen hij de zin aangaf van bezinningsoorden, kloosters, kerken, de natuur en andere spirituele plekken waar de mens zich vrij en ongestoord kan bezinnen en laten inspireren om de goede geest over zich af te roepen.

Jongens, een paar dagen geleden had ik niet kunnen bedenken dit hier nu uit te spreken. Ik zie dat de volgende gang dampend voor ons klaargezet gaat worden. Laten we de warme Kaiserbrötchen gelardeerd met champignons en mini hamburgertjes, niet koud laten worden."

"Prima voorstel," reageerde Georgij. " Wellicht kunnen we daarbij van gedachten wisselen over de ingeving van Frank-Walter. Kwade geest, goede geest, wij en zij, welke hebben wij, waar horen wij bij, de ene keer bij ze, de andere keer bij we?" "Je kan bij allebei horen," onderbrak Julia hem.

"In mijn aanvaardingsspeech zei ik: ' Nu gaat ie er aan. Ik vreet hem op, verslind hem met huid en haar, maak hem af, werp hem voor zijn slachtoffers en nabestaanden, het is gedaan met hem.' Dat zijn toch uitspraken die een kwade geest niet misstaan. Niets van dat alles, ik bracht hem in veiligheid bij Volodymyr. Je kunt bij beide horen. Met excuus, waarde Georgij, ik bedoel het niet persoonlijk, maar kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders, trouwens ook politici en nogal wat medici, zien hun gelovigen/kiezers/patiënten nogal eens als *zij*, terwijl ze zichzelf onder elkaar beschouwen als *wij*. Ze preken op de kansel, tijdens campagnes en in spreekkamers het *wij*, maar voelen zich daar niet echt bij. Jeîntje, je lijkt me uit ervaring te spreken."

"Wel zeker, ik zou je er eye-openende voorbeelden van kunnen geven. Ik hoef maar te denken aan mijn opa's eerste vrouw Gezina die net als alle kraammoeders van katholieke huize kerkgangen moesten ondergaan alvorens ze van de zijcategorie weer bij de wij hoorden en de heilige sacramenten konden ontvangen. Die rituele zegening en dankzegging, meestal tien dagen na de bevalling, is op de keper beschouwd eigenlijk een vernedering. Sommige moeders ervoeren het zelfs als een mentale martelgang.

Ik sloeg het als misdienaar vanuit de sacristie regelmatig gade. De gewijde makkers in de Heer, gehuld in een witte superplie en stola, haalden de vrouw op achter uit de kerk. Die pakte de stola van de herder vast en op anderhalve meter afstand werd ze meegevoerd naar het Maria-altaar voor in de kerk. De heren zouden eens besmet kunnen raken. Net een kind gebaart en voldaan aan de wens van de pastores, mochten ze pas weer naar de kerk en de communie ontvangen, werd het 'huisarrest' opgeheven, als ze het reinigingsritueel hadden ondergaan en hadden gebiecht. Officieel was het geen reiniging, maar voor velen voelde dat wel zo, omdat de kerk in het Rijke Roomse Leven de kraammoeder na de bevalling als onrein beschouwde.

Ik zag hoe de kraammoeders voor de zegening nog eerst de biechtstoel in moesten. Bij het verlaten kreeg de vrouw vaak een kaars in handen geduwd, waarna de zegening plaatsvond. Voor Gezina, waren de kerkgangen godgeklaagde kruiswegen, hemeltergende en infame opdrachten, allerminst dankzeggingen.

De kweeling zalfde niet, maar reet voor haar de wonden steeds weer open van de vier bevallingen waarbij haar kinderen het leven hadden gelaten.

Ook op de vijfde bevalling rustte geen zegen. Ze maakte verzwakt en murw geslagen voor de vijfde keer de miserabele kerkgang.

Nadat ze het geld in de geopende hand van de priester had gestopt, was ze weer rein tot de volgende geboorte, de start naar de volgende zwangerschap. Die zesde overleefde ze niet.

Gezina vocht in het kraambed voor haar leven. De regel in de kerk was: bij keuze voor leven of dood, ging de pasgeborene voor de moeder. Daar zagen de kerkvaders meer toekomst in. Nog geen zeven jaar getrouwd met mijn opa, waarvan viereneenhalf jaar zwanger, overleed Gezina in haar kraambed. Voor Gezina was er nog net tijd om haar de laatste sacramenten der stervenden toe te dienen, zodat ze in gewijde aarde kon worden begraven. Ongedoopt? Dan telde je in het Rijke Roomse Leven alleen mee in het voldoen van de begrafenis-kosten. Verder restte ongewijde grond, achter op het kerkhof, liefst voorbij een heg of op een gemeentelijke begraafplaats, zeg maar op zij-grond, niet op wij-grond. Moet je nog meer peultjes over wij en zij? Bijvoorbeeld over de afstandelijke begrafenis-liturgieën, het onderdrukken van andersdenkenden?

"Nee," kwam Volodymyr tussenbeide, "liever de aardbei bavaroise taart die binnen wordt gereden. Daarna zal ik jullie de mare vertellen over het ontstaan van het afzichtelijke Hannemanneke van Volodja. Actief ben ik al jaren niet meer in mijn vak. Met jullie permissie: dit is een mooie gelegenheid om in besloten kring mijn theatercarrière nieuw leven in te blazen."

Applaus en geroffel op de tafel. Volodymyr kon niet meer terug. Na de taart ging hij staan, boog wat onwennig alsof hij voor een volle zaal een one-man show ging brengen, voerde de spanning op door achter de stoelen langs te lopen en verzocht zijn publiek hem te volgen naar de haardkamer. In een kring om het vuur gezeten, voorzien van een after dinerdrankje, nestelde Volodymyr zich in de Engelse fauteuil en begon.

"Zolang zijn gefrustreerde vader niet in de buurt was, heerste Volodja in het afzichtelijke éénkamerflatje dat hij tot in detail kende. Als de mankepoot wel aanwezig was, werd Volodja door de autoritaire brui van de ene naar de andere hoek van de kamer geslagen. Dan was het afgelopen met de heerschappij van het lieverdje over zijn moeder. De vroegere

duikbootluitenant raakte zwaargewond met blijvend letsel aan zijn linkerbeen en gaandeweg aan lager wal. Ongeschoold werk in de pauperbuurt kon hij nog verrichten. Thuis was hij een gefrustreerde dictator. Van de ongebreidelde macht die Volodja over zijn moeder uitoefende was bij aanwezigheid van zijn vader, niets over. Er volledig uitgeramd, restte hem niets anders dan de spaanders, zichzelf, bijeen te rapen om buitenshuis zo tenger als hij was, de geniepige machtswellusteling uit te hangen. Wat wil je met zo'n leerschool.

Zijn arme moedertje zat tussen die twee vuren. Ze werkte als laaggeschoolde poetsvrouw en broodverdelers, getraumatiseerd door oorlogsleed, het verlies van twee zoontjes en het afglijden van haar nakomertje.

Op het fundament dat thuis gelegd was, bouwde Volodja buiten verder als straatterrorist. Een van zijn vriendjes, Bonkige Boris, leidde hij op tot 'inbedwanghouder'. De uitoefening van macht over zijn moeder, kreeg een vervolg bij meisjes in de buurt.

Achteraf tussen schuttingen, onder tunneltjes en in schuurtjes kreeg Bonkige Boris opdracht de slachtoffers gereed en in toom te houden, waarna het lieverdje zijn gang kon gaan. Er waren meisjes bij die weliswaar niet van harte meewerkten, ook al omdat het onbetaald was, maar het anderzijds ook geen onbekende activiteit vonden waaraan ze onderworpen werden. Thuis waren ze meermaals getuige van dergelijke bezigheden met hun moeder.

Volodja groeide langzamerhand uit tot Vladimir Vladimirovitsj. Zoals hij had geleerd zich aan zijn vader te onderwerpen, zo simpel was het zich te schikken naar zijn meerderen in de KGB. Een geweldige promotie was de overplaatsing naar Dresden in de DDR niet. Innerlijk voelde hij het als een verbanning, zij het met ongekende mogelijkheden om tegemoet te komen aan zijn duistere ik. Vladimir bezocht regelmatig de hoerenkasten waar hij de roebels liet rollen en zijn Hannemanneke liet zwellen. Allengs werd hij kieskeuriger in de keuze van dames van plezier, tot hij in handen kwam van een ve(e)rkrachtige, die hem dusdanig in de greep kreeg, dat hij geen ander meer wilde. Hij werd haar slachtoffer. De eerste avond had ze het miezerige jongetje dat destijds alleen met behulp van Bonkige Boris aan zijn gerief kon komen, al herkend. Hier lukte dat dankzij de kracht van de roebels en zo nodig de Westmarken. Ze bereidde zich zorgvuldig voor op het volgende samenzijn met haar overheerser. Zijn meest begeerde shlyukha liet in de wanden van een vrouwencondoom minuscule, maar vlijmscherpe mesjes aanbrengen. Toen Vladimir dacht weer als vanouds te kunnen beuken, gebeurde dat ook wel, maar met dramatische gevolgen. Joelend, krijsend, bloedend, dansend crepeerde hij het 'liefdes'hol uit. De kuthoer liet hij al tijdens de behandeling van zijn gehavende Hannemanneke, ogenblikkelijk arresteren en afvoeren naar een strafkamp in de Goelag. Na jaren kwam ze daaruit vrij. Bij de eerste de beste gelegenheid liet ze de Russische Federatie achter zich. Het Hannemanneke van Vladimir bleef, maar nooit meer in de openbaarheid, zelfs niet in de sauna."

Als een Doornroosje, wakker gekust door Volodymyr, veerde Jeïntje op. In het sprookje trouwden de prins en prinses. Daar was hier geen sprake van. Dat zou weer dezelfde ophef

geven als toen het sprookje in de Oekraïne werd nagespeeld en Doornroosje pas wakker werd toen ze gekust werd door een vrouw.

Volodymyr wierp Jeïntje een handkus toe, alsof hij publiek was in een theater.

"Nee man, even serieus. Dit is geen mare. VVP had inderdaad een wanstaltige. Ik heb het bewijs."

Hij haalde de telefoon tevoorschijn, toonde de plasfoto en vertelde over het gezamenlijk plassen op Athos. De voorstelling van Volodymyr was hiermee ten einde. De foto met daarop het verminkte Hannemanneke van wijlen de president van de Russische Federatie, deed de ronde.

"Tjeetje, stuur even door."

"Ho, ho, wacht even, Georgij. We zouden een transitie inluiden. Daar kunnen we nu mee beginnen. De shlyukha moeten we niet in gevaar brengen. Die is al genoeg gestraft en hoeft niet opnieuw onder vuur te komen liggen van bijvoorbeeld paparazzi. Ten tweede staat helemaal niet vast dat zij de mismaaktheid heeft veroorzaakt. Laten we de mare mythe laten."

De interventie van Apóvlitos viel in goede aarde en Volodymyr hernam het woord. "Ik stel voor dat Georgij geknield onder het schilderij van Michaël I en in ons aanschijn, de foto definitief verwijderd, zodat nooit het vermoeden rijst dat de mare op werkelijkheid zou kunnen berusten."

De zes liepen terug naar de eetkamer, Georgij voorop met in zijn handen het toestel als monstrans. Omringd door de vijf verwijderde Georgij het mogelijke bewijsstuk van het wanstaltige aanhangsel van VVP. Jeïntje controleerde of de foto inderdaad verwijderd was en gaf het sein veilig om terug te keren naar de haardkamer. Daar sprak Julia het slotwoord.

"Mijn aanvaardingsrede tweede Pinksterdag heeft de hele wereld kunnen horen. Die ga ik niet herhalen. Ik ga ook geen maren of sprookjes vertellen. We zijn toe aan een afronding om een nieuwe start te maken. Verschuldigd ben ik de uitslag van het referendum. Die is overweldigend. Een deel van de vraag was: Heeft VVP onze planeet als held verlaten? Hij heeft in elk geval de planeet verlaten. De opperrechter zal uitmaken of dat is gebeurd als held of als schurk.

Het Russische volk heeft in de uitslag van het referendum haar hoop en vertrouwen in mij uitgesproken. In verbondenheid met hen, jullie, Aleksej en alle aardbewoners, ondersteund door een constructieve geest, neem ik de opdracht graag aan om van ons planeetje een huis te maken waarin flora, fauna en de mens waardig kunnen leven."

In het Holoversum

Geflankeerd door Vader en Zoon, omringd door het ontvangstcomité, de audiëntiedelegatie, de acht miljard vurige tongen en overige zielen, maakte Geest de balans op van de speciale operatie.

In voorgaande eeuwen had de Drie-eenheid vaker teruggeblikt op acties gericht op bijstand aan het planeetje. Voortschrijding, wist ze, was als de springprocessie in Echternach: driestappen vooruit en weer twee achteruit.

In het besef dat de opperste cirkel, Vader, Zoon en Zijzelf, verantwoordelijkheid draagt voor het totale universum, betrok Geest voor het eerst het holocratische bestuurscriterium bij de beoordeling van de recente operatie. Zo beschouwd mocht planeet aarde gezien worden als zelfstandige cirkel en droeg daarmee verantwoordelijk voor zichzelf, al kon ze die nog steeds niet zelfstandig aan. Strak in de leer wilde het Secretariaat in deze fase van ontwikkeling echter nog niet zijn. Planeet aarde was bij lange na nog geen zelforganiserend team. Ze kende nog geen verdeelde autoriteit, wel autocratische en hiërarchische. Met in gedachten de veroordeelde uitspraak van één van haar onderdanen: *‘Willen jullie meer.. of minder..’*, constateerde Geest dat er toch een autocraat minder was en een democrate meer. Het Europese continent had nu opnieuw de kans om van verdeeldheid te groeien naar verbondenheid, naar effectief overleg op nationaal, internationaal en continentaal niveau, naar samenwerking in gelijkwaardige cirkels.

Geest kon er echter ook niet omheen, dat dit alles nog in de kinderschoenen stond. Transparant en agile werken? Het embryonale stadium enigszins ontgroeid, nog in couveusestadium. Zonder intensieve ondersteuning vanuit het Holoversum nog ten dode opgeschreven. Nog steeds aan de memme dus.

Geest overzag haar toehoorders. Allen wachtten in spanning op de opgemaakte balans.

"Er is weer hoop ontstaan tussen hemel en aarde, holoversum en universum. Opnieuw is ons dat gelukt, net als bij de zondvloed en de komst van Zoon. Het geeft geen verzekering voor een blijvend goede afloop. Het blijkt ook nu weer zinvol te zijn geweest. Deze speciale hemelse operatie kwam voort uit affiniteit die allerzielen voelen met hun nabestaanden. Solidariteit is niet toevallig een vrouwelijk woord voor saamhorigheid en trouw, veroorloof ik me te zeggen." Vader en Zoon glimlachten.

"Deze hoop op solidaire verbondenheid is voor aardse begrippen grote winst," ging Geest onverstoorbaar verder.

"Dat is het fundament voor een samenleving die gericht is op het bewoonbaar maken en houden van de aarde voor allen en alles wat erop leeft."

In mensen van oost naar west, zij het bij VVV na een dubbele dosis, bij Volodymyr, Julia, de hegumen, is hoop aangewakkerd. Die zet aan tot actie, beweging, al bestaat ze ook slechts in gedachten of in fantasie. De kans dat het aantal verstotenen of asielzoekers, zoals Apóvritos er één was, afneemt, acht ik reëel, ook al leeft de oplossing van het migratie- en asielvraagstuk voorlopig nog slechts in fantasie. In plaats van uitwijken voor overheden, wordt in elk geval bij meer mensen gedacht en gefantaseerd over in de armen sluiten. Die innerlijke houding is eigen aan holocratie."

Geest liet haar blik dwalen door het holoversum.

"Hier is voor alle aardbewoners plaats. Allen komen hier ooit terecht of ze nu wel of niet hebben bijgedragen aan hun opdracht. Zo bezien is de gerichtheid op het hiernamaals en het tweede deel van het antwoord op de eerste vraag in de catechismus bij katholieken, nog niet zo gek: 'Om hier en in het hiernamaals gelukkig te zijn.' Maar hoe zit het met dat hier? Het gevoel van verbondenheid is op planeet aarde schrikbarend rudimentair of geheel niet aanwezig. Het kleine deel dat in weelde en welstand leeft, laat het overgrote deel in armoede en ellende creperen. Het is niet de bedoeling dat pas in het Holoversum ieder krijgt wat hem, haar en al die andere smaken, al op aarde toekomt. Natuurlijk wacht geluk in dit onmetelijke asielzoekerscentrum waar tot in eeuwigheid voor iedereen plaats is, ongeacht vroegere herkomst, ras, religie, geaardheid, intelligentie, huidskleur, individuele of sociale gerichtheid, autocratische, demo- of holocratische instelling.

Wij lieten niet voor Jan met de kleine achternaam optekenen: '..hier en in het hiernamaals.' Planeet aarde heeft nog een lange weg te gaan, maar enige winst is weer geboekt. Op aarde beseffen steeds meer mensen, dat fantasie, nadenken en plannen maken, vooraf gaat aan elke succesvolle actie. Fantasieloze, ondoordachte acties kennen meestal een chaotisch en fataal verloop, zie de speciale militaire van VVP."

Geest sloot af, genietend van de weergekeerde zielenrust.

"Of kwartjes vallen, doet er toe in het kader van voortschrijdende groei naar holocratie. Ze zijn er om te vallen. Wie er regie achter ziet? Zou zomaar kunnen. Prima, het zij zo: amen. 'Zij die vielen, zijn gevallen, maar staan hier weer op', zei Jules ooit tegen Bram. Laat ik het zo zeggen: 'Valt het kwartje, dan krijgt men het door.' Dat is op aarde gebeurd met de eerste vrouwelijke president van de Russische Federatie. Nu maar hopen dat ze de kiem tot wasdom kan laten komen."

Onlosmakelijk met hen verbonden, had ze mede gesproken in naam van Vader en Zoon.